

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอชาติตระการ
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวน ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ
จังหวัดพิษณุโลก

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๗ ร้อยละความสำเร็จในการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอชาติตระการ ได้จัดทำขึ้นให้เป็นแผนพัฒนา ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยนำนโยบายรัฐบาล กรมส่งเสริมการเกษตรและ ยุทธศาสตร์จังหวัดพิษณุโลกมาแปลงสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ของเกษตรกรโดยรวม โดยเฉพาะ นโยบายของ รัฐบาล ได้แก่ จัดระบบ การผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำทั้ง ด้านกายภาพและเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเกษตรในลักษณะสถาบันทางการเกษตร เพื่อให้เกิด พัฒนา และเรียนรู้ ร่วมกัน ส่งเสริมให้เกษตรกรพิจารณาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และแหล่งน้ำ ใช้ เทคโนโลยีการผลิตใน ระดับที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดในการป้องกัน ความเสี่ยง ตลอดจนส่งเสริมและเร่งขยายผล แนวคิดการทางการเกษตร ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ฯลฯ

ในการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตร ได้จัดทำขึ้นโดยถือปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดโดยยึดการทำ แผนแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร ยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งหวังให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ มากที่สุด และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรในการพัฒนาอาชีพ รายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนใช้เป็นแนว ทางการพัฒนาของส่วนราชการ องค์กรเอกชน ในการดำเนินการครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจาก ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน ทุกท่าน หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร ซึ่งต้องขอขอบคุณ ทุกฝ่ายไว้ ณ โอกาสนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑-๓

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๔-๘

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๙

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๑๐

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๑๑-๒๙

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

๓๐

๓.๒ ฤดูกาล

๓๐

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

๓๐

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๓๑

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

๓๒

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

๓๒

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๓๓

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๓๓

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๓๔

๖.๒ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

๓๕

๖.๕ การศึกษา

๓๕-๓๖

๖.๖ สาธารณสุข

๓๖-๓๗

๖.๓ รายได้/หนี้สิน ของประชากรรวม

๓๗-๓๘

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

๓๙

๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

๓๙-๔๐

สารบัญ (ต่อ)

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๔๑-๔๒
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๔๓
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอชาติตระการ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๔๔
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรเกษตรกร	๔๕-๔๗
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๔๕
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	
๑.๔.๑ ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๕๗-๖๐
๒) ปริมาณการผลิต	๖๑
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๖๒
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๖๒
๕) ต้นทุนการผลิต	๖๓
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๖๓-๖๕
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๖๖-๖๗
๑.๔.๒ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๖๗-๖๙
๒) ปริมาณการผลิต	๖๙-๗๐
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๗๐
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๗๐
๕) ต้นทุนการผลิต	๗๑
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๗๑
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๗๒-๗๓
๑.๔.๓ ชนิดสินค้าข้าว	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๗๓-๗๕
๒) ปริมาณการผลิต	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒. ประเด็นปัญหาสภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๗๖-๗๗
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๗๘-๗๙
บทที่ ๓ สถานการณ์ชุมชน	
๓.๑ ปัญหาของชุมชน โดยการวิเคราะห์แบบมีส่วนร่วม	๘๐
๓.๒ ศักยภาพชุมชน	๘๐
๓.๓ วิสัยทัศน์ของชุมชน	๘๐
บทที่ ๔ สังเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน	๘๒
๔.๒ ลักษณะการผลิต เทคนิค และระบบ	๘๒
๔.๓ ปัจจัย / เงื่อนไขในการพัฒนาผลตอบแทนที่ได้	๘๒-๘๓
๔.๔ กลยุทธ์ทางเลือก	๘๓-๘๔
บทที่ ๕ แนวทางพัฒนาชุมชน	
๕.๑ แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๘๕
๕.๒ แผนการลงทุน	๘๕
๕.๓ แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๘๕
บทที่ ๖ รูปแบบการเขียนโครงการ/กิจกรรม	
๖.๑ ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาการบริหารจัดการและถ่ายทอดความรู้ของศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำอำเภอ	๘๖-๘๘
๖.๒ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี	๘๙-๙๐
๖.๓ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็กในไร่นา	๙๑-๙๒
๖.๔ โครงการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ทางด้านวิชาการให้แก่เกษตรกร	๙๓-๙๔
๖.๕ โครงการการผลิตปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต	๙๕-๙๗
๖.๖ โครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี	๙๘-๑๐๐
๖.๗ โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	๑๐๑-๑๐๓
ภาคผนวก	๑๐๔-๑๑๓

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอชาติตระการ

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอชาติตระการ เป็นอำเภอหนึ่งใน ๙ อำเภอของจังหวัดพิษณุโลก โดยอยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัดพิษณุโลก เป็นอำเภอที่มีแนวเขตชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระยะทางห่างจากเมืองพิษณุโลก ประมาณ ๑๓๔ กิโลเมตร เส้นทางที่ ๑ ทางหลวงถนนหมายเลข ๑๒ ถนนหมายเลข ๒๐๑๓ (สายพิษณุโลก – นครไทย) และแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๑๑๔๓ (สายนครไทย – ชาติตระการ) รวมระยะทาง ๑๓๔ กิโลเมตร และเส้นทางที่ ๒ ถนนหมายเลข ๑๒ ถนนหมายเลข ๑๑ (สายพิษณุโลก - วัดโบสถ์) เลี้ยวเข้าถนนหมายเลข ๑๒๙๖ (สายวัดโบสถ์ - โป่งแค) เลี้ยวเข้าถนนสาย ๑๑๔๓ (สายโป่งแค - ชาติตระการ) รวมระยะทาง ๙๙ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑,๕๘๖.๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๙๙๑,๒๕๐ ไร่

๑.๒ มีอาณาเขตดังนี้

- ทิศเหนือ** : ติดต่อกับอำเภอทองแสนขัน อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
- ทิศใต้** : ติดต่อกับอำเภอวังทอง และอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันออก** : ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย และอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันตก** : ติดต่อกับอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอชาติตระการ

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอชาติตระการ

พื้นที่ของอำเภอชาติการมีลักษณะเป็นเมืองโบราณที่ยังปรากฏแนวคูและกำแพงดิน ซึ่งมีการขุดพบเครื่องปั้นดินเผาจำนวนมาก ปัจจุบันบริเวณนี้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านชาติตระการ นอกจากนี้ยังมีหน้าผาสูง เรียกว่า "ผาเลข" ปรากฏรอยสลักขีตเขียนบนแผ่นหิน ซึ่งนักโบราณคดีสันนิษฐานว่าเป็นร่องรอยของมนุษย์ในยุคหิน สภาพภูมิประเทศของอำเภอชาติตระการ มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำแควน้อย ลำน้ำภาค ลำน้ำคับ ลำน้ำคิ่ง ลำน้ำไผ่ดัก และแม่น้ำท่าสะแก นอกจากนี้ยังมีป่าไม้เบญจพรรณที่ยังคงสภาพป่าที่รักษาสมดุลธรรมชาติไว้ได้ มีอุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเมี่ยง และป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๗ แห่ง คือ สวนเมี่ยง ดงตีนตลก ป่าน้ำภาคน้อย ป่าน้ำภาคฝั่งขวา ป่าเขากระยาง ป่าโป่งแค ป่าแดง และป่าชาติตระการ เป็นต้น

อาชีพ ส่วนใหญ่ของประชาชนคือการทำไร่ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา ส่วนการทำนาก็ปลูกเพื่อใช้บริโภคภายในครอบครัวเท่านั้น ชาวอำเภอชาติตระการมีประเพณีที่สำคัญได้แก่ งานพิธีบุญพระเวส พิธีบุญบั้งไฟ และพิธีขึ้นปีใหม่ของพี่น้องชาวม้ง นอกจากนี้ยังมีน้ำตกชาติตระการ ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีความงดงาม และซับซ้อนกันถึง ๗ ชั้น ทำให้อำเภอชาติการเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ทางด้านการคมนาคมเข้าอำเภอชาติตระการ ใช้ทางรถยนต์สายพิษณุโลก-วัดโบสถ์-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๐๕ กิโลเมตร เส้นทางสายพิษณุโลก-นครไทย-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๓๖ กิโลเมตร และเส้นทางสายพิษณุโลก-วัดโบสถ์-พรหมพิราม-บ้านแพะ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๓๒ กิโลเมตร

ทางด้านสาธารณูปโภค ในเขตอำเภอชาติการ ประชาชนมีไฟฟ้าใช้ ๔๗ หมู่บ้าน และยังมีไฟฟ้าใช้อีก ๓ หมู่บ้าน ส่วนน้ำประปามีประปาหมู่บ้านจำนวน ๔๗ หมู่บ้าน มีที่ทำการไปรษณีย์ และชุมสายโทรศัพท์ทางไกลติดตั้งที่ว่าการอำเภอชาติตระการ และที่หน้าโรงพยาบาลชาติตระการ

ทางด้านการศึกษา อำเภอชาติตระการมีสถานศึกษาระดับเด็กเล็ก จำนวน ๔ แห่ง ระดับประถมศึกษา มี ๓๐ แห่ง ระดับมัธยมศึกษา ๒ แห่ง และศึกษานอกโรงเรียน ๑ แห่ง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มฝึกวิชาชีพเคลื่อนที่ ๒ กลุ่ม ครูเดินสอนสองหมู่บ้าน คือ หมู่บ้านร่มเกล้าและบ้านรักชาติ มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน ๕๐ แห่ง

ทางด้านสหกรณ์มีการรวมกลุ่มจัดตั้งสหกรณ์เพื่อการเกษตร จำนวน ๒ แห่ง และมีร้านค้าสหกรณ์ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านลาดเรือจำกัด และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านใหม่รักไทยจำกัด

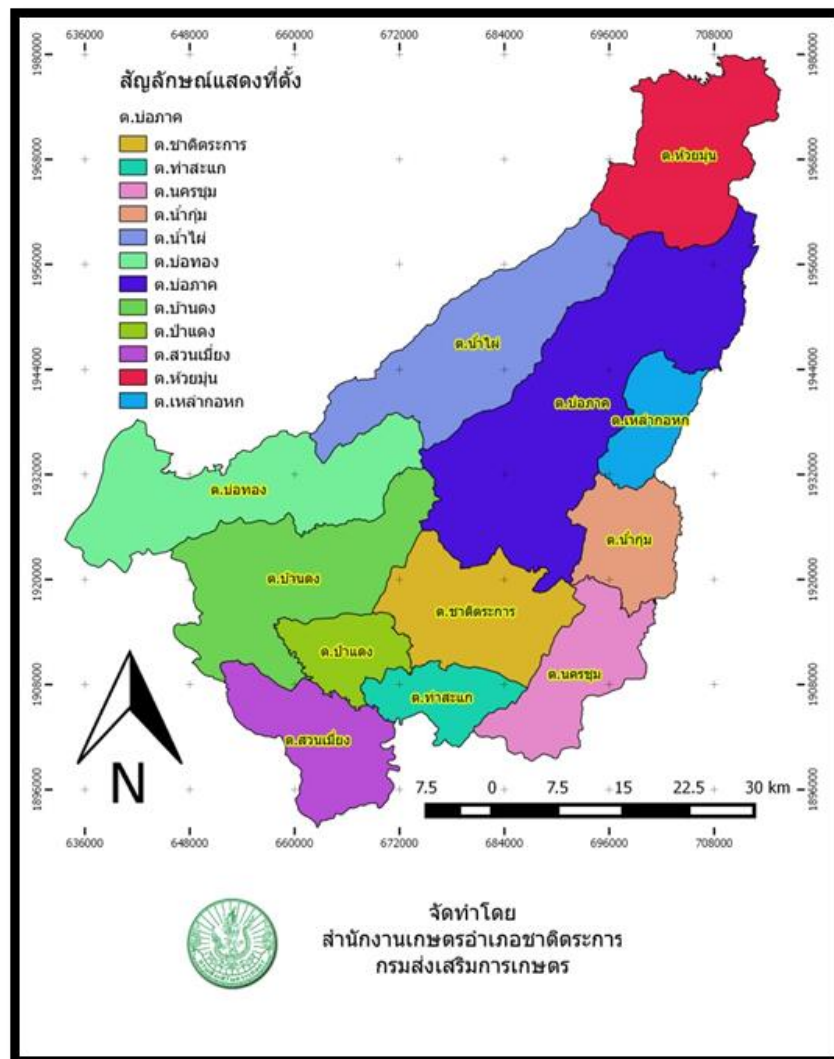
เนื่องจากอำเภอชาติตระการ มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีการแย่งแผ่นดิน บ้านร่มเกล้า ตำบลบ่อภาค เกิดการสู้รบกันระหว่างไทยกับลาว โดยมีการสูญหายบาดเจ็บ และถอนกำลังทหารที่เผชิญหน้ากันออกจากพื้นที่ เมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ มีนาคม ๒๕๓๔ ปัจจุบันพื้นที่บ้านร่มเกล้า อยู่ในความปกติสุขแล้ว

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ขอบเขตการปกครอง ท้องที่อำเภอชาติตระการแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น ๑ เทศบาล ๖ อบต. ๖ ตำบล ๗๒ หมู่บ้าน ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลป่าแดงและตำบลท่าสะแก

๑. ตำบลป่าแดง (Pa Daeng)	๑๒	หมู่บ้าน
๒. ตำบลชาติตระการ (Chat Trakan)	๙	หมู่บ้าน
๓. ตำบลสวนเมี่ยง (Suan Miang)	๑๐	หมู่บ้าน
๔. ตำบลบ้านดง (Ban Dong)	๑๖	หมู่บ้าน
๕. ตำบลบ่อภาค (Bo Phak)	๑๖	หมู่บ้าน
๖. ตำบลท่าสะแก (Tha Sakae)	๙	หมู่บ้าน

แผนที่แสดงการแบ่งเขตการปกครองอำเภอชาติตระการ

-การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๖ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

หมู่ที่ \ ตำบล	ตำบลป่าแดง	ตำบลชาติตระการ	ตำบลสวนเมี่ยง	ตำบลบ้านดง	ตำบลบ่อภาค
๑	บ้านป่าแดง	บ้านชาติตระการ	บ้านสวนเมี่ยง	บ้านดง	บ้านนาตอน
๒	บ้านนา	บ้านนาเปอะ	บ้านหนองขาหย่าง	บ้านนาขาน	บ้านขุดน้ำมัน
๓	บ้านธนูทอง	บ้านป่ากรอง	บ้านน้อย	บ้านห้วยน้ำปลา	บ้านลาดเรือ
๔	บ้านไทรงาม	บ้านนาจาน	บ้านห้วยช้างแทง	บ้านนาหล่ม	บ้านบ่อภาคเหนือ
๕	บ้านศรีสงคราม	บ้านโคกผักหวาน	บ้านห้วยหมากหล้า	บ้านเนินทอง	บ้านบ่อภาคใต้
๖	บ้านร่มเย็น	บ้านชาติตระการ	บ้านโคกใหญ่	บ้านนาตาจุม	บ้านรักไทย
๗	บ้านน้ำภาคน้อย	บ้านน้ำผึ้ง	บ้านแก่งบัวคำ	บ้านเนินพะยอม	บ้านนุชเทียน
๘	บ้านนาเมือง	บ้านนาปึกแรด	บ้านเนินช้างแทง	บ้านท่าสวนยา	บ้านร่มเกล้า
๙	บ้านห้วยเหิน	บ้านน่าน้อย	บ้านเนินหนองบัว	บ้านน้ำทองน้อย	บ้านชำนาญจู้
๑๐	บ้านนาล้อม		บ้านหนองชุมแสง	บ้านห้วยน้ำอุ่น	บ้านเทอดชาติ
๑๑	บ้านห้วยท่าเนื้อ			บ้านชุมแสง	บ้านหมั่นแสง
๑๒	บ้านใหม่ไทยเจริญ			บ้านห้วยน้ำเย็น	บ้านขุนน้ำคืบ
๑๓				บ้านดินตัก	บ้านน้ำจวง
๑๔				บ้านใหม่เจริญทรัพย์	บ้านรักชาติ
๑๕				บ้านเนินสุวรรณ	บ้านสงบสุข
๑๖				บ้านเนินตอง	บ้านน้ำจวงใต้

การปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่อำเภอชาติตระการประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๗ แห่ง ได้แก่

๑. เทศบาลตำบลป่าแดง ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลป่าแดงและตำบลท่าสะแก
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่าแดง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าแดง)
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชาติตระการทั้งตำบล
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนเมี่ยง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสวนเมี่ยงทั้งตำบล
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านดงทั้งตำบล
๖. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ่อภาคทั้งตำบล
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าสะแก (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าแดง)

๑. เทศบาลตำบลป่าแดง

หมู่ที่ ๑	ชุมชนบ้านป่าแดง
หมู่ที่ ๒	ชุมชนบ้านนา
หมู่ที่ ๓	ชุมชนบ้านธนูทอง
หมู่ที่ ๔	ชุมชนบ้านไทรงาม(บางส่วน)
หมู่ที่ ๕	ชุมชนศรีสงคราม(บางส่วน)
หมู่ที่ ๖	ชุมชนบ้านร่มเย็น
หมู่ที่ ๘	ชุมชนบ้านนาเมือง
หมู่ที่ ๙	ชุมชนบ้านน้อย (ต.ท่าสะแก)

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลป่าแดง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าแดง)

หมู่ที่ ๔	บ้านไทรงาม(บางส่วน)
หมู่ที่ ๕	บ้านศรีสงคราม(บางส่วน)
หมู่ที่ ๗	บ้านน้ำภาคน้อย
หมู่ที่ ๙	บ้านห้วยเหิน
หมู่ที่ ๑๐	บ้านนาล้อม
หมู่ที่ ๑๑	บ้านห้วยท่าเนื้อ
หมู่ที่ ๑๒	บ้านใหม่ไทยเจริญ

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลชาติตระการ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลชาติตระการทั้งตำบล

หมู่ที่ ๑	บ้านชาติตระการ
หมู่ที่ ๒	บ้านนาเปอะ
หมู่ที่ ๓	บ้านป่ากรอง
หมู่ที่ ๔	บ้านนาจาน
หมู่ที่ ๕	บ้านโคกผักหวาน
หมู่ที่ ๖	บ้านชาติตระการ
หมู่ที่ ๗	บ้านน้ำผึ้ง
หมู่ที่ ๘	บ้านนาปักแรด
หมู่ที่ ๙	บ้านน่าน้อย

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลสวนเมี่ยง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสวนเมี่ยงทั้งตำบล

หมู่ที่ ๑	บ้านสวนเมี่ยง
หมู่ที่ ๒	บ้านหนองขาหย่าง
หมู่ที่ ๓	บ้านน้อย
หมู่ที่ ๔	บ้านห้วยช้างเผือก
หมู่ที่ ๕	บ้านห้วยหมากหล้า
หมู่ที่ ๖	บ้านโคกใหญ่

หมู่ที่ ๗	บ้านแก่งบัวคำ
หมู่ที่ ๘	บ้านเนินช้างแทง
หมู่ที่ ๙	บ้านเนินหนองบัว
หมู่ที่ ๑๐	บ้านหนองชุมแสง

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ้านดงทั้งตำบล

หมู่ที่ ๑	บ้านดง
หมู่ที่ ๒	บ้านนาขาน
หมู่ที่ ๓	บ้านห้วยน้ำปลา
หมู่ที่ ๔	บ้านนาหล่ม
หมู่ที่ ๕	บ้านเนินทอง
หมู่ที่ ๖	บ้านนาตาจุม
หมู่ที่ ๗	บ้านเนินพยอม
หมู่ที่ ๘	บ้านท่าสวนยา
หมู่ที่ ๙	บ้านน้ำทองน้อย
หมู่ที่ ๑๐	บ้านห้วยน้ำอุ่น
หมู่ที่ ๑๑	บ้านชุมแสง
หมู่ที่ ๑๒	บ้านห้วยน้ำเย็น
หมู่ที่ ๑๓	บ้านตีนตก
หมู่ที่ ๑๔	บ้านใหม่เจริญทรัพย์
หมู่ที่ ๑๕	บ้านเนินสุวรรณ
หมู่ที่ ๑๖	บ้านเนินต้อง

๖. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ่อภาคทั้งตำบล

หมู่ที่ ๑	บ้านนาตอน
หมู่ที่ ๒	บ้านขวดน้ำมัน
หมู่ที่ ๓	บ้านลาดเรือ
หมู่ที่ ๔	บ้านบ่อภาคเหนือ
หมู่ที่ ๕	บ้านบ่อภาคใต้
หมู่ที่ ๖	บ้านรักไทย
หมู่ที่ ๗	บ้านนุชเทียน
หมู่ที่ ๘	บ้านร่มเกล้า
หมู่ที่ ๙	บ้านขำนาญจ้อย
หมู่ที่ ๑๐	บ้านเทอดชาติ
หมู่ที่ ๑๑	บ้านหมื่นแสง
หมู่ที่ ๑๒	บ้านขุนน้ำคืบ

หมู่ที่ ๑๓	บ้านน้ำจวง
หมู่ที่ ๑๔	บ้านรักชาติ
หมู่ที่ ๑๕	บ้านสงบสุข
หมู่ที่ ๑๖	บ้านน้ำจวงใต้

๗. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าสะแก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลท่าสะแก (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลป่าแดง)

หมู่ที่ ๑	บ้านหนองน้ำป่อ
หมู่ที่ ๒	บ้านหนองสองสสิ่ง
หมู่ที่ ๓	บ้านน้อย
หมู่ที่ ๔	บ้านท่าสะแก
หมู่ที่ ๕	บ้านนาม่วง
หมู่ที่ ๖	บ้าน ห้วยท้องฟาน
หมู่ที่ ๗	บ้านห้วยดี
หมู่ที่ ๘	บ้านศรีจันทร์
หมู่ที่ ๙	บ้านหนองบัวขาว

ตาราง แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบล อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

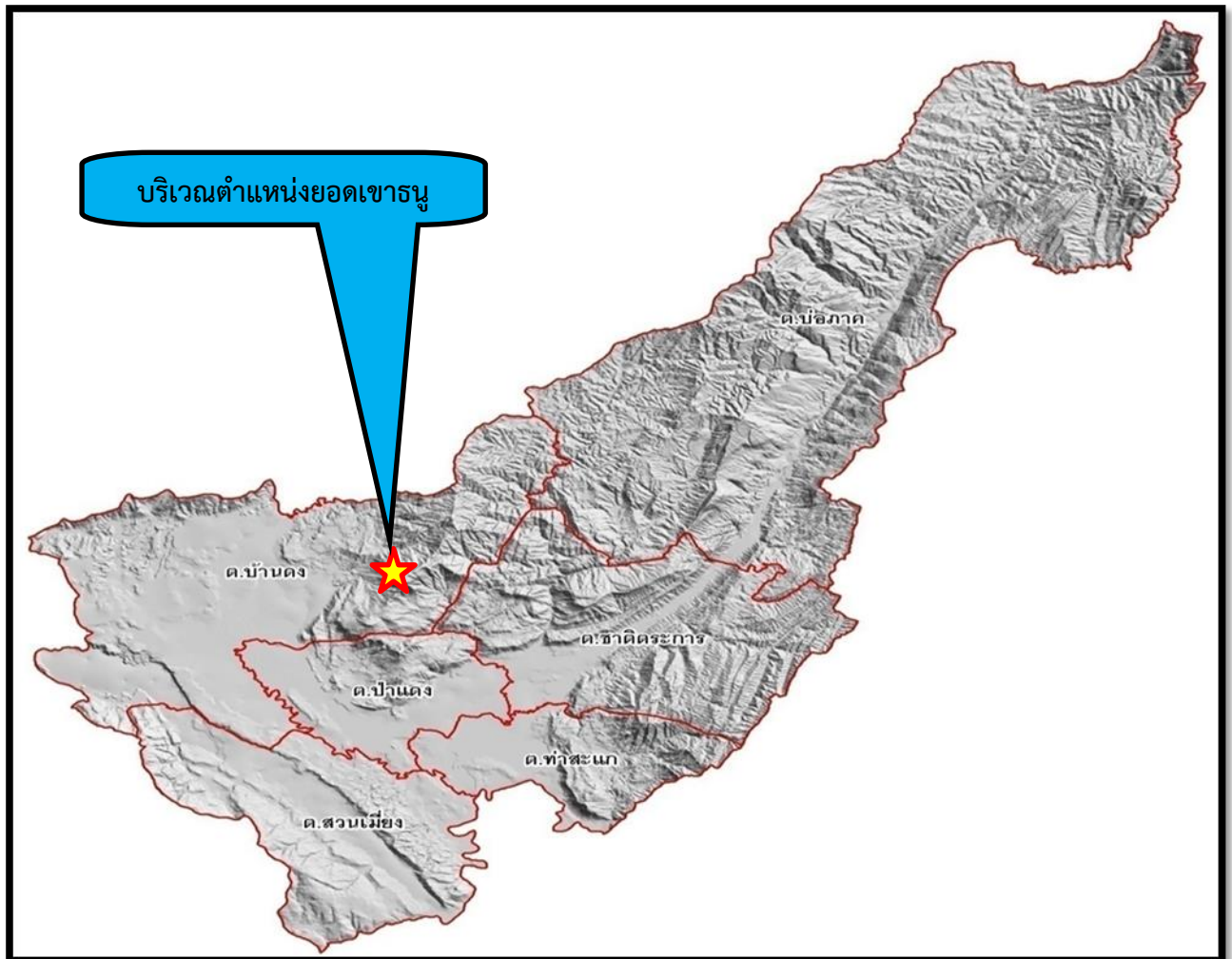
ตำบล	พื้นที่ ตร.กม.	อบต.	ทม./ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน
ป่าแดง	๓๙,๔๕๐.๕๖	ป่าแดง	ป่าแดง	๑๒	๓,๕๑๕
ชาติตระการ	๒๒,๔๖๖.๕๓	ชาติตระการ		๙	๔,๕๔๘
สวนเมี่ยง	๔๐,๓๘๓.๔๙	สวนเมี่ยง		๑๐	๕,๗๐๙
บ้านดง	๕๒,๖๐๑.๙๔	บ้านดง		๑๖	๘,๓๑๔
บ่อภาค	๒๙,๐๐๔.๐๘	บ่อภาค		๑๖	๙,๒๒๘
ท่าสะแก	๒๘,๑๘๘.๗๘	ท่าสะแก	ป่าแดง	๙	๓,๕๑๓
รวม	๒๑๒,๐๙๕.๓๘	๖	๒	๗๒	๓๔,๘๒๗

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๖)

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

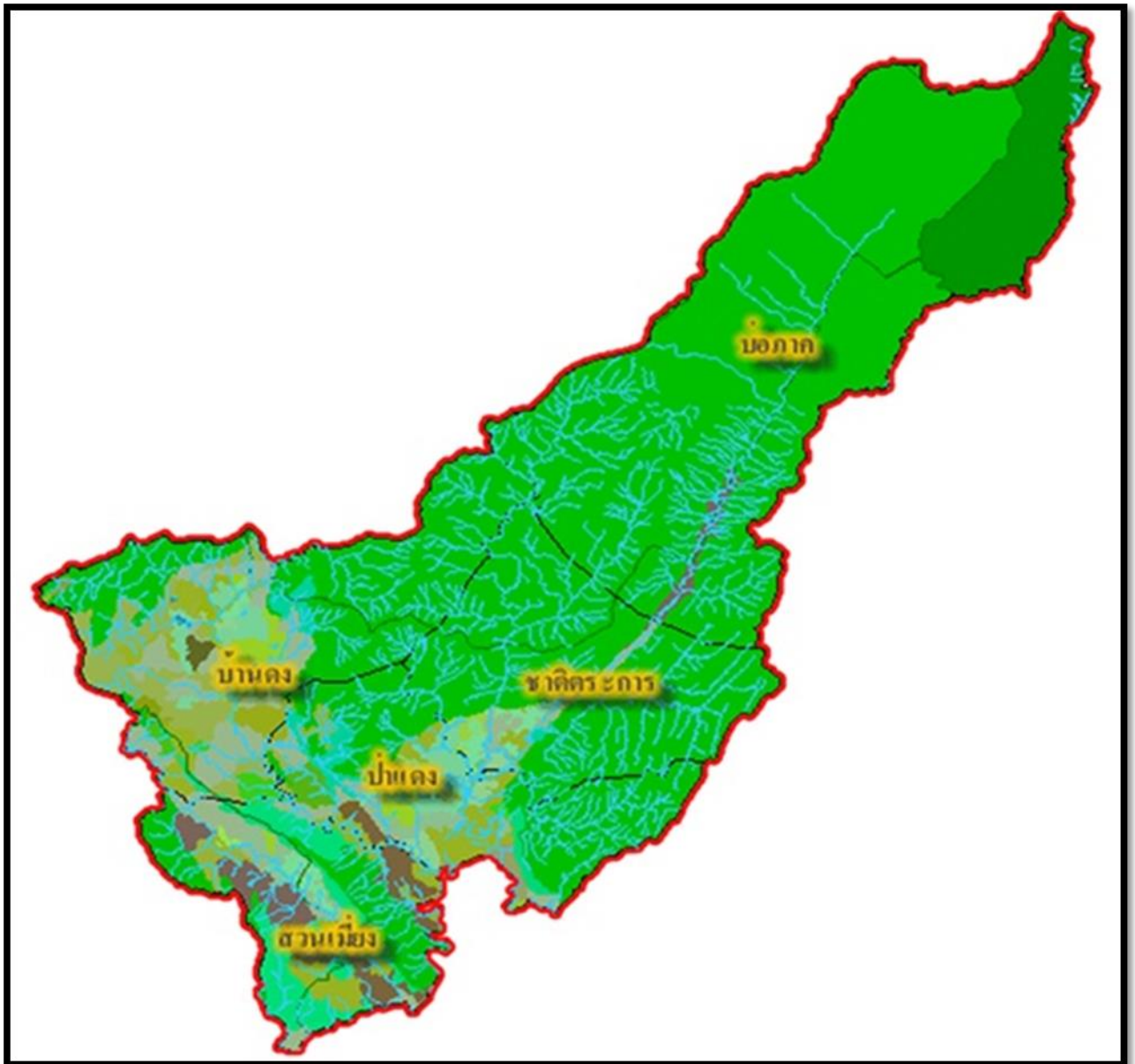
อำเภอชาติตระการ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง และภูเขาที่มีพื้นที่สูงต่ำสลับกัน มีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ประมาณร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่อำเภอชาติตระการมียอดเขาสูงที่สุดของจังหวัดพิษณุโลก คือ ยอดเขารูทอง ตั้งอยู่ตำบลบ้านดง ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๑๐๕ เมตร

แผนที่ แสดงลักษณะภูมิประเทศอำเภอชาติตระการ

๑.๒.๑ พื้นที่อำเภอชาติตระการ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบหรือป่าเบญจพรรณ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขา สลับกับที่ราบสูง และมีพื้นที่ราบลุ่มส่วนน้อย จึงมีการบุกรุกพื้นที่เพื่อทำการเกษตรในเขตพื้นที่ป่าไม้โดยส่วนใหญ่เป็นการทำไร่ข้าวโพด มันสำปะหลัง และยางพารา

แผนที่ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอชาติตระการ

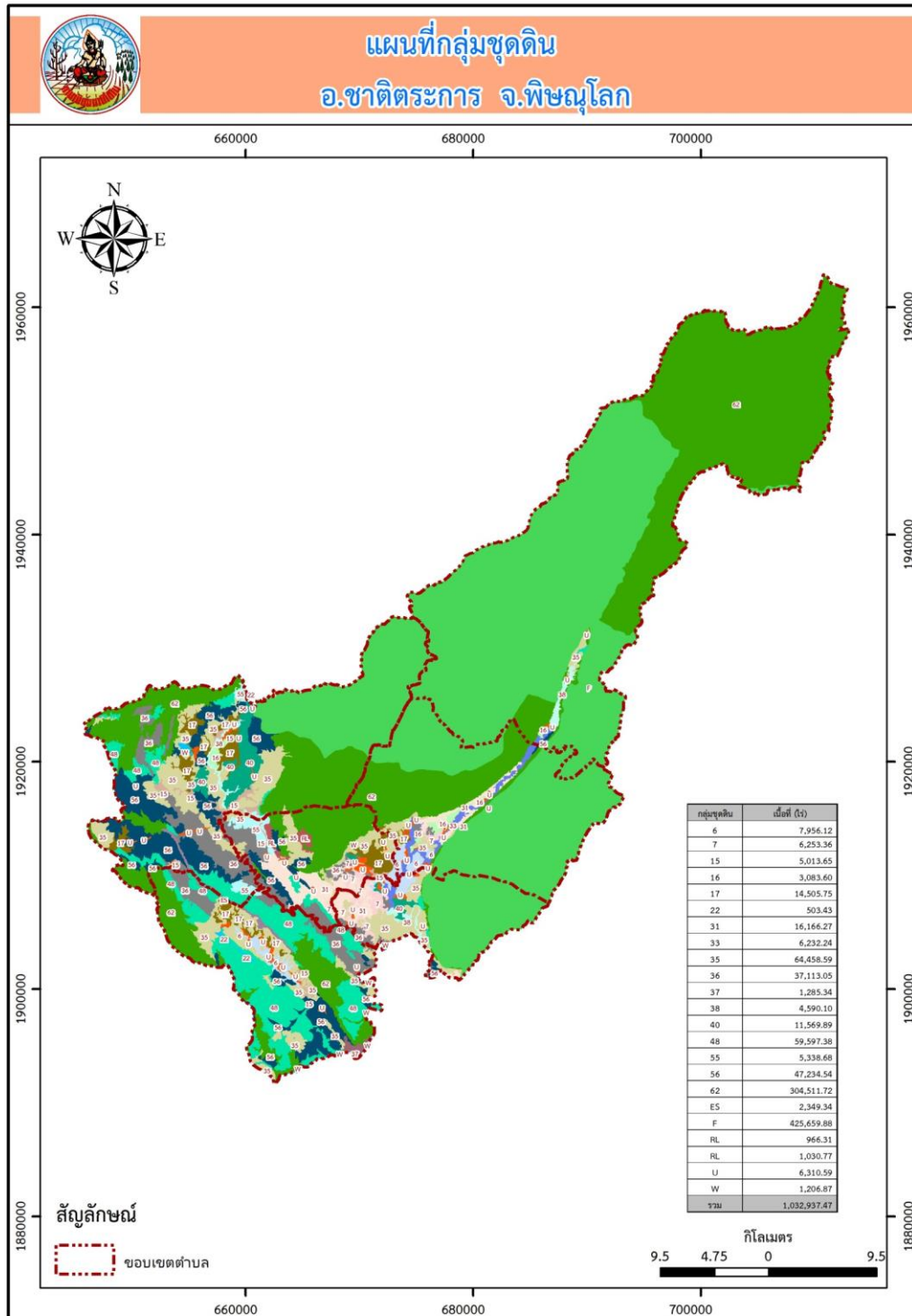

๑.๒.๒ พื้นที่อำเภอชาติตระการ พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะทิศทาง ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นเนินเขา มีความลาดชัน ๒-๓๕ % สภาพดินมีค่าความเป็นกรด มีค่า PH อยู่ที่ ๔ – ๕.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

๑.๒.๓ เนื่องจากสภาพพื้นที่อำเภอชาติตระการพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ ลักษณะของดินไม่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเกือบทุกชนิด ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมาก เพื่อทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูง โดยมีลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน ดังนี้

ตาราง แสดงกลุ่มชุดดินเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ

กลุ่มดิน	กลุ่มชุดดิน	ชุดดิน	ชุดดิน	สัญลักษณ์
พื้นที่ลุ่ม	๖	เชียงราย	Chiang Rai	Cr
	๗	น่าน	Nan	Na
		อุตรดิตถ์	Uttaradit	Utt
	๑๕	แม่สาย	Mae Sai	Ms
		แม่ทะ	Mae Tha	Mta
		หล่มสัก	Lom Sak	La
	๑๖	ลำปาง	Lampang	Lp
		ศรีเทพ	Si Thep	Sri
	๑๗	ร้อยเอ็ด	Roi Et	Re
		ชัยนาท	Chai Nat	Cn
	๒๒	สันทราย	San Sai	Sai
ดินในพื้นที่ดอน เขตดินแห้ง	๓๑	วังไฮ	Wang Hai	Wi
	๓๓	ธาตุนม	That Panom	Tp
	๓๕	เขาใหญ่	Khao Yai	Ky
		ห้างฉัตร	Hang Chat	Hc
		วาริน	Warin	Wn
		สตึก	Satuk	Suk
	๓๗	บ่อไทย	Bo Thai	Bo
	๓๘	ท่าม่วง	Tha Muang	Tm
	๔๐	สันป่าตอง	San Pa Tong	Sp
	๔๘	ท่ายาง	Tha Yang	Ty
	๕๕	จตุรัส	Chatturat	Ct
		วังสะพุง	Wang Saphung	Ws
	๕๖	ลาดหญ้า	Lat Ya	Ly
		ภูสะนา	Phu Sana	Ps
		โพนงาม	Phon Ngam	Png
ดินบนพื้นที่ลาดชัน เชิงซ้อนหรือพื้นที่ภูเขา	๖๒	ดินที่ลาดเชิงซ้อน	Slope Complex	SC
อื่น ๆ		พื้นที่เต็มไปด้วยหิน	Rock Land	RL
		ดินตะกอนน้ำพา		AC

วิธีการใช้เอกสารการจัดการดิน ให้ตรวจสอบว่า พื้นที่ของท่านอยู่ในกลุ่มชุดใด จากแผนที่กลุ่มชุดดิน (๖๒ กลุ่มชุดดิน) หรือรายงานแผนที่ความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจเบื้องต้นของจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน (มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐) เมื่อทราบแล้วจึงเลือกใช้เอกสารการจัดการดินตามกลุ่มชุดดินที่ต้องการ

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ เป็นกลุ่มดินร่วนละเอียดถึงถึงมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ซึ่งพบปัญหา ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำเนื่องจากพื้นที่เป็นดินทรายและมีความลาดชันเล็กน้อย นอกจากนี้ยังง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

๑.๑) ชุดดินหางฉัตร

การกำเนิด ตะกอนน้ำพา ส่วนใหญ่มาจากพวกหินแกรนิต และทับถมอยู่บน หินแกรนิต บริเวณเนินตะกอนรูปพัด สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน ๒-๒๐ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ถึงสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายถึงดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย สีแดงปนเหลืองถึงสีแดง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำเล็กน้อยถึงปานกลางหากฝนทิ้งช่วง พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี หาแหล่งน้ำสำรอง โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกไม้ผล จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชหรือวิธีกล หรือทั้งสองวิธีร่วมกัน

๑.๒) ชุดดินวาริน

การกำเนิด เกิดจากตะกอนของหินตะกอนเนื้อหยาบขึ้นมาทับถมบนพื้นผิวของการเคลือบผิวแผ่นดิน สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๒-๘ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ถึงสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย

(pH ๔.๕-๖.๕) ในดินล่าง

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดินให้ดีขึ้นโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี ควรจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอแก่ความต้องการของพืช

๑.๓) ขุดดินสติก

การกำเนิด เกิดจากตะกอนของหินตะกอนเนื้อหยาบชะมาทับถมบนพื้นผิวของการเกลี่ยผิวแผ่นดิน สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๒-๘ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลิกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาเข้มหรือสีน้ำตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลแก่ สี น้ำตาลปนเหลือง หรือสีเหลืองปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH ๔.๕-๕.๐) ในดินล่าง

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปลูกพืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ปอ ปาตดแทนสำหรับทำไม้ใช้สอย และไม้ผล เช่น มะม่วง มะม่วงหิมพานต์ และควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยปรับปรุงให้ดินมีสมบัติทางกายภาพดีขึ้นและมีธาตุอาหารสมบูรณ์อยู่เสมอ

ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยหว่านปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือใช้ปุ๋ยพืชสดโดยหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ปอเทืองหรือ ปอเทืองเตี้ย อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กก./ไร่ ควรหว่านโรย หรือต้นฤดูฝนกลางเดือนเมษายนหรือต้นเดือนพฤษภาคม เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐ % หรืออายุ ๖๐ วัน จึงทำการไถกลบหรือสับกลบลงดิน ก่อนปลูกข้าว ข้าวไร่ พันธุ์ที่แนะนำ ข้าวพันธุ์เบา ชิวแม่จัน จินฮ่อ

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรก หลังข้าวออก ๒๐-๓๐ วัน ข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง ใช้ปุ๋ย (๔+๖)-๖-๔ กก./ไร่ (N-P๒O๕-K๒O) ข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง ใช้ปุ๋ย (๓+๓) - ๔ - ๒ กก./ไร่ (N-P๒O๕-K๒O) ครั้งที่สอง ระยะให้กำเนิดช่อดอกหรือประมาณ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตหรือ แอมโมเนียมคลอไรด์ อัตรา ๑๕-๓๐ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย ๗-๑๕ กก./ไร่

ปลูกพืชไร่ มันสำปะหลังพันธุ์ที่แนะนำ ระยะ ๓ ระยะ ๖๐ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือใช้ปุ๋ยพืชสดตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพริ้ว หรือ ถั่วพุ่ม อัตราเมล็ดพันธุ์ ๓-๕ กก./ไร่ สำหรับถั่วพริ้วใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๘-๑๐ กก./ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงในตอนต้นฤดูฝนราวกลางเดือนเมษายนหรือต้นเดือนพฤษภาคม เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐ % หรือมีอายุ ๖๐ วัน จึงทำการไถกลบคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน พักดินไว้ ๕-๑๐ วัน จึงทำการปลูกพืช ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ปลูกมันสำปะหลังตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่หรือใช้ระบบการปลูกพืช โดยปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนหรือแซมในระหว่างแถวของมันสำปะหลัง ปัญหามีน้ำขังแฉะในดิน ทำให้หัวมันเน่าและต้นตายในบางพื้นที่ ยกร่องปลูกพืชและร่องระบายน้ำ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกัน อัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใส่รองกันหลุมปลูกและครั้งที่สอง โรยข้างต้นเมื่อมันสำปะหลัง อายุ ๒ เดือน

ถั่วลิสง พันธุ์ที่แนะนำ -ไทนาน ๙ ขอนแก่น ๖๐-๑ ขอนแก่น ๖๐-๒ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบเศษซากต้นถั่วลิสงลงดิน หรือเกลี่ยคลุมผิวดินหลังจากการเก็บเกี่ยว ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ปลูกถั่วลิสงตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกแซมหรือปลูกหมุนเวียนกับพืชอื่นในระบบการปลูกพืช ปัญหาดินเป็นกรด หว่านปูนขาว อัตราตามความต้องการปูนของดินพร้อมปุ๋ยอินทรีย์ก่อนเตรียมแปลง หรือใส่ยิบซัมอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ โดยโรยข้างแถวพืชขณะต้นถั่วแทง

เข็ม หรือเมื่อต้นถั่วอายุ ๔๐-๕๐ วัน ให้โรยระหว่างแนวปลูกห่าง ๑๕-๒๐ ซม. แล้วพรวนดินกลบโคนต้น ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๓-๙-๖ (N-P๒O๕-K๒O) หรือสูตร ๘-๒๔-๑๖ อัตรา ๓๕ กก./ไร่ แบ่งใส่สองระยะ คือใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและใส่ครั้งที่สองโดยโรยข้างแถวพืชเมื่อต้นถั่วออกดอก หรือเมื่อต้นถั่วอายุ ๒๐ วัน

สับปะรด พันธุ์ที่แนะนำ ปัตตาเวีย ภูเก็ต สวี สิงคโปร์ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๓-๕ ตัน/ไร่ หวานให้ทั่วแปลงตอนเตรียมดินก่อนปลูก ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ควรปลูกสับปะรดตามแนวระดับขวางความลาดของพื้นที่ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ตัน ใส่ที่กาบกลางเมื่ออายุ ๓ เดือน ครั้งที่สองใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๑๒-๑๕ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ตัน ที่กาบใบล่างสุด เมื่ออายุ ๖ เดือน และอาจเพิ่มธาตุอาหารรอง ได้แก่ แคลเซียม แมกนีเซียม ซัลเฟอร์ เหล็ก สังกะสี ทองแดง และโบรอน

มะม่วง ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือเศษใบไม้แห้ง อัตรา ๓-๕ กก./หลุม ตอนเตรียมหลุมปลูก ปัญหาดินเป็นกรด ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กก./ตัน ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี โดยใส่ทุกปีละ ๔ ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และตุลาคม โดยใส่ปุ๋ยคอกอัตรา ๒๐-๕๐ กก./ตัน ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวนกิโลกรัม/ตัน/ปี จะมีอัตราเฉลี่ยเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วงถึงเท่ากับอายุมะม่วง การใส่ปุ๋ยให้ใส่โดยหวานให้รอบรัศมีทรงพุ่ม ปุ๋ยคอกให้โรยรอบรัศมีทรงพุ่มแล้วพรวนดินกลบ

มะม่วงหิมพานต์ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือเศษใบไม้แห้ง อัตรา ๓-๕ กก./หลุม ตอนเตรียมดินปลูก ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในระยะก่อนตกผลใส่ปุ๋ย ๔ ครั้ง ในเดือนมีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม ตุลาคม ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน และควรใส่ทุกปี ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วงถึงกับอายุมะม่วงหิมพานต์ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐๐-๘๐๐ กรัม/ตัน เมื่ออายุ ๑-๒ ปี และใส่ในอัตรา ๑ กก./ตัน เมื่ออายุ ๓ ปี ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕-๕ กก./ตัน เมื่ออายุ ๔-๖ ปี ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒-๓ กก./ตัน เมื่ออายุ ๗ ปีขึ้นไป

ขนุน ดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน รองกันหลุมด้วยเศษพืชหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ตัน ตอนต้นฤดูฝน และปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑-๒ กก./ตัน ช่วงปลายฤดูฝน และควรใส่ปุ๋ยคอกทุกปี อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน โดยใส่รอบรัศมีทรงพุ่ม

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๗

กลุ่มดินร่วนหยาบลึกปานกลาง ที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบ มาทับถมบนชั้นหินผุในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๒.๑) ชุดป่อไทย

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินทราย บางแห่งอาจมีปูนปน บริเวณพื้นที่ภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุหินหรือหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกลๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา ความลาดชัน ๓-๓๕ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกปานกลาง ดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วนถึงดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลแก้งสีแดงปนเหลือง พบชั้นลูกรังปะปนในดินช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ สภาพพื้นที่มีความลาดชันดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสม

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำนาน และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓.๑) ชุดดินร้อยเอ็ด

การกำเนิด เกิดจากตะกอนของหินตะกอนเนื้อหยาบชะมาทับถมบนพื้นผิวของการเกลี่ยผิวแผ่นดิน สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน ๐-๒ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนปนทรายอาจพบชั้นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาปนน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลปนแดงตลอด ปฏิกริยาดินเป็น

กรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ในดินบนและเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๔.๕-๖.๕) ในดินล่าง

ข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ เสี่ยงต่อการขาดน้ำในฤดูแล้งปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ หากใช้ทำนาควรมีการชลประทานเข้าช่วยและมีการปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยการใส่ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก และปุ๋ยเคมีเพิ่มขึ้น ถ้าปลูกพืชโดยอาศัยน้ำฝน ควรเลือกระยะเวลาปลูกที่เหมาะสมเพื่อลดอัตราเสี่ยงของการขาดแคลนน้ำ

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

กลุ่มดินตื้นถึงกึ่งหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินตื้นถึงชั้นก่อนกรวดหรือลูกรังหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

๔.๑) ชุดดินท้ายาง

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทาง ใกล้ ๆ โดยแรงโน้มถ่วงของโลกของหินทรายและหินควอร์ตไซต์ โดยมีหินดินดานและหินฟิลไลต์แทรกอยู่ สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีความลาดชัน ๒-๓๕ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินตื้นถึงชั้นกรวด ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน มีกรวดและเศษหินก้อนหินปนอยู่ตอนบนประมาณ ๑๕-๓๔ %โดยปริมาตร สีนํ้าตาลปนเทาถึงสีนํ้าตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินบนตอนล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทราย ปนกรวดและเศษหินมีปริมาณมากกว่า ๓๕ %โดยปริมาตร เพิ่มขึ้นตามความลึก จะพบชั้นดินปนกรวดปนเศษหินนี้ตื้นกว่า ๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดเล็กน้อยถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๐) ดินล่างตอนล่างเป็นชั้นเศษหินกรวดของหินทราย

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ เป็นดินตื้นมีเศษหินมาก มีความลาดชันสูง ขาดแคลนน้ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ในการเกษตร ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

กลุ่มดินร่วนหยาบถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๕.๑) ชุดดินสันป่าตอง

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณเนินตะกอนรูปพัด และตะกอนลำน้ำ สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชัน ๒-๒๐ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน

สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายในส่วนลึกๆ สีน้ำตาลซีดหรือสีน้ำตาลปนเหลืองอ่อน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินที่ใช้ปลูกพืชไร่มานานได้ชั้นไถพรวนมักแน่นทึบรากชอนไชได้ยาก

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ทำลายชั้นดานใต้ชั้นไถพรวนโดยไถให้ลึกกว่าปกติ และใช้อินทรีย์วัตถุในการปรับสภาพดินให้ร่วนซุย ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอ โดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นข้อมูลกลุ่มชุดดิน

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายละเอียด มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลา ดินมีสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำตาลเข้มในดินชั้นล่างเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณสันดินริมน้ำที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันประมาณ ๐ - ๒ % เป็นดิน

ลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินลึก ประมาณ ๑ เมตร ในฤดูฝนมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๐-๗.๐ ได้แก่ ชุดดินเชิงใหม่ ท่าม่วง ป่าสัก และดอนเจดีย์ ชุมพลบุรี ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัย ปลุกพืชผักและสวนผลไม้ บางแห่งปลุกยาสูบโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคเหนือ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินบนค่อนข้างเป็นทราย ในบางปีจะมีน้ำท่วมฉับพลันจากแม่น้ำ และอาจเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำขณะฝนทิ้งช่วง

ความเหมาะสมสำหรับการปลุกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ มีความเหมาะสมในการปลุกพืชไร่ พืชผัก และไม้ผลหลายชนิด แต่ไม่ค่อยเหมาะสมถึงไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๓๘

การปลุกพืชไร่ ปัญหา น้ำท่วมบ่า ทำพนังหรือเขื่อนกันน้ำ พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่เพาะปลูกหรือ - ปรับระยะเวลาการปลุกพืชเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงน้ำท่วมบ่า ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยเทศบาล อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือปลุกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบดิน เมื่อปุ๋ยพืชสดอายุ ๔๐-๕๐ วัน หรือออกดอกประมาณ ๕๐ %

ข้าวโพด ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ (ในกรณีดินมีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ) อัตรา ๕๐-๗๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๑๘ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลุกและหลังปลุก ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่รองกันหลุมและโรยสองข้างแถวปลุก แล้วพรวนดินกลบ

ละหุ่ง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๔-๑๔ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๓๕-๔๐ กก./ไร่ ใส่ตอนปลุกและหลังปลุก ๒๐-๒๕ วัน แบ่งครั้งใส่ โดยครั้งแรกใส่รองกันหลุมและครั้งที่สองโรยรอบโคนต้นแล้วพรวนดินกลบ

งา ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่ตอนปลุกและหลังปลุก ๒๐-๒๕ วัน แบ่งครั้งใส่ครั้งแรกใส่รองกันหลุม ครั้งที่สองโรยข้างแถวปลุกหรือหว่านปุ๋ยทั้งหมดหลังปลุก ถ้าปลุกแบบหว่าน

ปอแก้ว ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๒๕-๓๐ กก./ไร่ โดยโรยข้างแถวหลังปลุก ๑ เดือน แล้วพรวนดินกลบ

ยาสูบ ใส่ปุ๋ยสูตร ๖-๒๐-๑๖ อัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ โดยหว่านก่อนปลุก หรือแบ่งใส่แต่ส่วนมากนิยมโรยสองข้างแถว ปลุกแล้วพรวนดินกลบ ถ้าแบ่งใส่ ๒ ครั้ง คือ รองกันหลุมและใส่หลังปลุก ๒๐-๒๕ วัน

ปลุกไม้ผล ปัญหา น้ำท่วมบ่า ทำพนังหรือเขื่อนกันน้ำ พร้อมทั้งจัดระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ปลุกในกรณีที่น้ำท่วมขังนาน แต่ปกติแล้วจะไม่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมบ่ามากนักสำหรับไม้ผล ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ เตรียมหลุมปลุก ขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. เป็นอย่างน้อย คลุกเคล้าดินในหลุมปลุกด้วยปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก ๒๕-๓๐ กก./หลุม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

มะม่วง ใส่ปุ๋ยเคมีอัตราครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุ เช่น มะม่วงอายุ ๑๐ ปี ใส่ปุ๋ยจำนวน ๕ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง คือ ๑ ใน ๓ ส่วนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ครั้งที่สองใส่อีก ๑ ใน ๓ ส่วนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม และปุ๋ยที่เหลือ ๑ ใน ๓ ส่วนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ใส่ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม

มะละกอ ควรใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น ระยะต้นอ่อนถึงก่อนออกดอก หลังจาก ๑ ปีขึ้นไป ใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น

ฝรั่ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคุมไปกับการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐๐ กก./ต้น

ส้ม ปีแรกใส่ปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๑๐-๒๐ กก./ต้น และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑๕๐-๒๐๐ กรัม/ต้น ใส่ ๔-๖ ครั้ง/ปี

-ปีที่ ๒ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒ กก./ต้น แบ่งใส่ ๔ ครั้ง ๆ ละ ๕๐๐ กรัม/ต้น

-สำหรับส้มที่ติดผลแล้วใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๔ ครั้งเท่า ๆ กัน ตามระยะเวลาดังนี้ ครั้งที่ ๑ ใส่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตและตัดแต่งกิ่งแล้ว ครั้งที่ ๒ ใส่ก่อนออกดอก ๑๕ วัน ครั้งที่ ๓ ใส่หลังออกดอก ๒-๓ เดือน ครั้งที่ ๔ ใส่ก่อนเก็บผล ๒-๓ เดือน

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๓๑

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

๗.๑) ชุดดินวังไผ่

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินตะกอนเนื้อละเอียดและหินที่แปรสภาพ เช่น หินดินดาน หินทรายแป้ง หินโคลน หินชนวน หินฟิลไลต์ เป็นต้น บริเวณภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกลๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีนํ้าตาลเข้มถึงสีน้ำตาลปนแดงเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีแดงปนเหลืองถึงสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียว สีแดง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองและสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น จัดระบบการปลูกพืชและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพความลาดชันของพื้นที่

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

๘.๑) ชุดดินธาตุพนม

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพามาทับถมบริเวณสันดินริมแม่น้ำ สภาพพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๑-๕ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนแดงหรือสีน้ำตาลและเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีแดงปนเหลืองหรือสีแดงในดินล่างลึกลงไป จะพบจุดประสีเทาปนชมพู สีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลืองในดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ตลอด

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปลูกไม้ผล พืชไร่และพืชผักต่างๆ ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยเคมีควบคู่กันไปด้วย เพื่อเพิ่มผลผลิตและปรับปรุงบำรุงดินให้อุดมสมบูรณ์และมีสมบัติทางกายภาพดีขึ้น

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน ก้อนหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

๙.๑) ชุดดินธาตุพนม

การกำเนิด เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของหินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีเนื้อปูนปน เช่น หินดินดานและหินทรายแป้งที่มีแคลเซียมคาร์บอเนตเป็นองค์ประกอบสูง สภาพพื้นที่ ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๑-๕ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนแดง ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนแดงหรือสีแดง ในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จะพบชั้นหินผุ ถัดจากชั้นหินผุเป็นชั้นหินแข็งซึ่งเป็นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐) ในดินบนและเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๐-๘.๐) ในดินล่าง

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ สมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี ดินค่อนข้างแน่นทึบ โครงสร้างไม่เหมาะสม น้ำซึมผ่านได้ช้า อาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฤดูเพาะปลูก

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปลูกพืชไร่ ไม้ยืนต้น ควรปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน เช่น การปรับปรุงโครงสร้างของดิน โดยการไถพรวนที่เหมาะสม เพิ่มอินทรีย์วัตถุ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่พบดินนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตแห้งแล้ง ดังนั้นการกำหนดระยะเวลาและชนิดของพืชที่ปลูก ควรทำอย่างรอบคอบ เพื่อหลีกเลี่ยงการขาดแคลนน้ำ ปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดินและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ปลูกพืชบำรุงดินและปลูกพืชหมุนเวียน

๙.๒) ชุดดินธาตุพนม

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินตะกอนเนื้อละเอียดและหินที่แปรสภาพ เช่น หินดินดาน หินทรายแป้ง หินโคลน หินชนวน หินฟิลไลต์ เป็นต้น บริเวณพื้นที่ภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุหินหรือหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางไกลๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชัน ๒-๑๒ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลิกปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียวหรือ ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลเข้มถึงสีน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีแดงปนเหลืองถึงสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียวมีเศษหินปะปนหนาแน่น และส่วนใหญ่พบชั้นหินพื้นภายใน ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน สีน้ำตาลปนแดงหรือสีน้ำตาลปนเหลือง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง และสีน้ำตาล ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๔.๕-๖.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ เป็นดินลิกปานกลาง รากของพืชที่มีระบบรากลึกอาจถูกจำกัดการเจริญเติบโต สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินและใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น จัดระบบการปลูกพืชและระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพความลาดชันของพื้นที่

๑๐) กลุ่มชุดดินที่ ๕๖

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดี ปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๑๐.๑) ชุดดินลาดหญ้า

การกำเนิด เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ และ/หรือ เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางใกล้ๆ โดยแรงโน้มถ่วงของโลกของหินทรายและหินควอร์ตไซต์ โดยมีหินดินดานและหินฟิลไลต์เป็นหินพื้น

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีนํ้าตาล สีนํ้าตาลปนเทาหรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐) ดินบนตอนล่าง เป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย สีนํ้าตาลหรือสีนํ้าตาลปนแดงและเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ๕.๐) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียว สีแดงปนเหลืองในช่วงความลึก ๕๐-๑๒๕ ซม. จากผิวดิน ก้อนกรวดเป็นพวกเศษหินควอร์ตไซต์ หินทราย หินฟิลไลต์ และหินดินดาน และมวลสารกลมของหินลูกรังกระจายอยู่ทั่วไปในชั้นดินปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๐)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ และการกัดกร่อนของดิน ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ในการปลูกพืช ควรมีวิธีการที่เหมาะสมเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชตามแนวระดับและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ พักปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยให้ดินอุ้มน้ำ และยึดธาตุอาหารพืชได้ดีขึ้น พืชสามารถดูดไปใช้ได้

๑๐.๒) ชุดดินภูสะนา

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินแกรนิตและหินแกรโนไดโอไลต์เนื้อหยาบบริเวณภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุหินหรือหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางใกล้ๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินตื้นหรือตื้นมากถึงชั้นกรวดเหลี่ยมของแร่ควอตซ์หนาแน่นมากภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน ปริมาณและขนาดของควอตซ์เหลี่ยมจะเพิ่มมากขึ้นตามความลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน สีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเทาเข้มมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวดเหลี่ยมมาก สีนํ้าตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๕.๐-๕.๕) ชั้นหินที่กำลังผุพังสลายตัวมีสีแดง สีขาว และสีเหลืองปะปนกัน

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีกรวดเหลี่ยมปะปนอยู่หนาแน่นมาก รากพืชขนานไขได้ยาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ดินจะถูกชะล้างพังทลายได้ง่าย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ เพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ดินและเพิ่มผลผลิตพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ควรไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การปลูกไม้ผลควรเตรียมหลุมดินให้ลึกและกว้างเพื่อให้รากพืชขนานไขได้ดียิ่งขึ้น จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมโดยใช้วิธีพืชหรือวิธีกล หรือทั้งสองวิธีร่วมกัน

๑๐.๓) ชุดดินโพนงาม

การกำเนิด เกิดจากการผุพังสลายตัวของหินทรายและควอร์ตไซต์ บริเวณภูเขา และรวมถึงที่เกิดจากวัสดุหินหรือหินที่เคลื่อนย้ายมาเป็นระยะทางใกล้ๆ โดยแรงโน้มถ่วงบริเวณเชิงเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลิกถึงลิกปานกลางถึงชั้นหินพื้นภายใน ๑๐๐-๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลปนแดงเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีแดงปนเหลืองถึงสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ควรมีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ และจัดระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม

๑๑) กลุ่มชุดดินที่ ๖

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินเหนียวลิกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๑๑.๑) ชุดดินเชียงราย

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำนํ้าและที่ราบระหว่างเขา สภาพพื้นที่ ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ความลาดชัน ๐-๒ %

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลิกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลปนเทาถึงสีน้ำตาลปนเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินเหนียว สีเทาอ่อน มีจุดประ สีแดงหรือสีแดงปนเหลือง และมีสีลาเลงอ่อนสีแดง ๕-๕๐ %โดยปริมาตร อาจพบก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอินทรีย์วัตถุต่ำ และแน่นทึบ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้นโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๒) กลุ่มชุดดินที่ ๗

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

๑๒.๑) ชุดดินนํ้า

การกำเนิด เกิดจากตะกอนนํ้าพา บริเวณส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีเทาปนแดงหรือปนสีชมพู มีจุดประสีนํ้าตาลเข้มหรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกลาง (pH ๕.๐-๗.๐) ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแฉะถึงดินเหนียว สีเทาปนแดง มีจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๐-๘.๐)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินแน่นเนื่องจากมีทรายแฉะมาก ข้าวอาจแตกกอได้น้อย

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ควรไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินโดยอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๒.๒) ชุดดินอุตรดิตถ์

การกำเนิด เกิดจากตะกอนนํ้าพาบริเวณส่วนต่ำของสันดินริมน้ำ

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแฉะหรือดินเหนียว สีน้ำตาลปนแดง มีจุดประสีนํ้าตาลแก่และสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินที่ใช้เพาะปลูกมานาน ไตชั้นไถพรวนมักแน่นทึบ รากขนไชได้ยาก พื้นที่ที่ดัดแปลงทำนา จะมีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ไม่เหมาะที่จะใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้ผล พื้นที่ที่ไม่ได้ดัดแปลงทำนา ดินล่างมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ทำให้รากพืชอาจแช่ขังน้ำเป็นเวลานานในช่วงฤดูฝน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ทำลายชั้นดานไตชั้นไถพรวนโดยไถให้ลึกกว่าปกติ ปรับปรุงบำรุงดินอยู่เสมอโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น หากปลูกไม้ผลหรือพืชไร่ต้องยกร่องให้สูงขึ้น และระบายน้ำออกให้อยู่ในระดับที่ ไม่กระทบต่อการเจริญเติบโตของราก

๑๓) กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินทรายแฉะลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

๑๓.๑) ชุดดินแม่สาย

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณส่วนต่ำของสันดินริมน้ำหรือตะพักลำนํ้า

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีเทาเข้มหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๐-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีน้ำตาลปนเทา และมีสีเทาในตอนล่าง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๓.๒) ชุดดินแม่ทะ

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำนํ้า ที่ราบระหว่างเขา หรือบริเวณส่วนต่ำของเนินตะกอนรูปพัด

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแฉะ สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีน้ำตาลแก่ และสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะสีน้ำตาลปนแดง มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีน้ำตาลแก่ และสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๕.๕-๘.๐) และพบศิลาแลงอ่อนสีแดงหรือสีแดงปนเหลืองในดินล่างเล็กน้อย

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมักแน่นทึบใต้ชั้นไภพรวน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ควรไถพรวนให้ลึก ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๓.๓) ชุดดินหล่มสัก

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณส่วนต่ำของเนินตะกอนรูปพัดและที่ราบระหว่างเขาและที่ราบน้ำท่วม

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลปนเทาเข้มมาก หรือสีเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาลหรือสีเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH ๖.๐-๗.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม สีน้ำตาลปนเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๕-๘.๐)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ อาจมีน้ำท่วมขังทำให้ข้าวเสียหายในบางปี

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และเพิ่มผลผลิตโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๔) กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินทรายแบ่งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๑๔.๑) ชุดดินลำปาง

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำน้ำและที่ราบระหว่างเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่ง ดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง สีเทาปนชมพู สีน้ำตาลปนเทาถึงสีน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่งถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีเทาปนชมพูหรือสีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีแดงปนเหลือง บางแห่งอาจมีศิลาแลงอ่อนและก้อนลูกรังปะปนอยู่บ้าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอินทรีย์วัตถุต่ำ และมักแน่นทึบใต้ชั้นไถพรวน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ควรไถพรวนให้ลึก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๔.๒) ชุดดินศรีเทพ

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำน้ำ ส่วนต่ำของเนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบระหว่างเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่ง ดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแบ่ง สีน้ำตาลปนเทาถึงสีน้ำตาลปนเทาเข้มมาก มีจุดประสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๐-๖.๕) ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีเทาปนชมพูหรือสีเทาปนน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ สีแดงและสีแดงปนเหลือง จะพบศิลาแลงอ่อนสีแดง และก้อนลูกรังปะปนอยู่ในดิน ๕-๕๐ % โดยปริมาตร ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีอินทรีย์วัตถุต่ำ และมักแน่นทึบใต้ชั้นไทรพรอน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ควรไถพรวนให้ลึก ปรับปรุงดินโดยใช้อินทรีย์วัตถุ และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๕) กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ลักษณะโดยทั่วไป : กลุ่มดินร่วนหยาบสีกรมแดงที่เกิดจากตะกอนลำน้ำเนือหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๑๕.๑) ชุดดินสันทราย

การกำเนิด เกิดจากตะกอนน้ำพาบริเวณตะพักลำน้ำ และที่ราบระหว่างเขา

ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินสีกรมแดง ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน สีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกลาง (pH ๕.๐-๗.๐) ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย สีเทา สีเทาอ่อนหรือสีเทาปนชมพู มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH ๖.๐-๘.๐) อาจพบศิลาแลงอ่อนสีแดงบ้างเล็กน้อย

ข้อจำกัดการใช้ประโยชน์ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และใต้ชั้นไทรพรอนมักแน่นทึบรากพืชค่อนข้างได้ยาก

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์ ไถพรวนให้ลึกและปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิตพืชให้สูงขึ้นโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ชลประทาน นอกฤดูทำนาอาจปลูกพืชไร่หรือพืชผักซึ่งจะต้องยกร่องและปรับสภาพดินให้ร่วนซุยและระบายน้ำดีขึ้น โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๑๖) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ลักษณะโดยทั่วไป : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึก

และสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลุกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝก และขุดหลุมปลูก เฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ตาราง แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอชาติตระการ

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)						ผลรวมทั้งหมด (ไร่)
	ป่าแดง	ชาติตระการ	สวนเมี่ยง	บ้านดง	บ่อภาค	ท่าสะแก	
๖	๖๘๘	๒,๒๑๔	-	-	-	๒,๐๒๗	๔,๙๒๙
๗	๑,๙๓๒	๑,๐๗๖	๒,๖๐๘	-	๓	๓,๖๕๕	๙,๒๗๔
๑๕	๓๖๐	-	๖๘๓	๔,๖๒๓	-	๓๒	๕,๖๙๘
๑๖	-	๑,๘๖๕	-	-	๒๓๓	-	๒,๐๙๘
๑๗	๒,๘๘๙	๙๔๘	๒,๕๕๕	๖,๗๗๕	-	-	๑๓,๑๖๗
๒๒	-	-	๔๗๓	๑๑	-	-	๔๘๔
๓๑	๔,๕๙๘	๖๔๑	๕,๕๙๘	๘๒๕	-	๒,๔๗๕	๑๔,๑๑๗
๓๓	๑,๘๓๕	๔,๘๗๒	๑,๔๙๘	๑๗,๑๖๔	๔๑๒	๘๖๐	๒๖,๖๔๑
๓๕	๕,๑๐๓	๔,๑๖๘	๑๙,๗๐๔	๒๔,๙๕๘	๑,๒๘๓	๙,๕๔๓	๖๔,๗๕๙
๓๗	-	-	๑,๒๗๘	-	-	-	๑,๒๗๘
๓๘	-	-	-	๑,๖๘๑	๑,๗๐๔	๑,๒๑๖	๔,๖๐๑
๔๐	๓๐๐	-	๕๔	๙,๗๓๐	-	๑,๔๘๒	๑๑,๕๖๖
๔๘	๙๘๙	-	๑,๒๕๐	๒,๕๙๔	๒๐๑	๔๒๕	๕,๔๕๙
๕๕	๘,๗๙๔	๓,๔๘๓	-	๕,๑๙๗	-	๔,๐๘๐	๒๑,๕๕๔
๕๖	๓,๔๙๕	๑๙๑	๑๐,๕๗๔	๔,๓๘๒	๒๓๗	๕๐๗	๑๙,๓๘๖
๖๒	๑๔,๙๑๖	๓๕,๓๑๖	๒๗,๓๐๒	๕๓,๔๙๗	๑๖๗,๘๙๒	๖๕๐	๒๙๙,๕๗๓
Forest	-	๙๖,๗๕๓	-	๕๗,๙๓๖	๒๓๓,๘๔๕	๓๗,๐๖๕	๔๒๕,๕๙๙
R.L.	๑,๓๐๖	-	-	๖๘๙	-	-	๑,๙๙๕
U.	๑,๓๙๐	๑,๐๒๓	๑,๓๙๓	๑,๑๐๒	๒๕๕	๙๑๓	๖,๐๗๖
W.	๖๒	-	๔๑๒	๔๑๓	-	๖๘	๙๕๕

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน)

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะดินฟ้าอากาศของอำเภอชาติตระการ ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนจัด และฤดูหนาวอากาศค่อนข้างหนาวเย็นและเย็นจัด จะมีหมอกปกคลุมพื้นที่บริเวณบ้านขุนน้ำคืบ บ้านน้ำจวง บ้านน้ำจวงใต้และบ้านร่มเกล้า ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ

พื้นที่อำเภอชาติตระการ มีลมมรสุมพัดผ่านจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรอินเดีย และแบ่งฤดูกาลออกได้เป็น ๓ ฤดู

ฤดูร้อน ประมาณ เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๓๒ องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ยประมาณปีละ ๑,๓๗๕ มิลลิเมตร

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤศจิกายน-มกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ ๑๙ องศาเซลเซียส

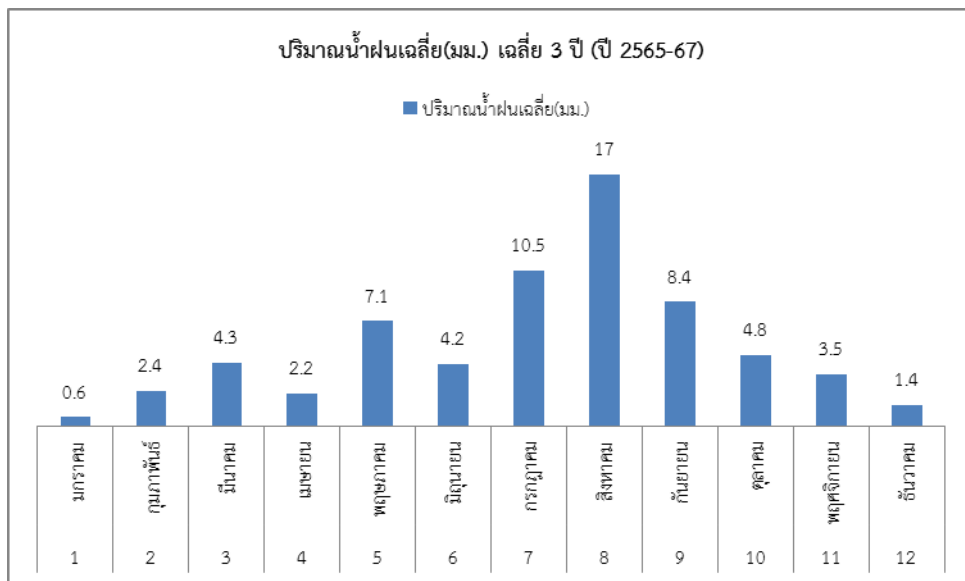
ตาราง สถิติอุณหภูมิ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖

รายการ	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
อุณหภูมิสูงสุด	๓๘.๗	๓๙.๕	๓๙.๘
อุณหภูมิต่ำสุด	๑๕	๑๗	๑๔

ตาราง สถิติปริมาณน้ำฝน ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

รายการ	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ฝนรวม (มิลลิเมตร)	๑,๕๑๓	๑,๖๔๒.๘	๑,๓๓๘.๗
จำนวนวันฝนตก (วัน)	๑๒๕	๑๒๗	๑๑๕.๒
ฝนสูงสุด (มิลลิเมตร)	๙๙.๕	๑๒๔.๓	๗๖.๓

กราฟ สถิติการกระจายตัวปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี (๒๕๖๕ -๒๕๖๗)

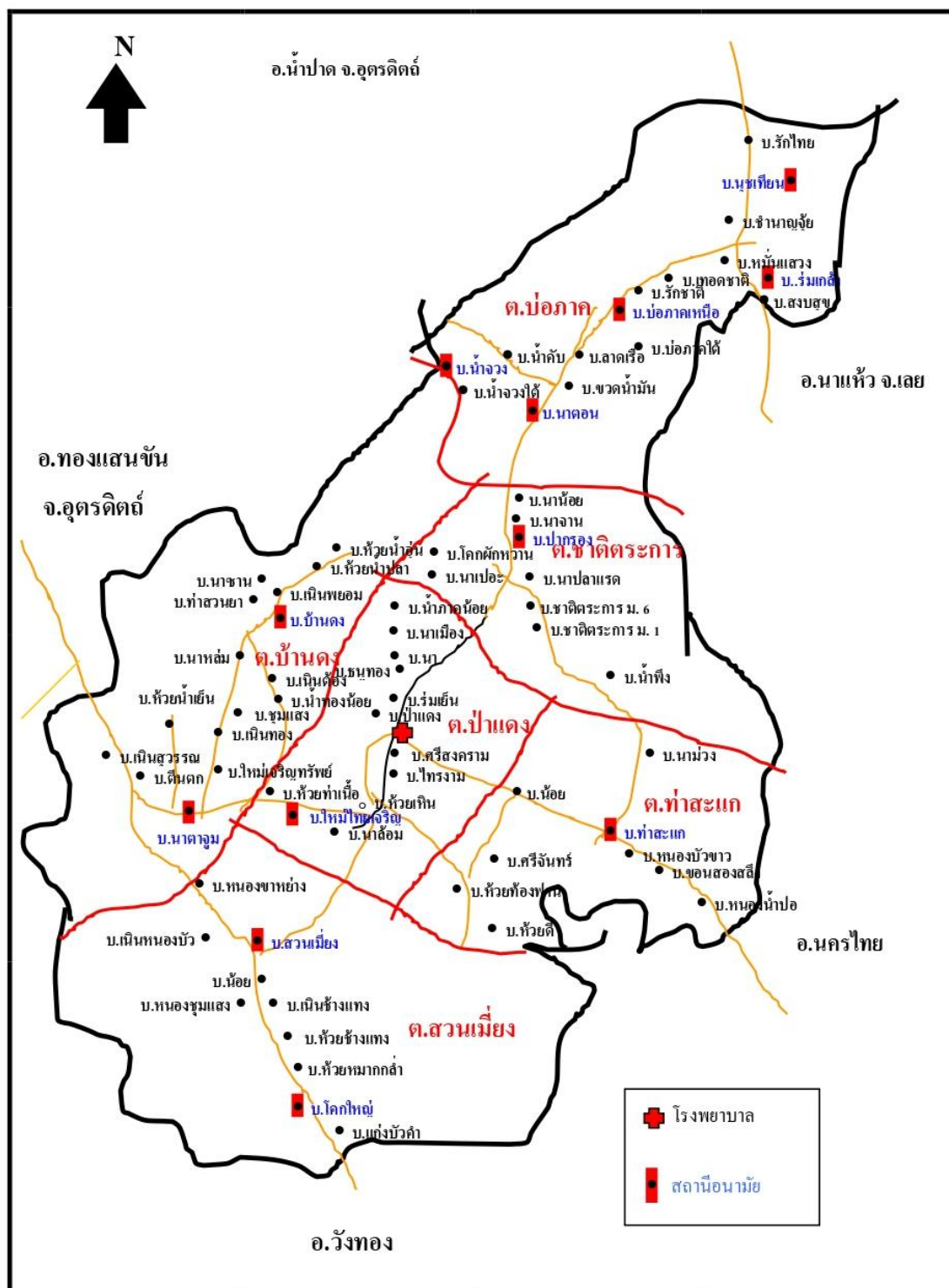

ตาราง แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๖

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๐.๖
๒	กุมภาพันธ์	๒.๔
๓	มีนาคม	๔.๓
๔	เมษายน	๒.๒
๕	พฤษภาคม	๗.๑
๖	มิถุนายน	๔.๒
๗	กรกฎาคม	๑๐.๕
๘	สิงหาคม	๑๗
๙	กันยายน	๘.๔
๑๐	ตุลาคม	๔.๘
๑๑	พฤศจิกายน	๓.๕
๑๒	ธันวาคม	๑.๔
รวม		๖๖.๔
เฉลี่ย/ปี		๕.๕๓

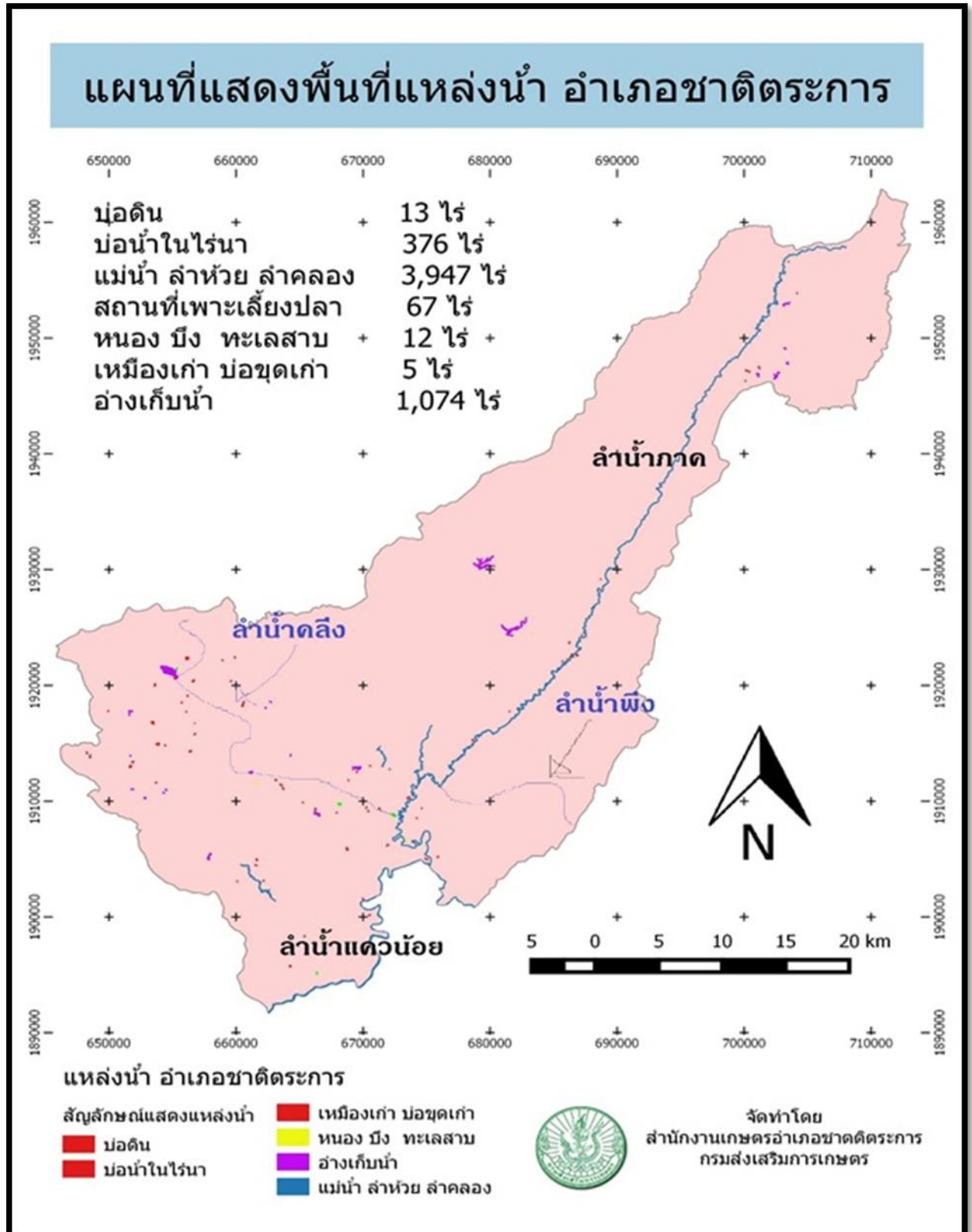
๑.๔ เส้นทางคมนาคม

ทางการคมนาคมเข้าอำเภอชาติตระการ ใช้ทางรถยนต์สายพิษณุโลก-วัดโบสถ์-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๐๕ กิโลเมตร เส้นทางสายพิษณุโลก-นครไทย-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๓๖ กิโลเมตร และเส้นทางสายพิษณุโลก-วัดโบสถ์-พรหมพิราม-บ้านแพะ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์-ชาติตระการ ระยะทาง ๑๓๒ กิโลเมตร

๑.๕ แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน

อำเภอชาติตระการอยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน มีเพียงแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ ลำน้ำแควน้อย ลำน้ำภาค ลำน้ำคับ ลำน้ำคิ่ง ลำน้ำพืง ลำน้ำรอง และโรงสูบน้ำพลังงานไฟฟ้า

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ประชากรอำเภอชาติตระการ ประชากรมีอาชีพหลักคือเกษตรกร มีพื้นที่การเกษตร ๒๓๐,๐๕๓ ไร่ (ร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด

ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเพเดิม มีการตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มใกล้กับเส้นทางคมนาคมหรือลำน้ำ มีประชากรที่อาศัยอยู่จริง ทั้งหมด ๔๑,๕๖๓ คน มีครัวเรือนทั้งหมด ๑๒,๗๕๘ แยกเป็นเพศชาย ๒๐,๘๙๗ คน และเพศหญิง ๒๐,๖๖๖ คน

ตาราง แสดงข้อมูลประชากรที่อาศัยอยู่จริง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	ชาย	หญิง	รวม
ป่าแดง	๔,๐๘๐	๔,๐๔๖	๘,๑๒๖
ชาติตระการ	๒,๓๕๓	๒,๓๑๖	๔,๖๖๙
สวนเมี่ยง	๒,๘๖๔	๒,๘๓๔	๕,๖๙๘
บ้านดง	๔,๐๙๔	๔,๑๖๑	๘,๒๕๕
บ่อภาค	๔,๙๙๘	๔,๗๙๙	๙,๗๙๗
ท่าสะแก	๒,๕๐๘	๒,๕๑๐	๕,๐๑๘
รวม	๒๐,๘๙๗	๒๐,๖๖๖	๔๑,๕๖๓

ตาราง ข้อมูลพืชเศรษฐกิจ อำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๘

ตำบล	พื้นที่ ทั้งหมด	ข้าวนาปี	ข้าวโพดเลี้ยง สัตว์	มัน สำปะหลัง	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	อ้อยโรงงาน
ป่าแดง	๔๓,๖๕๐	๘,๒๔๖	๓,๗๘๖	๓,๒๓๖	๔,๒๒๓	๔๔	๗๗๘
ชาติตระการ	๒๑,๑๗๔	๖,๙๙๖	๑,๕๕๘	๕๐๐	๔๓๑	๕๐	๐
สวนเมี่ยง	๕๐,๐๕๔	๕,๐๖๑	๒,๓๒๒	๕,๕๑๑	๑๘,๕๗๙	๓๓๕	๐
บ้านดง	๕๓,๓๒๗	๙,๘๘๘	๖,๔๑๓	๘,๖๔๖	๙,๑๑๖	๑,๓๕๘	๕,๐๓๓
บ่อภาค	๔๔,๗๙๕	๑๓,๕๕๓	๑๗,๖๓๔	๓๐๐	๔,๖๕๕	๑๗๒	๐
ท่าสะแก	๓๖,๕๕๑	๘,๐๒๒	๓,๗๕๗	๓,๒๓๕	๔,๗๑๗	๓๑๘	๒๐
พื้นที่รวม	๒๔๙,๕๕๑	๕๑,๗๖๖	๓๕,๔๗๐	๒๑,๔๒๘	๔๑,๗๒๑	๒,๒๗๗	๕,๘๓๑

ตาราง ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอลำดวน ปี ๒๕๖๗

ตำบล	เกษตรกร (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ป่าแดง	๕๙๙	๒,๑๙๕	๐	๓๑๗	๑,๗๘๑	๘๗	๔๕	๐
บ้านดง	๖๘๖	๒,๑๙๔	๐	๙๖๑	๑,๗๒๐	๗๘๔	๒๐	๒๘
ชาติตระการ	๕๐๙	๒,๗๕๗	๐	๗๔๒	๕๖๐	๑๐๑	๐	๐
สวนเมี่ยง	๓๗๘	๑,๒๒๐	๐	๙๑๗	๕๖๒	๖๙๙	๗๘	๐
ท่าสะแก	๓๖๒	๒,๑๑๓	๐	๒๕๒	๗๖๖	๑๐๕	๒๘	๐
บ่อภาค	๕๔๖	๑,๙๕๙	๐	๑,๖๒๗	๔๕๐	๕๓๔	๖๔	๐

ตาราง แสดงข้อมูลด้านการศึกษาลำดวน ปี ๒๕๖๗

ตัวชี้วัด	จำนวน คน ที่สำรวจ	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. เด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ได้รับบริการเลี้ยงดู เตรียมความพร้อมก่อน วัยเรียน	๙๗๘	๙๗๔	๙๙.๕๙	๔	๐.๔๑
๒. เด็กอายุ ๖ -๑๔ ปี ได้รับการศึกษาภาค บังคับ ๙ ปี	๓,๘๔๐	๓,๗๐๙	๙๖.๕๙	๑๓๑	๓.๔๑
๓. เด็กจบชั้น ม.๓ ได้ เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือ เทียบเท่า	๖๐	๕๘	๙๖.๖๗	๒	๓.๓๓
๔. คนในครัวเรือนที่จบ การศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อ และ ยังไม่มีงานทำ ได้รับการ ฝึกอบรมด้านอาชีพ	๑๓	๑๒	๙๒.๓๑	๑	๗.๖๙
๕. คนอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้	๑๙,๙๗๒	๑๙,๖๗๖	๙๘.๕๒	๒๙๖	๑.๔๘

ตาราง แสดงข้อมูลด้านการศึกษาอำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗

ประเภทอาชีพ	จำนวนครัวเรือน
กำลังศึกษา	๒๗
ไม่มีอาชีพ	๘๙๒
เกษตร-ทำนา	๒,๔๐๐
เกษตร-ทำไร่	๓,๕๖๐
เกษตร-ทำสวน	๑๖๒
เกษตร-ประมง	๐
เกษตร-ปศุสัตว์	๔๑
พนักงาน-รับราชการ	๒๙๕
พนักงาน-รัฐวิสาหกิจ	๑๘
พนักงานบริษัท	๑๙
รับจ้างทั่วไป	๑,๓๕๕
ค้าขาย	๕๑๔
ธุรกิจส่วนตัว	๖๑
อาชีพอื่นๆ	๑๓๔
รวมทั้งสิ้น	๙,๔๗๘

ตาราง แสดงข้อมูลด้านสาธารณสุขอำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗

ตัวชี้วัด	จำนวนคนที่สำรวจ	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ๒,๕๐๐ กรัม ขึ้นไป	๑๔๘	๑๔๘	๑๐๐	๐	๐
๒. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวน้อย ๖ เดือนแรกติดต่อกัน	๑๐๖	๑๐๐	๙๔.๓๔	๖	๕.๖๖
๓. เด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรค ครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	๔,๓๓๕	๔,๓๓๕	๑๐๐	๐	๐
๔. ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	๙,๔๗๘	๙,๔๗๒	๙๙.๙๔	๖	๐.๐๖
๕. ครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการ เจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม	๙,๔๗๘	๙,๓๕๓	๙๘.๖๘	๑๒๕	๑.๓๒
๖. คนอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพ ประจำปี	๑๗,๔๖๒	๑๐,๗๑๕	๖๑.๓๖	๖๗๔๗	๓๘.๖๔
๗. คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๓ วัน ๆ ละ ๓๐ นาที	๒๘,๙๖๔	๒๘,๙๐๘	๙๙.๘๑	๕๖	๐.๑๙

- รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

ตาราง แสดงรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๗

ที่	พื้นที่	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี
๑	ป่าแดง	๕๕,๗๕๙.๑๓
๒	ชาติตระการ	๕๖,๔๐๕.๐๑
๓	สวนผึ้ง	๖๓,๓๘๗.๐๓
๔	บ้านดง	๖๔,๓๓๘.๓๘
๕	บ่อภาค	๕๖,๓๒๐.๙๒
๖	ท่าสะแก	๕๖,๙๕๕.๖๑
๗	เทศบาลตำบลป่าแดง	๗๙,๕๒๐.๙๐
รวม		๖๑,๗๖๓.๔๑

ตาราง แสดงข้อมูลด้านรายได้ - หนี้สิน ของครัวเรือน ปี ๒๕๖๗

รายได้ครัวเรือน	ครัวเรือน	เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)
เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร	๕,๒๑๙.๐๐	๖๗,๔๙๒.๐๐
เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร	๓,๔๙๒.๐๐	๘๒,๙๘๓.๐๐

หมายเหตุ : ข้อมูลจำแนกตามที่อยู่ทะเบียนบ้าน เฉพาะครัวเรือนที่ให้ข้อมูลรายได้ หนี้สิน เท่านั้น

ตาราง แสดงช่วงรายได้ของครัวเรือน อำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๓,๓๔๖.๐๐	๖๔.๑๑
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๑,๐๓๒.๐๐	๑๙.๗๗
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๓๗๘.๐๐	๗.๒๔
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๔๑๔.๐๐	๗.๙๓
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๔๖.๐๐	๐.๘๘
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๓.๐๐	๐.๐๖
รวม	๕,๒๑๙.๐๐	๑๐๐.๐๐

ตาราง แสดงช่วงหนี้สินของครัวเรือน อำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท	๒,๓๐๔.๐๐	๖๕.๙๘
๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท	๔๖๔.๐๐	๑๓.๒๙
๑๒๐,๐๐๐ - ๑๗๙,๙๙๙ บาท	๑๙๖.๐๐	๕.๖๑
๑๘๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท	๔๒๓.๐๐	๑๒.๑๑
๕๐๐,๐๐๐ - ๙๙๙,๙๙๙	๙๔.๐๐	๒.๖๙
ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๑๑.๐๐	๐.๓๒
รวม	๓,๔๙๒.๐๐	๑๐๐.๐๐

๑.๖.๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิษณุโลก/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี

ในปีพ.ศ.๒๕๖๕ เท่ากับ ๘๖,๔๐๐ ล้านบาท เทียบกับปีที่แล้ว (ปี ๒๕๖๔) มีมูลค่า เท่ากับ ๘๙,๑๔๘ ล้านบาท ลดลง ๒,๗๔๘ ล้านบาท หดตัวลงร้อยละ ๓.๐๘

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ณ ราคาประจำปี ในปี พ.ศ.๒๕๕๗ มีรายได้ต่อคนต่อปี

เท่ากับ ๙๕,๖๗๓ ล้านบาท ลดลงจากปีที่แล้ว (ปี ๒๕๕๖) ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๙๘,๔๔๕ ล้านบาท จำนวน ๒,๗๗๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๒

ตาราง แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิษณุโลก ณ ราคาคงที่ ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗

(ล้านบาท) รายการ	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ภาคเกษตร	๒๓,๑๒๓	๑๙,๖๓๔	๑๕,๕๖๗
สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	๒๒,๕๕๑	๑๘,๙๕๓	๑๔,๘๘๙
สาขาการประมง	๕๗๒	๖๘๑	๖๗๘
นอกภาคเกษตร	๖๑,๔๓๓	๖๙,๕๑๕	๗๐,๘๓๓
สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๘,๕๔๖	๑๑,๓๔๙	๘,๙๙๘
สาขาการผลิตอุตสาหกรรม	๘,๐๓๑	๗,๗๕๔	๘,๐๗๒
สาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	๑,๖๘๖	๒,๐๘๑	๒,๓๑๙
สาขาการก่อสร้าง	๒,๖๘๔	๒,๘๒๒	๓,๐๐๑
สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	๗,๑๙๑	๘,๒๕๗	๙,๕๒๑
สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	๑,๐๙๓	๑,๒๐๔	๑,๓๗๗
สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	๑,๒๕๘	๑,๙๘๒	๑,๙๖๓

สาขาตัวกลางทางการเงิน	๗,๕๘๒	๙,๖๑๔	๙,๘๕๖
สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	๕,๓๕๐	๖,๗๑๔	๖,๙๙๙
สาขาการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	๗,๖๖๕	๗,๙๓๔	๗,๙๘๓
สาขาการศึกษา	๖,๒๘๒	๖,๔๓๗	๖,๔๙๕
สาขาการบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๓,๑๕๙	๒,๒๙๐	๓,๑๐๑
สาขาการให้บริการชุมชนสังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	๗๘๐	๘๙๖	๘๙๕
สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	๑๒๕	๑๘๒	๒๕๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๘๔,๕๕๖	๘๙,๑๔๘	๘๖,๔๐๐
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๙๓,๑๑๖	๙๘,๔๔๕	๙๕,๖๗๓
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๙๐๘	๙๐๖	๙๐๓

(ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดพิษณุโลก)

๑.๖.๒ จำนวนครัวเรือน

อำเภอชาติตระการ มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๔๑,๔๒๕ คน จำแนกเป็นชาย ๒๐,๘๗๘ คน หญิง ๒๐,๕๔๗ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอจะนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนประชากร และจำนวนครัวเรือน อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ป่าแดง	๑,๔๒๖	๑,๘๖๓	๔,๐๘๐	๔,๐๔๖	๘,๑๒๖
๒	ชาติตระการ	๑,๖๖๕	๑,๐๗๙	๒,๓๕๓	๒,๓๑๖	๔,๖๖๙
๓	สวนเมี่ยง	๒,๐๒๗	๙๘๘	๒,๘๖๔	๒,๘๓๔	๕,๖๙๘
๔	บ้านดง	๓,๓๓๙	๑,๓๕๖	๔,๐๙๔	๔,๑๖๑	๘,๒๕๕
๕	บ่อภาค	๒,๖๔๙	๑,๔๑๒	๔,๙๙๘	๔,๗๙๙	๙,๗๙๗
๖	ท่าสะแก	๑,๖๕๒	๙๗๗	๒,๕๐๘	๒,๕๑๐	๕,๐๑๘
รวม		๑๒,๗๕๘	๗,๖๗๕	๒๐,๘๗๗	๒๐,๖๖๖	๔๑,๕๔๓

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

๑.๖.๓ การศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอชาติตระการ ประกอบด้วย

๑) โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๑๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชาติตระการวิทยา โรงเรียนบ้านชาติตระการ โรงเรียนบ้านห้วยทองพาน โรงเรียนบ้านนาล้อม โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนบ้านนาจาน โรงเรียนบ้านเนินทอง โรงเรียนชุมชนวัดบ้านดง โรงเรียนบ้านเนินสุวรรณ โรงเรียนวัดบ่อภาค โรงเรียนสวนเมี่ยงวิทยา โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โรงเรียนบ้านห้วยช้างแทง โรงเรียนบ้านร่มเกล้า โรงเรียนบ้านน้ำจวงเหนือ

๒) ระดับประถมศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลตำบล ๑๖ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านป่าแดง โรงเรียนบ้านน้ำภาคน้อย โรงเรียนบ้านนาเปอะ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านลาดเรือ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านรักษ์ไทย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านนุชเทียน โรงเรียนบ้านนาตอน โรงเรียนบ้านขุดน้ำมัน โรงเรียนบ้านขุนน้ำคับ โรงเรียนบ้านสวนเมี่ยง โรงเรียนบ้านหนองขาหย่าง โรงเรียนบ้านห้วยช้างแทง โรงเรียนบ้านห้วยหมากหล้า โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ โรงเรียนบ้านแก่งบัวคำ โรงเรียนบ้านขอนแก่นสองสลึง

๓) ระดับอนุบาล ๒ แห่ง (เขตเทศบาล)

๔) วิทยาลัย - แห่ง ได้แก่

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ๑๑ แห่ง

๑) สถานพยาบาลของเอกชน

๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๒ แห่ง

๓) ร้านขายยาแผนโบราณ ๑ แห่ง

๔) คลินิกทันตกรรม - แห่ง

๕) สถานผดุงครรภ์ ๓ แห่ง

๒) สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

๑) สถานพยาบาลของเอกชน จำนวน ๓ แห่ง

๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน จำนวน ๒ แห่ง

๓) ร้านขายยาแผนโบราณ ๑ แห่ง

๔) คลินิกทันตกรรม - แห่ง

๕) สถานผดุงครรภ์ ๓ แห่ง

๓) จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑) แพทย์ จำนวน ๖ คน

๒) ทันตแพทย์ จำนวน ๓ คน

๓) เภสัชกร จำนวน ๕ คน

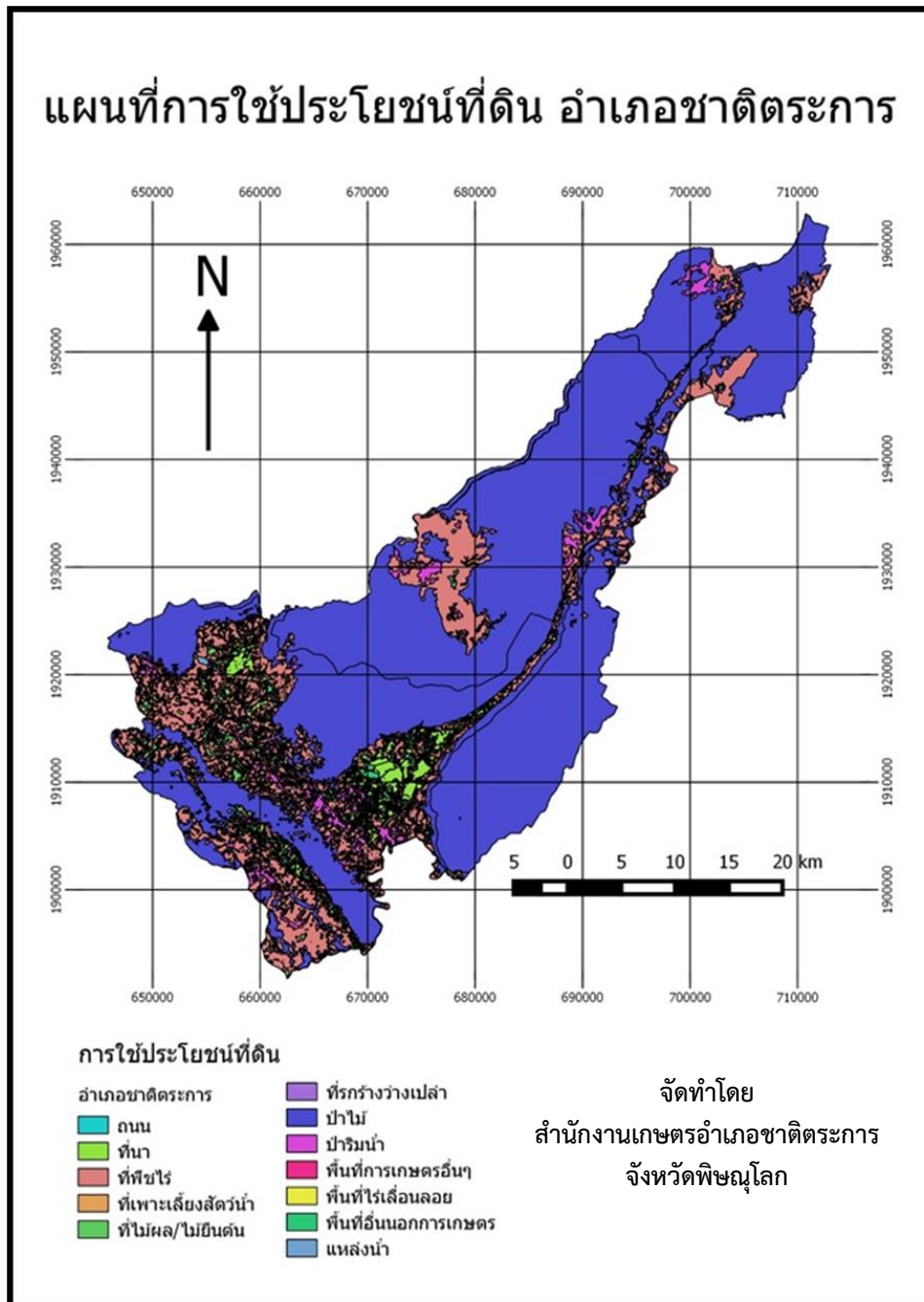
๔) พยาบาล จำนวน ๕๕ คน

๕) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๕๔ คน

๖) อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๙๙๗ คน

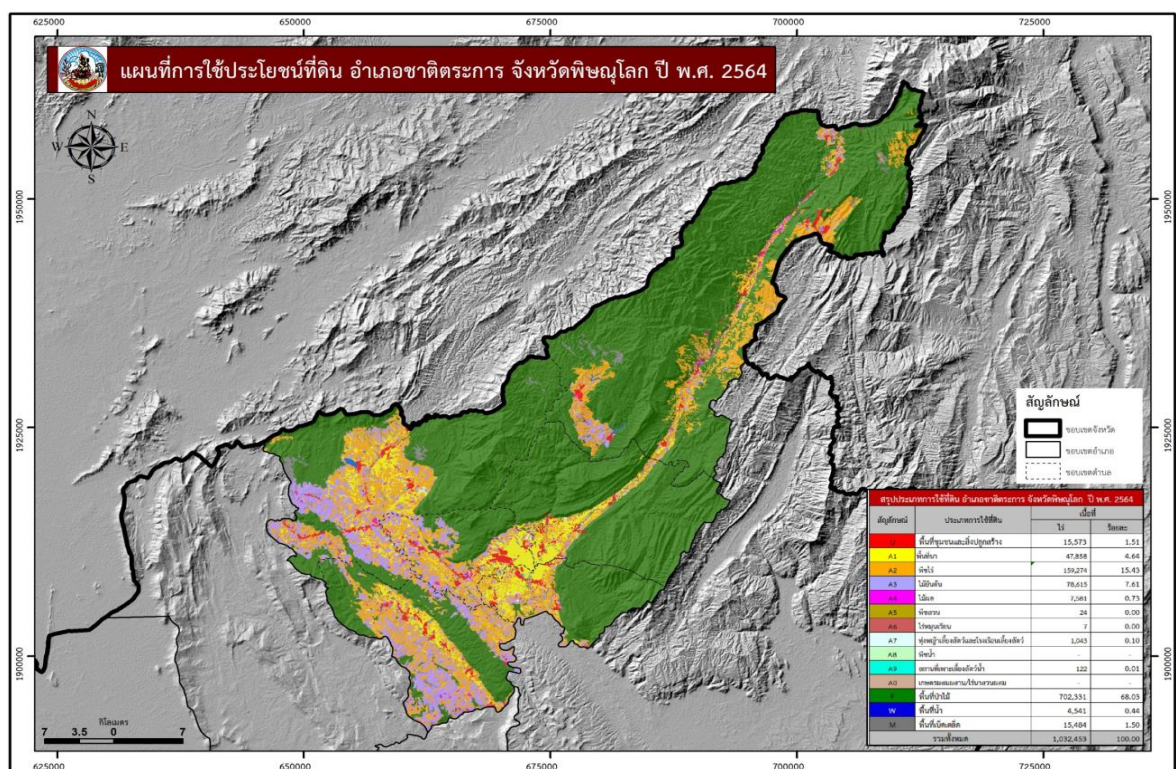
๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอชาติตระการ ประเภทหลัก ๆ เป็นพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ต้นน้ำ และเป็นที่อยู่อาศัย แหล่งชุมชน ส่วนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านการเกษตร ส่วนใหญ่ใช้การปลูกพืชไร่ และปลูกไม้ยืนต้น เช่นการปลูกมันสำปะหลัง การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การปลูกยางพารา การปลูกปาล์มน้ำมัน และการปลูกข้าว

ตารางที่ ๖ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอลำดวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๗๐๒,๓๓๑	๖๘.๐๓
พืชไร่	๑๕๙,๒๗๔	๑๕.๔๓
พื้นที่น้ำ	๔,๕๔๑	๐.๔๔
ไม้ยืนต้น	๗๘,๖๑๕	๗.๖๑
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๕,๕๗๓	๑.๕๑
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๕,๔๘๔	๑.๕๐
ไม้ผล	๗,๕๘๑	๐.๗๓
ไร่นา	๗	๐
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๑,๐๔๓	๐.๑๐
พืชสวน	๒๔	๐
พื้นที่นา	๔๗,๘๕๘	๔.๖๔
พื้นที่ลุ่ม		
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒๒	๐.๐๑
พืชไร่	-	-
พื้นที่เปิดเตล็ด	๑๕,๔๘๔	๑.๕๐
รวมทั้งหมด	๑,๐๔๗,๙๓๗	๑๐๐

ภาพ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอลำดวน

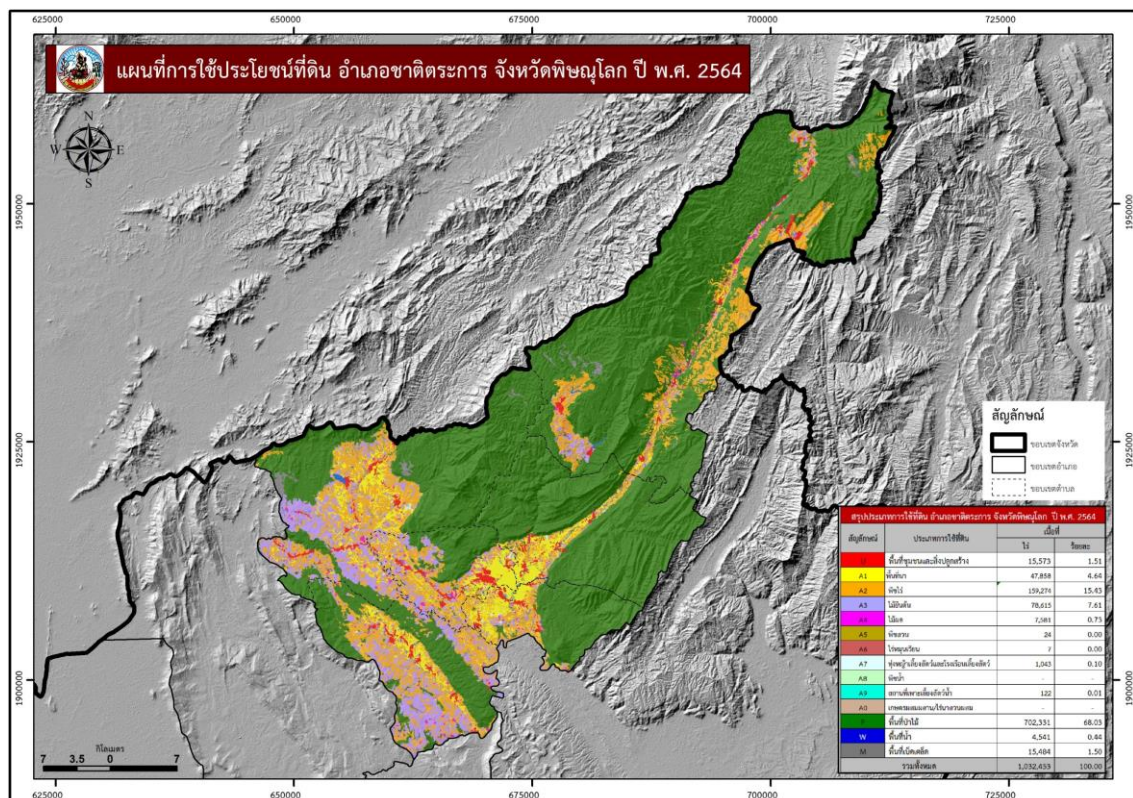
๑.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอชาติตระการ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๕๕,๓๘๗ ไร่ รองลงมา คือ ข้าว มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๔๒,๘๐๘ ไร่ รองลงมา คือ ยางพารา มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๓๐,๖๓๓ ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๒๒,๖๗๓ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก อ้อย สับปะรด ปาล์มน้ำมัน ลำไย และเงาะ เป็นต้น

ตารางที่ ๖ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอชาติตระการ

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก										
ตำบล	ข้าว (ไร่)	มัน สำปะหลัง (ไร่)	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ (ไร่)	ปาล์ม น้ำมัน (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ลำไย (ไร่)	สับปะรด (ไร่)	เงาะ (ไร่)	อ้อย (ไร่)	รวมพื้นที่ การเกษตร ทั้งหมด
ป่าแดง	๘,๒๔๖	๓,๒๓๖	๓,๗๕๖	๔๔	๔,๒๒๓	๔๒	๐	๗๑	๗๗๘	๒๒,๓๙๕
ชาติตระการ	๖,๙๙๖	๕๐๐	๒,๐๗๘	๕๐	๔๓๑	๐	๐	๑๕	๐	๑๑,๒๗๒
สวนเมี่ยง	๕,๐๖๑	๕,๐๖๑	๒,๓๒๐	๓๓๕	๑๘,๕๗๙	๗	๐	๕	๐	๒๓,๔๒๑
บ้านดง	๑๐,๔๗๗	๘,๖๔๖	๖,๖๔๓	๑,๓๕๘	๙,๑๑๖	๐	๐	๓๙	๕,๐๓๓	๒๗,๙๖๙
บ่อภาค	๑๓,๕๕๓	๓๐๐	๑๗,๖๓๔	๑๗๒	๔,๖๕๕	๐	๑,๐๓๐	๓๖๔	๐	๑๘,๖๕๗
ท่าสะแก	๘,๐๒๒	๓,๒๓๕	๔,๒๕๗	๓๑๘	๔,๗๑๗	๔๐	๐	๑๐	๒๐	๑๘,๙๕๗
รวม	๕๒,๓๕๕	๒๑,๔๒๘	๓๖,๖๘๘	๒,๒๗๗	๕๑,๗๒๑	๘๙	๑,๐๓๐	๕๐๔	๕,๘๓๑	๑๒๒,๖๗๑

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

ภาพ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอชาติตระการ

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอชาติตระการ

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

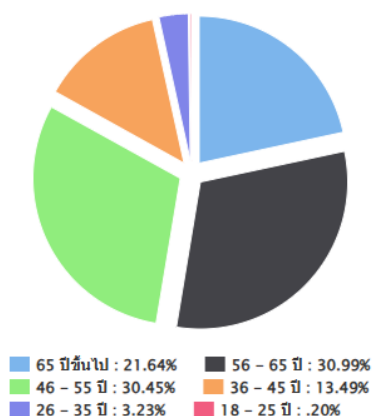
อำเภอชาติตระการมีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๗,๕๙๖ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปีจำนวน ๒,๓๕๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๙ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๓๐.๔๕ และอายุระหว่าง ๖๕ ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๔ ตามลำดับ

ตาราง แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๖๔๔	๒๑.๖๔
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๓๕๔	๓๐.๙๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๒,๓๑๓	๓๐.๔๕
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๐๒๕	๑๓.๔๙
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๔๕	๓.๒๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๕	๐.๒๐
รวม	๗,๕๙๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

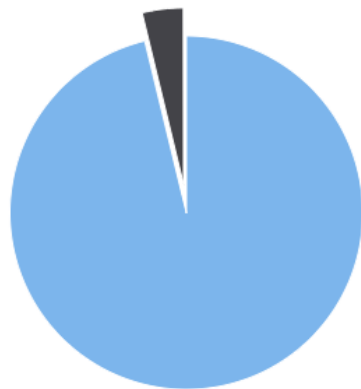
อำเภอชาติตระการมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน 7,390 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๒๙ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๘๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๑ %

ตาราง แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๗,๓๐๙	๙๖.๒๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๘๗	๓.๗๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

ลักษณะการประกอบอาชีพ

■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก : 96.22%
■ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง : 3.78%

ภาพ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

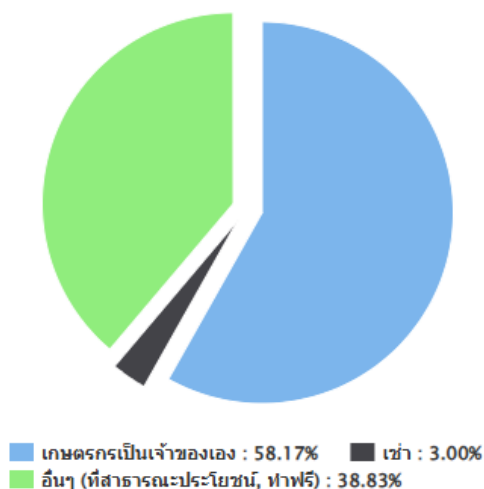
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอชาติตระการ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕,๑๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๗ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓,๔๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๓ และเช่า จำนวน ๒๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐ ตามลำดับ

ตาราง แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕,๑๐๐	๕๘.๑๗
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓,๔๐๔	๓๘.๘๓
เช่า	๒๖๓	๓.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ (เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร) ปี ๒๕๖๗

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ ปี ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

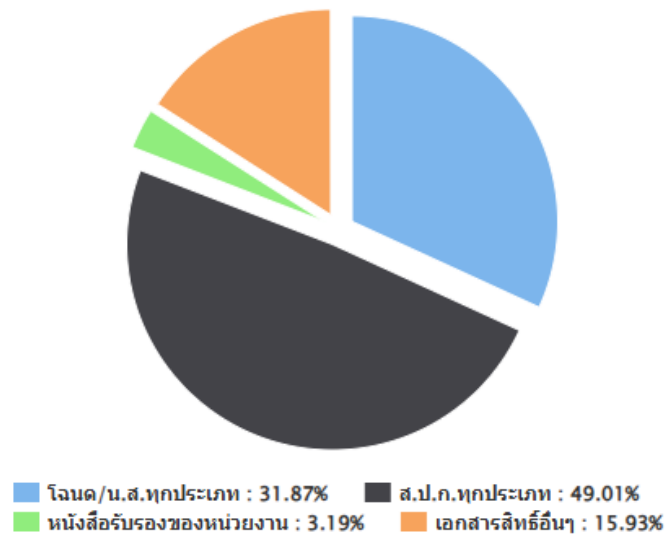
เกษตรกรอำเภอชาติตระการ มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๑,๕๒๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๗ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๒,๘๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๒๐ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑,๖๕๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑๙ ตามลำดับ

ตาราง แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑,๘๒๖	๒,๘๐๘	๑๘๓	๙๑๓	๕,๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (คร่าวๆ)

ภาพ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอลำดวน มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๓ กลุ่ม มีสมาชิก ๕๓ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๖ กลุ่ม สมาชิก ๙๑ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๙ กลุ่ม สมาชิก ๒๒๒ ราย วิสาหกิจชุมชน ๖๕ แห่ง สมาชิก ๑,๐๐๖ ราย

ตาราง แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
ป่าแดง	๑	๒๐	๑	๒๐	๑	๒๓	๑๔	๒๒๓	๐	๐
ลาดกระบัง	๑	๑๕	๑	๑๙	๑	๒๔	๗	๑๐๕	๐	๐
สวนเมี่ยง	๐	๐	๑	๑๐	๑	๓๒	๑๔	๒๑๒	๐	๐
บ้านดง	๐	๐	๑	๑๐	๑	๔๓	๑๘	๓๒๙	๐	๐
บ่อภาค	๐	๐	๑	๑๖	๕	๑๐๐	๗	๖๗	๐	๐
ท่าสะแก	๑	๑๘	๑	๑๖	๐	๐	๕	๗๐	๐	๐
รวม	๓	๕๓	๖	๙๑	๙	๒๒๒	๖๕	๑๐๐๖	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน, ๒๕๖๗

(๒) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอชาติตระการมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๓๑ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุดจำนวน ๙๗ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๖๐ ราย และอาสาปศุสัตว์ ๒๙ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๓ หน้าที่

ตาราง แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)															
	ครู บัญชี	หมอดิน อาสา	ประมง อาสา	เศรษฐกิจ การเกษตร อาสา	ครู ยาง	อาสาสมัคร ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อ เกษตรกรรม	อาสาสมัคร เกษตร และ สหกรณ์	อาสา ปศุ สัตว์	อาสา ฝน หลวง	อาสาสมัคร สหกรณ์	อาสาสมัคร ชลประทาน	ชาว นา อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สารวัตร เกษตร อาสา	ใหม่ อาสา	Q อาสา
ป่าแดง	๐	๑๒	๔	๐	๐	๖	๐	๔	๑	๑	๐	๐	๑๒	๐	๐	๐
ชาติ ตระการ	๐	๙	๔	๐	๐	๐	๐	๖	๐	๐	๐	๐	๙	๐	๐	๐
สวนเมี่ยง	๓	๑๐	๐	๑	๐	๖	๐	๔	๐	๐	๐	๐	๑๐	๐	๐	๑
บ้านดง	๓	๑๖	๐	๐	๗	๘	๐	๑๑	๐	๑	๐	๐	๑๖	๒	๐	๐
บ่อภาค	๓	๑๖	๐	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐	๑๖	๑	๐	๐
ท่าสะแก	๓	๙	๒	๐	๐	๗	๐	๔	๑	๐	๐	๐	๙	๐	๐	๑
รวมทั้งสิ้น	๑๒	๗๒	๑๐	๑	๗	๒๗	๐	๓๐	๒	๒	๐	๐	๗๒	๓	๐	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก, ๒๕๖๗

(๓) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอชาติตระการมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอชาติตระการ มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๙ คน

ตาราง แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
บ้านดง	๔	นายนเรวัฒน์ นาคหอม นายพีรเชษฐ์ ปริญญานาคหอม นายผ่าน สิงห์รักษ์ นายวุฒิณรงค์ จันทราช	หมู่ ๔ ต.บ้านดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก หมู่ ๘ ต.บ้านดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก หมู่ ๙ ต.บ้านดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก หมู่ ๙ ต.บ้านดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
ป่าแดง	๔	นายพล จันทะราช นายสนอง เอี่ยมทอง นายทองสวน คำภาแก้ว	หมู่ ๗ ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก หมู่ ๙ ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก หมู่ ๙ ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก

ชาติตระการ	๒	นายชุม แสนทน	หมู่ ๑๐ ต.ป่าแดง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
ท่าสะแก	๔	นางบัววิ ลาสม	หมู่ ๔ ต.ชาติตระการ อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายประเสริฐ สิงห์รักษ์	หมู่ ๕ ต.ชาติตระการ อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นางช่วย พุทธรักษ์	หมู่ ๒ ต.ท่าสะแก อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายณรงค์ สีฟอง	หมู่ ๓ ต.ท่าสะแก อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
สวนเมี่ยง	๓	นางบรรจง เสนานุช	หมู่ ๓ ต.ท่าสะแก อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายวิโรจน์ แซ่ไซ	หมู่ ๖ ต.ท่าสะแก อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายรัต อูประ	หมู่ ๑ ต.สวนเมี่ยง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นางสาวอุทัย ภูมิลำเนา	หมู่ ๔ ต.สวนเมี่ยง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
บ่อภาค	๓	นายพีรพัฒน์ พรหมสิงห์	หมู่ ๘ ต.สวนเมี่ยง อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายนันทอง ทองมา	หมู่ ๑ ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นายกองมา อินทวงษา	หมู่ ๑๐ ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
		นางสมบัติ มีเพชร	หมู่ ๑๔ ต.บ่อภาค อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก
รวม	๒๐		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอชาติตระการมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก.เครือข่าย ๑๙ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๖ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

ตาราง แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
ป่าแดง	๐	๔	๐	๐	๑	๑	๐		
ชาติตระการ	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๐		
สวนเมี่ยง	๑	๓	๑	๐	๑	๐	๑		
บ้านดง	๐	๔	๐	๑	๑	๑	๐		
บ่อภาค	๐	๓	๐	๐	๑	๐	๐		
ท่าสะแก	๐	๔	๑	๐	๑	๐	๐		
รวม	๑	๒๐	๒	๑	๖	๒	๑		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชาติตระการ

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายพีรพัฒน์ พรหมสิงห์

บ้านเลขที่ บ้านน้อย หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนเมี่ยง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

สถานการณ์ของพื้นที่ : ดันทุนการผลิตมันสำปะหลังสูง ผลผลิตต่ำ

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การปลูกมันสำปะหลังด้วยน้ำหยด

๒. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

๓. การทำบัญชีฟาร์ม

หลักสูตรบังคับ

๑. วิชา เกษตรทฤษฎีใหม่ /เศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรเสริม

๑. วิชาการเลี้ยงแพะ (ปศุสัตว์)

๒. การเลี้ยงปลาในบ่อดิน (ประมง)

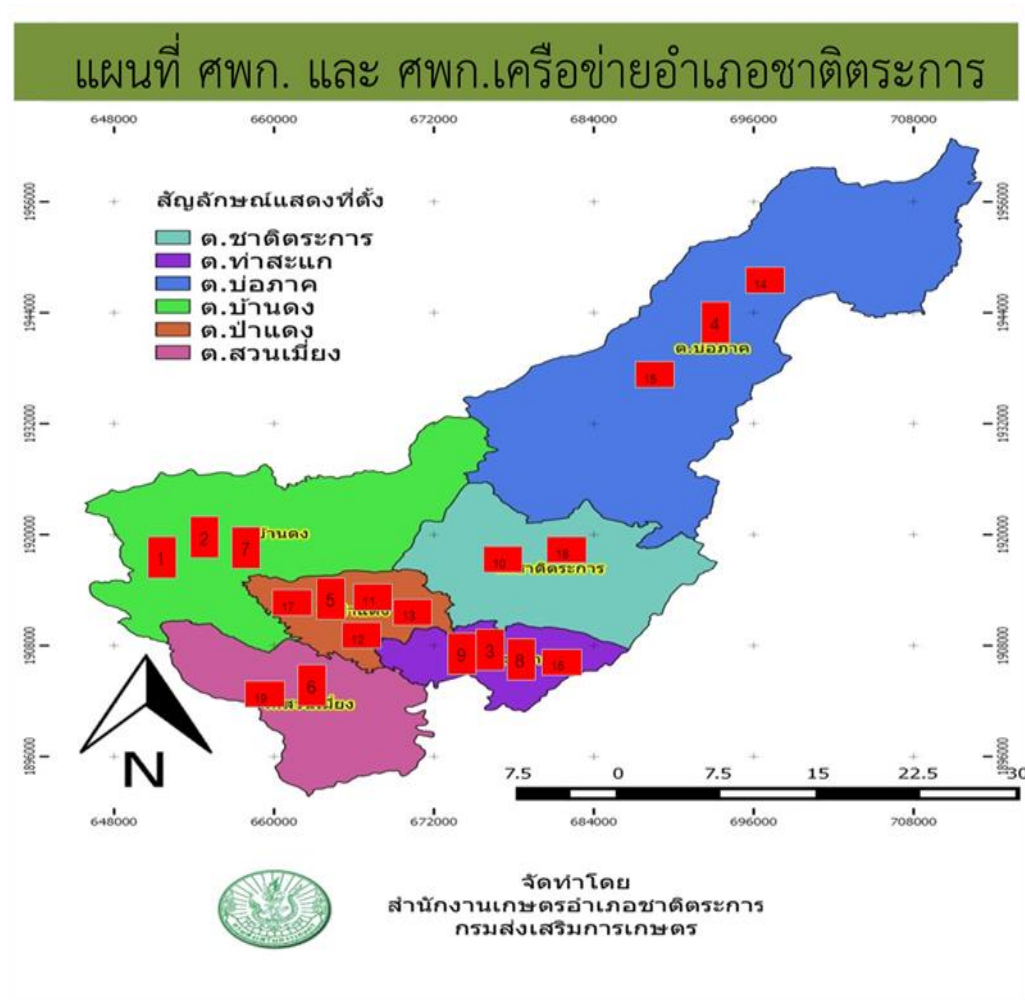
ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๙ ศูนย์

ตาราง ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชาติตระการ
จังหวัดพิษณุโลก

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๙	บ้านดง	นายผ่าน สิงห์รักษ์	๐๙๗-๙๔๑๗๓๔๖
๒	ศูนย์เรียนรู้บ้านไร่ปลายัญ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๔	บ้านดง	นายนเรวัฒน์ นาคหอม	๐๘๖-๐๙๐๐๙๙๕

๓	ศูนย์การจัดการ ศัตรูพืชชุมชนท่าสะแก	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๓	ท่าสะแก	นางบรรจง เสนานุช	๐๘๗-๐๑๕๑๓๓๐
๔	ศูนย์เรียนรู้การปลูก พืชผักปลอดภัยและ การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ ผล	๑๔	บ่อภาค	นางสมบัติ มีเพชร	๐๘๑-๐๔๓๖๑๕๘
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๙	ป่าแดง	นายสนอง เอี่ยมทอง	๐๘๘-๔๑๙๔๙๗๐
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนสวนเมี่ยง	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๔	สวนเมี่ยง	นางสาวอุทัย สีนุ	๐๘๖-๐๗๔๐๕๘๑
๗	ศูนย์จัดการดินและ ปุ๋ยชุมชนตำบลบ้าน ดง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน (ศดปช.)	๘	บ้านดง	นายพีรเชษฐ์ ปริญา นาคหอม	๐๙๕-๖๒๔๕๓๓๓
๘	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้าน น้อย ท่าสะแก	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	ท่าสะแก	นายณรงค์ สีฟอง	๐๘๑-๙๖๒๔๘๑๕
๙	ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจ ชุมชนบ้านขอนแก่น สลึง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๒	ท่าสะแก	นางช่วย พุทธรักษ์	๐๘๑-๐๔๕๑๖๕๙
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงไร่บัวเงิน	ศูนย์เรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๔	ชาติตระการ	นางบัววิ ลาสม	๐๘๖-๒๐๓๐๐๖๗
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การผลิต ปุ๋ยอินทรีย์	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ จัดการดิน	๗	ป่าแดง	นายพล จันทะราช	๐๘๕-๗๓๒๐๔๐๗

๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/ เกษตรผสมผสาน	๓	สวนเมี่ยง	นายพิชิตชัย อุประ	๐๙๒-๗๘๖๐๘๕๘
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๑๐	ป่าแดง	นายทองส่วน คำภาแก้ว	๐๖๔-๔๓๖๑๐๓๖
๑๔	ศูนย์เรียนรู้การทำปุ๋ยอัดเม็ด	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๑	บ่อภาค	นายนันทอง ทองมา	๐๘๙-๕๓๙๗๔๑๐
๑๕	ศูนย์เรียนรู้แปลงองุ่นบ้านไร่อัยยาริณ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๑๐	บ่อภาค	นายกองมา อินทวงษา	๐๘๙-๒๗๐๗๔๙๙
๑๖	ศูนย์เรียนรู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด ตำบลท่าสะแก	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๖	ท่าสะแก	นายวิโรจน์ แซ่ไข	๐๘๗-๘๑๓๕๔๐๑
๑๗	ศูนย์เรียนรู้การปลูกผักไฮโดรโปนิกส์บ้านนาล้อม	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑๐	ป่าแดง	นายชุม แสนทน	๐๘๐-๙๙๐๔๕๐๒
๑๘	ศูนย์เรียนรู้การเพาะเห็ด บ้านโคกผักหวาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจเกษตร	๕	ชาติตระการ	นายประเสริฐ สิงห์รักษ์	๐๘๕-๗๒๙๕๒๕๑
๑๙	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	สวนเมี่ยง	นายรัต อุประ	๐๙๒-๗๘๙๘๔๐๓
๒๐	ศูนย์เรียนรู้ไร่ใหญ่ปันสุข	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๙	บ้านดง	นายวุฒินรงค์ จันทราช	๐๙๘-๕๖๙๔๗๘๗

ภาพ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มันสำปะหลัง

อำเภอชาติตระการมีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม ได้แก่ แผนการผลิตรายกลุ่มของ
แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ที่อยู่.....ม.๑.ต.สวนเมี่ยง กิจกรรม ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๕๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๓๒๕ บาท (๕%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๓,๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๓,๕๐๐ ไร่ (๑๕%)
- เป้าหมายรายได้ ๘,๗๕๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๓๒๕ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การลดต้นทุนการผลิตโดยใช้น้ำหมัก ปุ๋ยหมัก
๒. เพิ่มผลผลิตโดยการใช้ระบบน้ำหยด

ตาราง แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง จังหวัดพิษณุโลก

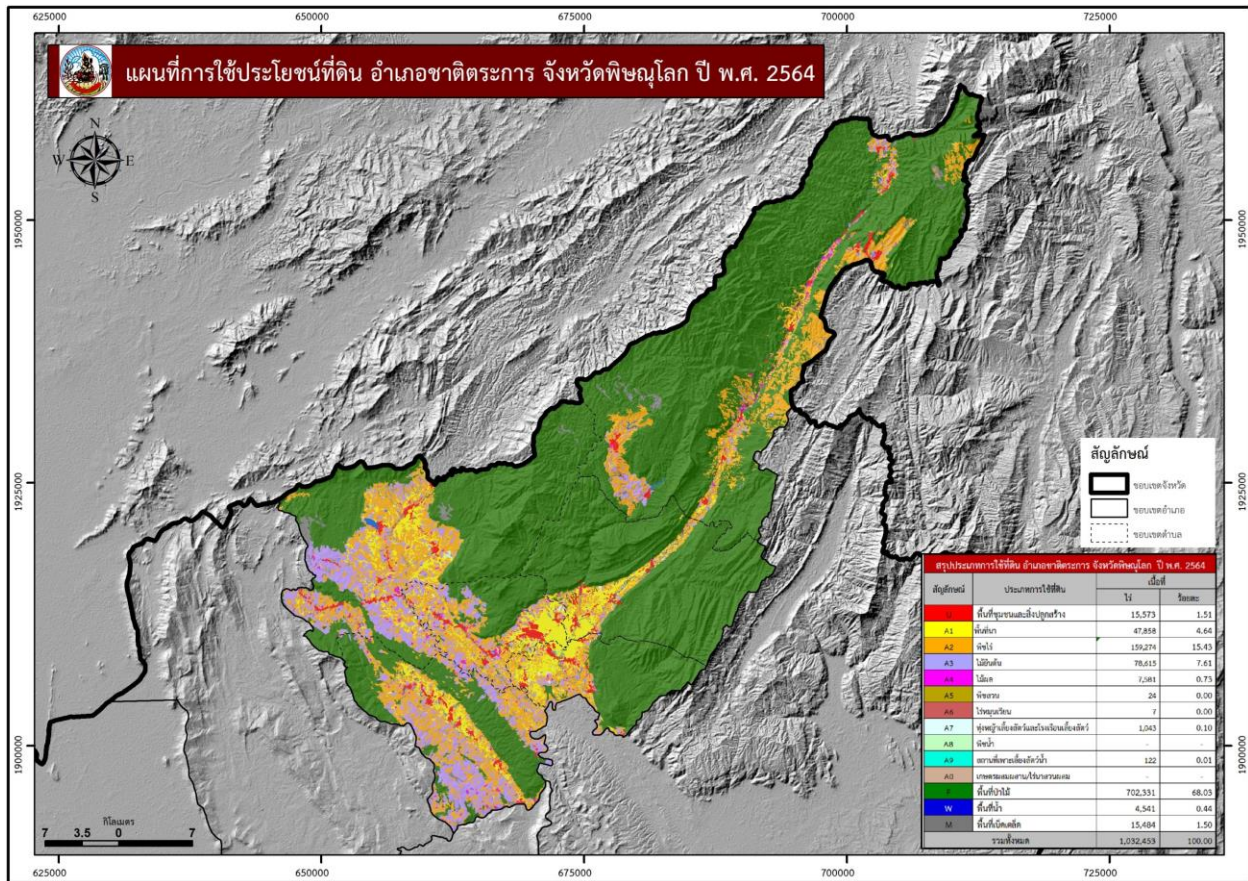
กิจกรรม	เดือน													ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
เตรียมดิน				/									๓๐๐		
ใส่ปุ๋ย				/									๔๕๐		
ระบบน้ำหยด					/								๕๐๐		
ท่อนพันธ์					/								๒๐๐		
ปลูก					/								๓๐๐		
กำจัดวัชพืช							/						๓๕๐		
ใส่ปุ๋ย								/					๔๕๐		
กำจัดศัตรูพืช					/	/	/	/	/	/	/	/	๒๐๐		
ค่าชุด ค่าเก็บเกี่ยว	/	/											๕๐๐	๕๕๐๐	

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ตาราง แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๗๑๒,๒๘๒	๖๘.๙๖
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๒๙๕,๖๖๓	๒๘.๖๒
พื้นที่เปิดเตล็ด	๗,๐๙๐	๐.๖๙
กลุ่มชุดดินผสม	๗,๔๓๘	๐.๗๒
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๐,๔๕๑	๑.๐๑

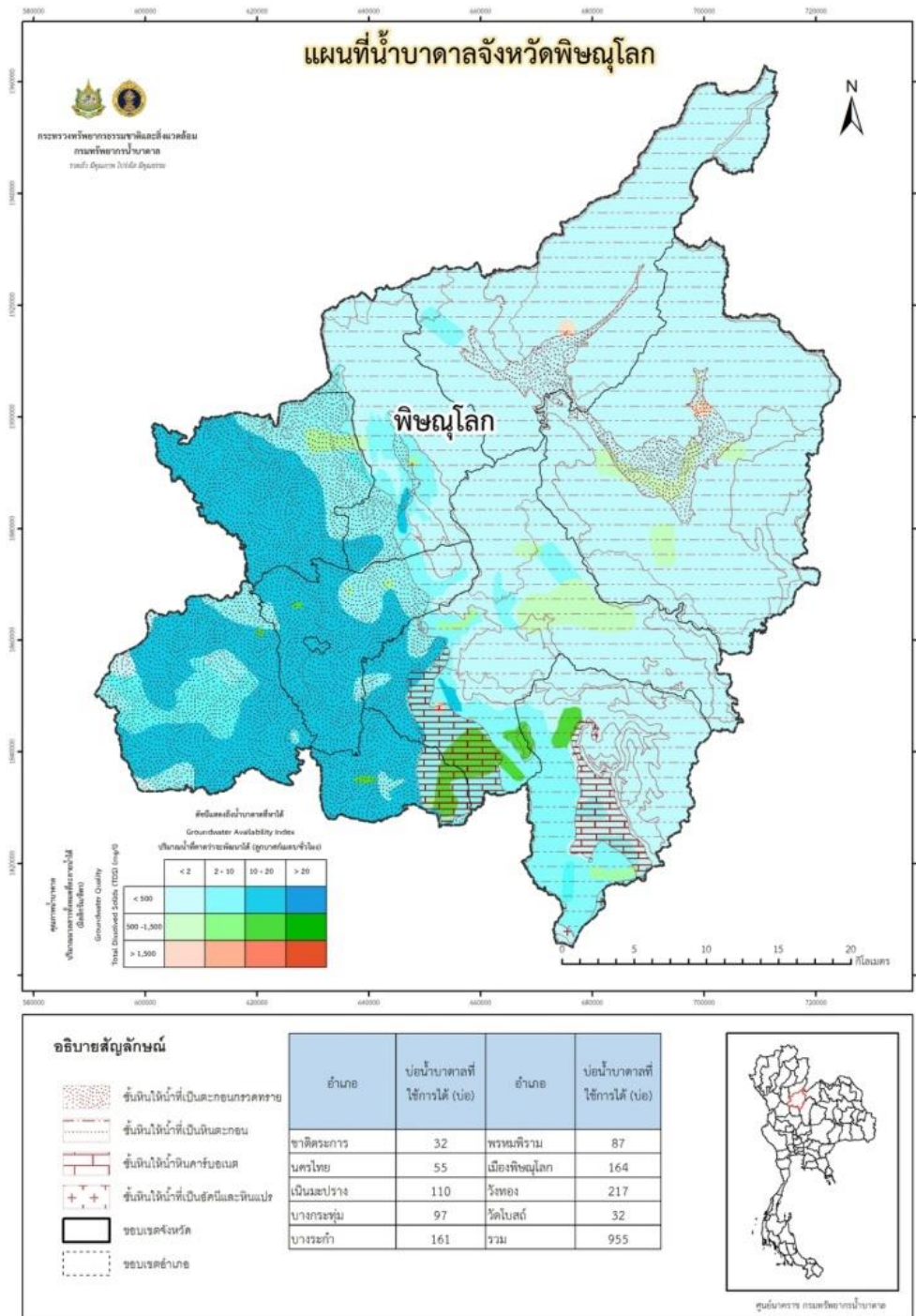
ภาพ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอลำดวน จังหวัดพิจิตร

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอลำดวน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๙๐% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอลำดวน จังหวัดพิจิตร รวมทั้งสิ้น ๔๒ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลป่าแดง	จำนวน	๘	บ่อ
ตำบลสวนเมี่ยง	จำนวน	๗	บ่อ
ตำบลบ้านดง	จำนวน	๑๔	บ่อ
ตำบลบ่อภาค	จำนวน	๘	บ่อ
ตำบลท่าสะแก	จำนวน	๔	บ่อ

ภาพ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อากาศหาลิตระการ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดั่งนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๔ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๓ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๑ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน - แห่ง

ภาพ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

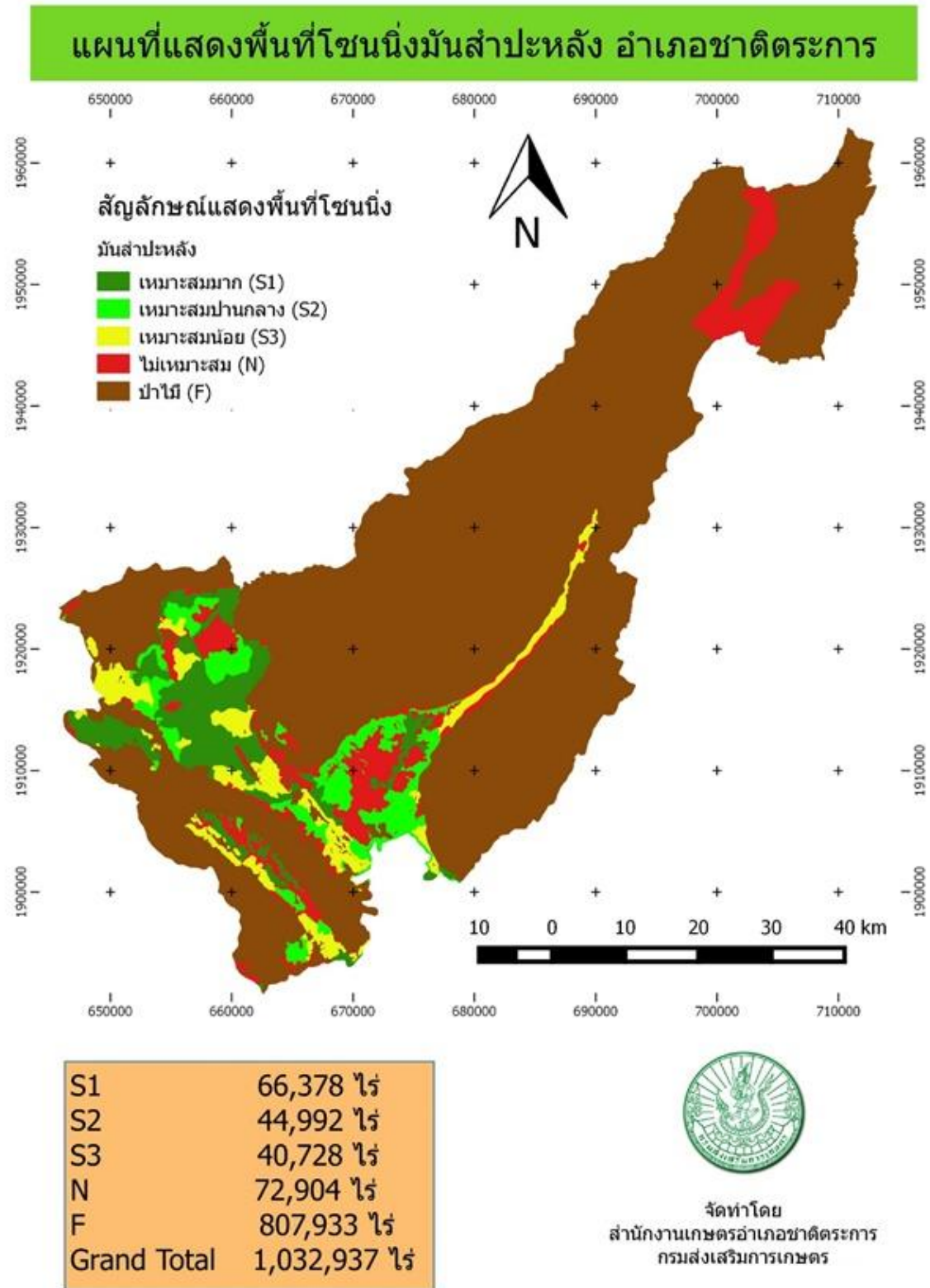
๒.๑.๓ สิ้นค้าเกษตรที่สำคัญ

ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

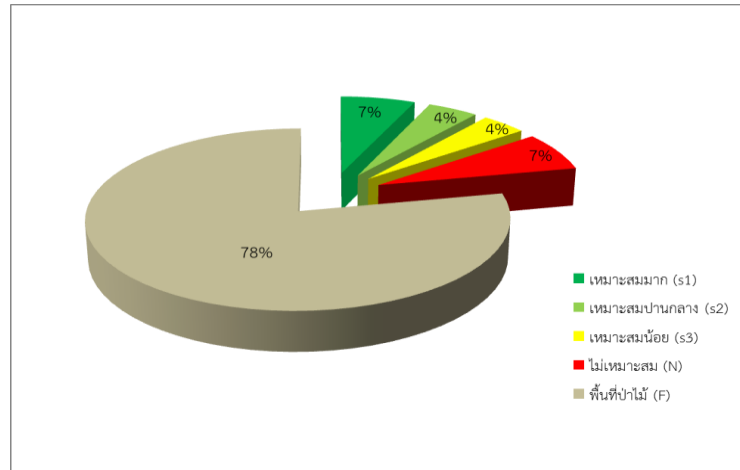
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอชาติตระการ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด จำนวน ๑๕๒,๐๙๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖๖,๓๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๔,๙๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔๐,๓๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๒,๙๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๐

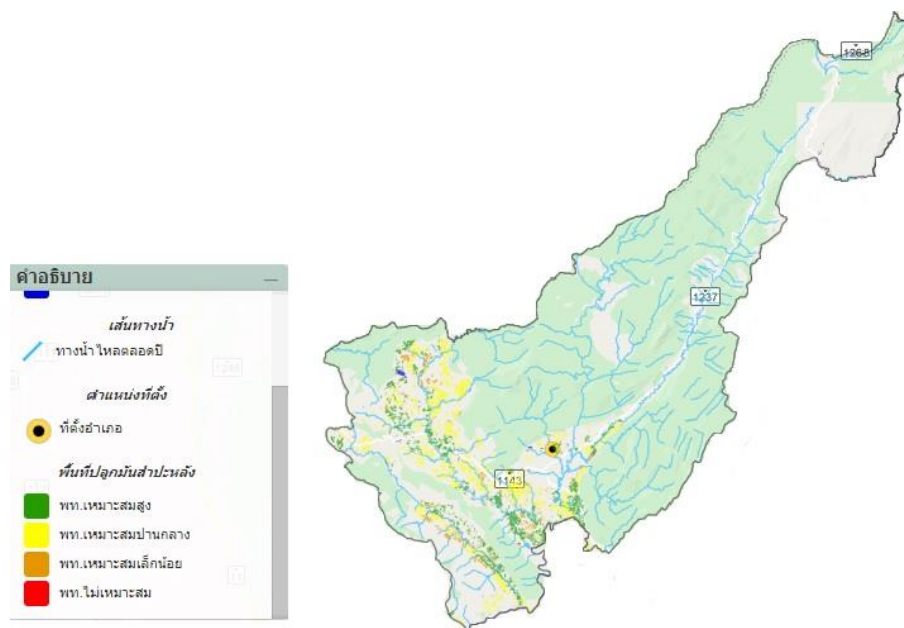
ภาพ แสดงเขตความเหมาะสม (พจนทศกยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบาตดระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบาตดระการ, ๒๕๖๖)

ภาพ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๖)

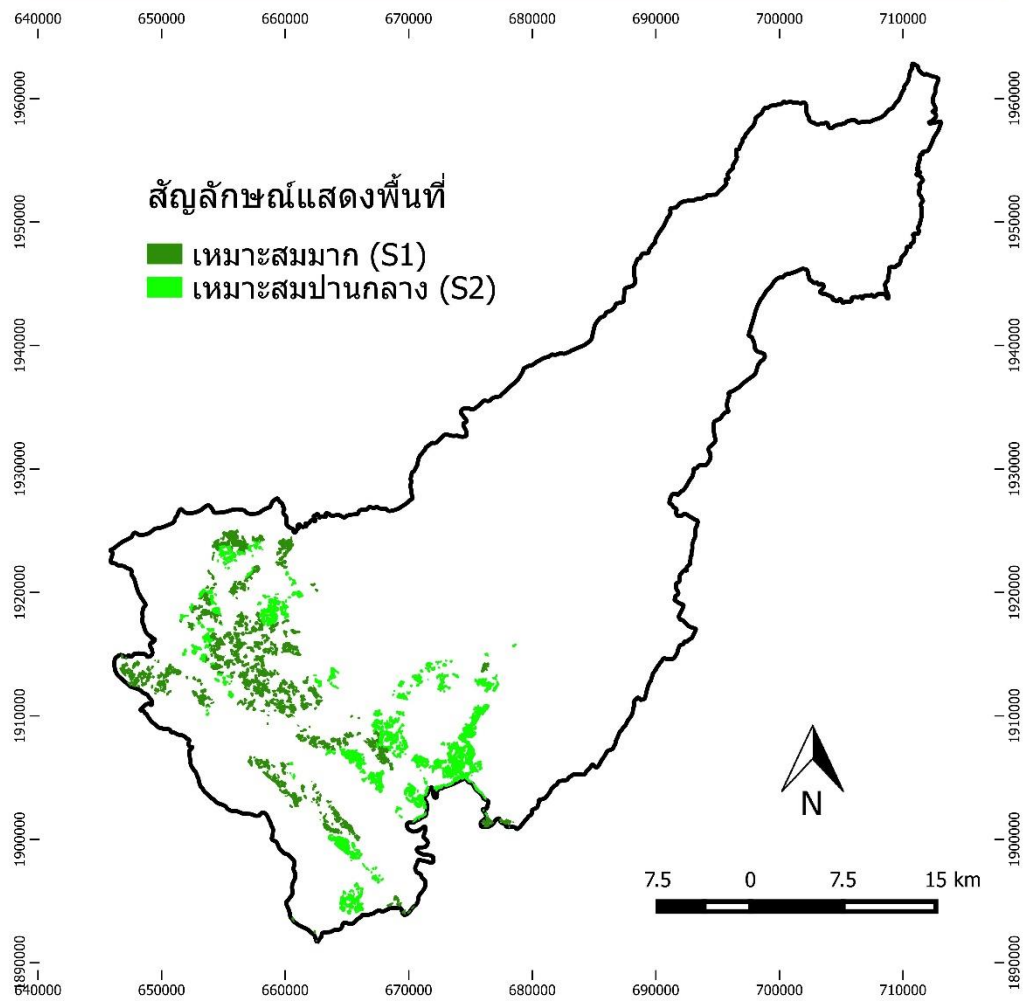
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๓,๓๕๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านดง จำนวน ๙,๑๒๑ ไร่ รองลงมาคือตำบลสวนเมี่ยง จำนวน ๕,๔๗๖ ไร่ และตำบลท่าสะแก จำนวน ๔,๔๖๑ ไร่ ตามลำดับ

ภาพ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอชาติตระการ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

แผนที่แสดงพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่เหมาะสม (S1,S2)

พื้นที่ปลูกเพาะที่เหมาะสม (ไร่)

- S1 = 16,167 ไร่
- S2 = 15,533 ไร่

ภาพ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำลูกเกด
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำลูกเกด, ๒๕๖๗

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอชาติตระการมีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๒๐,๐๖๕ ไร่ ๑,๖๙๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ้านดง จำนวน ๗,๖๔๑ไร่ จำนวน ๖๑๓ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลสวนเมี่ยง จำนวน ๖,๗๓๗ ไร่ ๔๘๒ ครัวเรือน และตำบลท่าสะแก จำนวน ๒,๘๕๖ ไร่ ๓๐๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

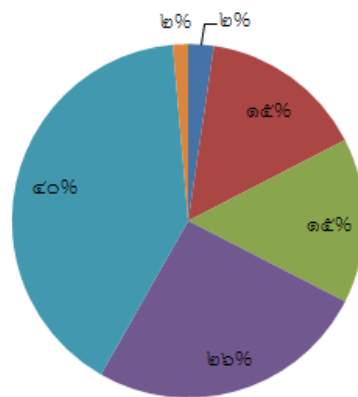
ตาราง แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ป่าแดง	๒๘๔	๓๒๓๖	๓๒๓๖	๙๗๐๘	๒.๕
ชาติตระการ	๑๐๗	๕๐๐	๕๐๐	๑๕๐๐	๓
สวนเมี่ยง	๓๙๐	๕๕๑๑	๕๕๑๑	๑๖๕๓๓	๓
บ้านดง	๖๘๘	๘๖๔๖	๘๖๔๑	๒๘๗๗๔	๓.๒
บ่อภาค	๒๑	๓๐๐	๓๐๐	๘๖๔	๓.๑
ท่าสะแก	๔๒๘	๓๒๓๕	๓๒๓๕	๙๗๐๕	๓
รวม	๑,๙๐๓	๒๑,๔๒๘	๒๑,๔๐๓	๖๗,๐๘๔	๒.๙

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

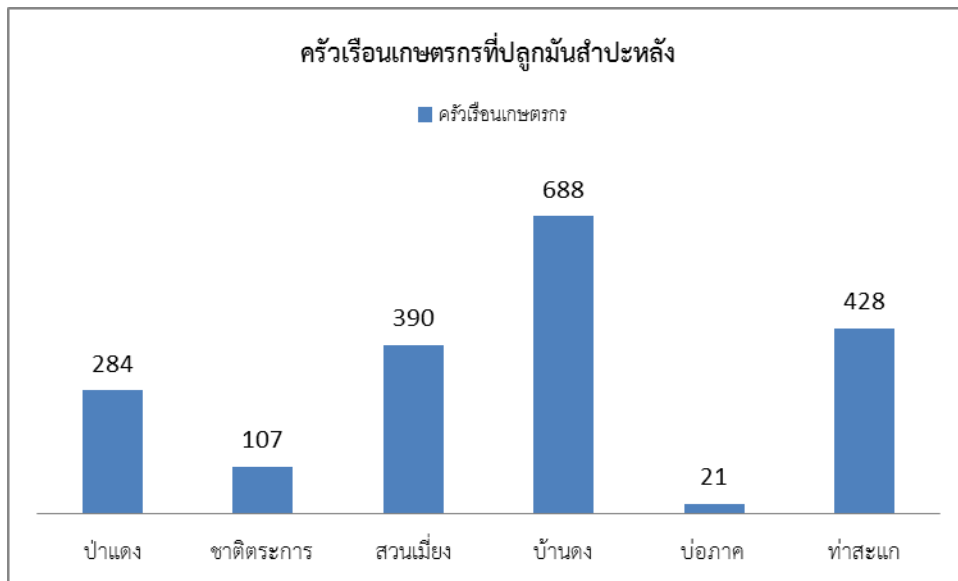
พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗

■ ชาติตระการ ■ ป่าแดง ■ ท่าสะแก ■ สวนเมี่ยง ■ บ้านดง ■ บ่อภาค

ภาพ แสดงปริมาณการพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

ภาพ แสดงปริมาณการครัวเรือนเกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรศาสตร์
- (๒) การเตรียมดิน ไถยกร่อง
- (๓) การปลูก ปักท่อนพันธุ์ ๒ ช่วง เดือน ๑. พ.ค. – มิ.ย. ๒. พ.ย. – ธ.ค.
- (๔) ระบบการให้น้ำอาศัยน้ำฝน
- (๕) การดูแลรักษา กำจัดวัชพืช ๑ ครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย
- (๖) การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ และหลังปลูกมัน ๓ เดือน
- (๗) การเก็บเกี่ยว จ้างรถขุดมัน
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ขายหัวมันสด และการทำมันเส้น
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ป้องกันกำจัดเมื่อพบมีการระบาดที่ค่อนข้างรุนแรง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอชาติตระการ มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	◀.....▶ ▽				◀=====▶ △						=====▶ ◀.....▶	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอชาติตระการ มีต้นทุนการผลิต ๓,๕๐๐ โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน - เป็นเงิน ...-..บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท อำเภอชาติตระการมีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท/ไร่

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๖/๖๗ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

รายการ	บาท
ไถดะ	300
ยกร่อง	300
พันธุ์	500
ค่าแรงปลูก	400
ยาคุมหญ้า/ยาฆ่าหญ้า	500
ปุ๋ย	1900
ดายหญ้า	400
เก็บเกี่ยวเหมา (รถชุด+บรรทุก)	700
ค่าเช่า	-
รวม	๕๐๐๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

คาดว่าผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุตสาหกรรมมันสำปะหลังโดยรวมจะได้แรงหนุนจากความต้องการของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ทั้งจากตลาดในประเทศและตลาดส่งออก เอื้อให้ผลประกอบการในปี ๒๕๖๖-๒๕๖๘ มีทิศทางเติบโต

- **ผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังดิบ:** รายได้มีแนวโน้มดี ตามความต้องการใช้ทั้งในและต่างประเทศที่ได้รับปัจจัยหนุนจากการเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม กระดาษ และอุตสาหกรรมเอทานอล (ใช้น้ำแบ่งเป็นวัตถุดิบ)
- **ผู้ผลิตมันเส้น:** รายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ตามการขยายตัวของความต้องการในตลาดจีนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร เอทานอล แอลกอฮอล์ และอาหารสัตว์ ทำให้ผู้ประกอบการยังมียอดกำไรในการทำกำไร อย่างไรก็ตามผู้ส่งออกมันเส้นยังมีความเสี่ยงจากการแย่งชิงวัตถุดิบหัวมันสดภายในประเทศซึ่งอาจมีอุปทานไม่เพียงพอ ประกอบกับการพึ่งพาตลาดจีนในสัดส่วนสูง ทำให้ธุรกิจมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงคำสั่งซื้อของจีน และการเข้ามาแย่งตลาดจีนของประเทศ CLMV
- **ผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังดัดแปร:** รายได้ยังคงขยายตัวดี ตามการเติบโตของอุตสาหกรรมขึ้นปลายโดยเฉพาะความต้องการในภูมิภาคเอเชีย อาทิ ยา เครื่องสำอาง อาหาร กระดาษ สารให้ความหวาน และเคมีภัณฑ์ รวมถึงการขยายตลาดส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ แต่อาจต้องเผชิญปัจจัยท้าทายจากการแข่งขันกับแป้งของธัญพืชอื่นที่มีคุณลักษณะหลากหลายมากขึ้น
- **ผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด:** รายได้มีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของตลาด โดยความต้องการจะสูงเฉพาะช่วงที่เกิดปัญหาขาดแคลนธัญพืชชนิดอื่นๆ เช่น ช่วงภาวะสงครามรัสเซีย-ยูเครน หรือช่วงสถานการณ์ COVID-๑๙ ที่กระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร ซึ่งหากสถานการณ์เหล่านี้คลี่คลายลงคาดว่าจะส่งผลให้ความต้องการมันอัดเม็ดเพื่อใช้เป็นพลังงานเชื้อเพลิงชีวภาพและอาหารสัตว์มีแนวโน้มลดลง

- **ผู้ค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง:** รายได้มีทิศทางกระตือรือร้น ตามการขยายพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกรจากราคาที่ยังสูงและทิศทางความต้องการใช้มันสำปะหลังทั้งในประเทศและตลาดส่งออกที่ยังขยายตัวดี ส่งผลให้ผู้ประกอบการยังมีโอกาสทำกำไรได้
- **เกษตรกรชาวสวนมันสำปะหลัง:** รายได้ทยอยปรับตัวดีขึ้นจากราคารับซื้อหัวมันสดที่สูงขึ้น ตามความต้องการวัตถุดิบหัวมันสดจากภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับมาตรการภาครัฐในการรักษาเสถียรภาพของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง (อาทิ โครงการประกันรายได้ สิ้นเช็ดดอกเบ๊ยต่ำ มาตรการอุดหนุนปริมาณผลผลิต) ทำให้เกษตรกรมีโอกาสรักษากำไรได้ แม้ว่าเกษตรกรจะยังมีความเสี่ยงจากโรคระบาดใบด่างฯ และต้นทุนการผลิตที่ปรับสูงขึ้นตามราคาปุ๋ยและค่าจ้างแรงงานเก็บเกี่ยว

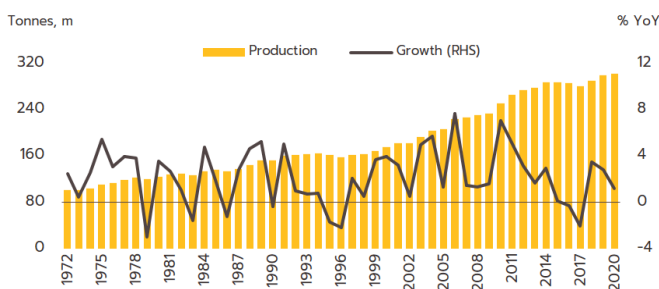
ข้อมูลพื้นฐาน

มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารที่มีปริมาณแป้งสูง (Carbohydrate-rich crops) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน ๔ ด้านหลัก (๔F) ประกอบด้วย ๑) Food อาหารสำหรับมนุษย์ ๒) Feed อาหารเลี้ยงสัตว์ ๓) Fuel วัตถุดิบในการผลิตเอทานอลเพื่อใช้เป็นพลังงานชีวภาพ และ ๔) Factory ภาคอุตสาหกรรม อาทิ แอลกอฮอล์ กรดมะนาว เครื่องนุ่งห่ม ยา กระดาษ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มันสำปะหลังมักมีราคาถูกกว่าพืชอาหารที่ให้แบ่งประเภทอื่น อีกทั้งสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในภาค อุตสาหกรรมต่างๆ ทำให้ความต้องการมันสำปะหลังในตลาดโลกเติบโตต่อเนื่อง ส่งผลให้มันสำปะหลังเป็นพืชอาหารที่มีความสำคัญเป็นอันดับ ๕ ของโลก รองจากข้าวโพด ข้าวสาลี ข้าวเจ้า และมันฝรั่ง

ในปี ๒๕๖๓ ผลผลิตมันสำปะหลังทั่วโลกมีประมาณ ๓๐๓ ล้านตัน (รูปที่ ๑) ทวีปแอฟริกาเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของโลก คิดเป็น ๖๔.๐% ของผลผลิตทั่วโลก รองลงมาคือทวีปเอเชีย[๑] (๒๗.๐%) อเมริกา (๘.๙%) และโอเชียเนีย (๐.๑%) หากพิจารณาเป็นรายประเทศ ไนจีเรียเป็นผู้ผลิตอันดับ ๑ ของโลก (สัดส่วน ๑๙.๘% ของผลผลิตทั่วโลก) รองลงมาเป็นคองโก (๑๓.๖%) ไทย (๙.๖%) กานา (๗.๒%) อินโดนีเซีย (๖.๑%) และบราซิล (๖.๐%) (รูปที่ ๒) ขณะที่กัมพูชาและเวียดนามมีผลผลิตมันสำปะหลังเพิ่มขึ้นมากในช่วง ๑๐-๑๕ ปีที่ผ่านมา ผลจากการเข้าไปลงทุนของผู้ประกอบการจากประเทศไทยและจีน

Figure 1: Global Cassava Production

Source: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

Figure 2: Global Cassava* Production, Exports and Imports, by Major Countries (2020)
(Tonnes, m)

Note: * Includes cassava pellet, cassava chip, native starch, modified starch, and 'other' (e.g. sago, and pulp)
Source: FAO, Trade Map, Krungsri Research

(๑) วิธีการตลาด

อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีจุดรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง จำนวน ๒๐ แห่ง โดยตั้งอยู่ ตำบลสวนเมี่ยง ๕ แห่ง ตำบลป่าแดง ๕ แห่ง ตำบลบ้านดง ๗ แห่ง ตำบลชาติตระการ ๒ แห่ง ตำบลบ่อภาค ๑ แห่ง

ภาพ แสดงวิธีการตลาดน้ำมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๕

ภาพ แสดงแหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอชาติตระการ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านน้ำมันสำปะหลัง จำนวน ๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้
การลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตโดยระบบน้ำหยด และการจัดการปุ๋ย

ตารางแสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายพีรพัฒน์ พรหมสิงห์	๕	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	มันสำปะหลัง
๒	นายรัต อุประ	๖	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	มันสำปะหลัง
๓	นางอุทัย ภูมิลำเนา	๔	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	มันสำปะหลัง
๔	นางอุมาพร ไทจำปา	๑๐	ป่าแดง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	มันสำปะหลัง
๕	มัลลิกา พุดนาค	๒	บ้านดง	ชาติตระการ		
๖	ธรรม นวลอยู่	๑	บ้านดง	ชาติตระการ		
๗	สมพร ทาลี	๙	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๘	อุบล บ้านกลาง	๔	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๙	ณปกรณ นันตะวงษ์	๑๐	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๑๐	พิษณุ ผลเหลือ	๙	ท่าสะแก	ชาติตระการ		
๑๑	วิน จันทะคุณ	๒	ท่าสะแก	ชาติตระการ		
๑๒	วิชัย จันทะคุณ	๔	ท่าสะแก	ชาติตระการ		
๑๓	พันธการต์ สมแสน	๙	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๑๔	จินตนาพร อ่อนนาเมือง	๒	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๑๕	วิน อ่อนนาเมือง	๒	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๑๖	ชนัญธิดา ฟองจาวาง	๒	ท่าสะแก	ชาติตระการ		
๑๗	ชัยญภัทร ยศปัญญา	๕	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๑๘	ณิชาภัทร เสนานุช	๖	ชาติตระการ	ชาติตระการ		
๑๙	นฤมล ยศปัญญา	๕	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๒๐	สุเทพ ม่วงพิม	๒	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๑	ปริญญา โปตะกาว	๕	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๒๒	เวียน จันทะคุณ	๓	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๓	ธีรพงษ์ พรชู	๑	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๔	อัคนีรุท ทองจันทร์	๙	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๕	พิมพา ไทจำปา	๖	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๖	กรพันธ์ ชัยสุระ	๑๔	บ่อภาค	ชาติตระการ		
๒๗	ประจวบ ม่วงทิม	๑๒	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๒๘	ดรุณี ทองเพ็ง	๘	ท่าสะแก	ชาติตระการ		
๒๙	ธีระ ทองปลิว	๕	ป่าแดง	ชาติตระการ		
๓๐	ประจวบ พิมพา	๔	ชาติตระการ	ชาติตระการ		
๓๑	ชาญณรงค์ พิมพา	๔	ชาติตระการ	ชาติตระการ		
๓๒	เอี่ยม จันทะคุณ	๒	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๓๓	ละมัย ชำนาญ	๗	บ้านดง	ชาติตระการ		

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๓๔	จินตนา ศักดิ์นุ่ม	๑๐	บ่อภาค	ชาติตระการ		
๓๕	ซัด อุประ	๑	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		
๓๖	สนอง สุขแจ่ม	๑๑	บ้านดง	ชาติตระการ		
๓๗	วัชรระ เกตุสุธรรม	๔	สวนเมี่ยง	ชาติตระการ		

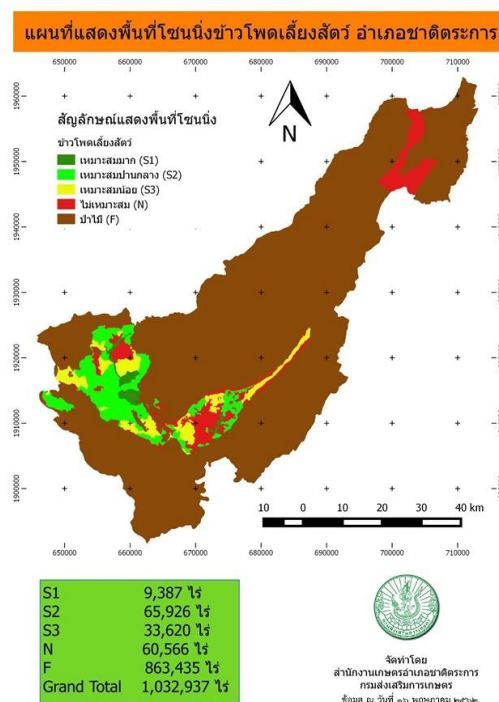
ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, พ.ศ.๒๕๖๗

ชนิดสินค้าข้าวโพด

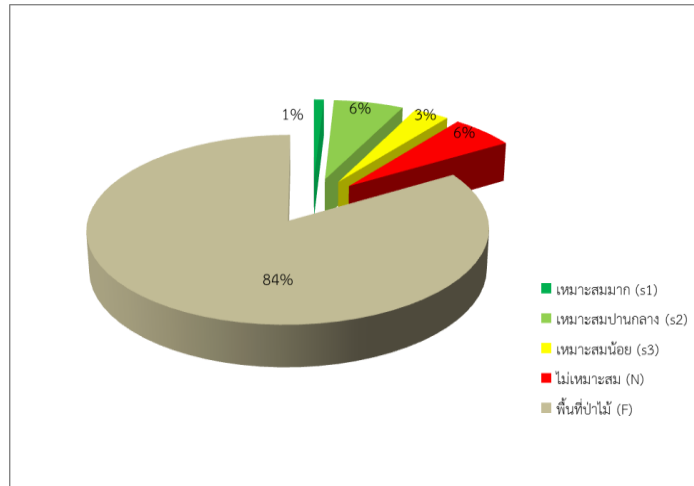
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอชาติตระการมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพด จำนวน ๑๖๙,๔๙๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๙,๓๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖๕๙๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๓,๖๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖๐,๕๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๓

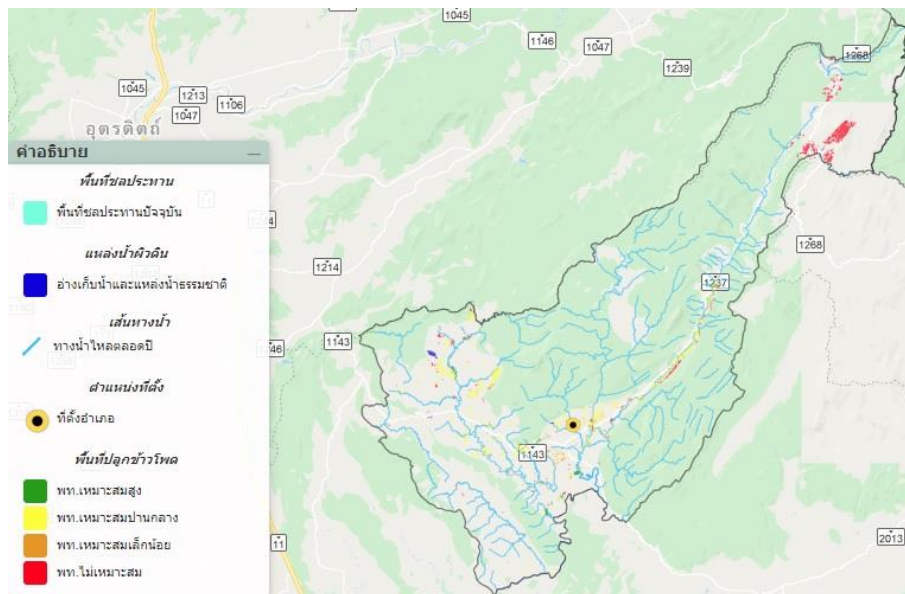
ภาพ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพด อำเภอชาติตระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

ภาพ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพด อำเภอชาติตระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพด

อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวโพด จำนวน ๓๒,๒๗๘ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบ่อภาค ๑๗,๖๔๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านดง จำนวน ๕,๐๙๖ ไร่ และตำบลท่าสะแก จำนวน ๒,๙๐๐ ไร่

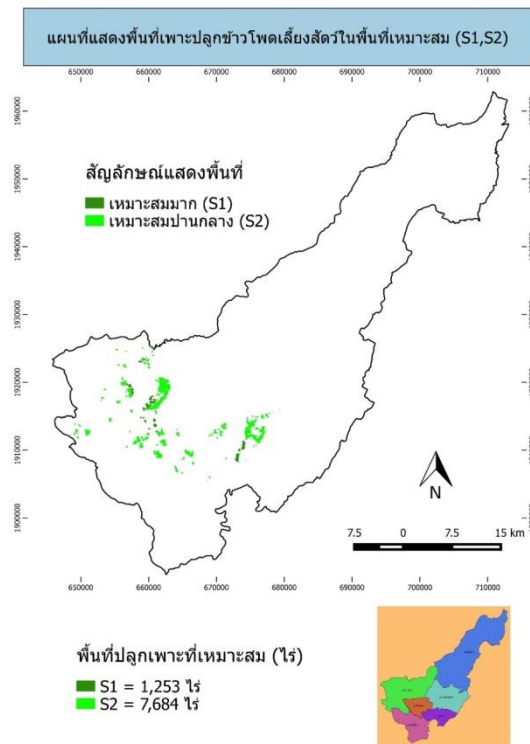

ภาพ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพด (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอชาติตระการ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

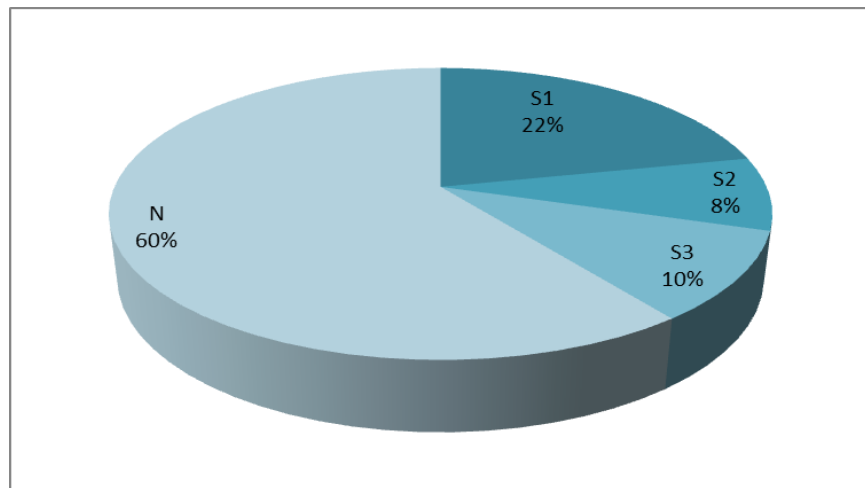
(๓) การซ้อนทับพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชกับพื้นที่ปลูกจริง

(๔) พื้นที่ปลูกข้าวโพดตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอ.มีพื้นที่ปลูกข้าวโพด ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๔,๑๖๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๐๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓,๐๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓,๖๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๓,๐๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๖

ภาพ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำดวน (ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน, ๒๕๖๗)

ภาพ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำดวน (ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน, ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอลำดวน จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวโพด จำนวน ๓๒,๒๗๘ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบ่อภาค ๑๗,๖๔๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลบ้านดง จำนวน ๕,๐๙๖ ไร่ และตำบลท่าสะแก จำนวน ๒,๙๐๐ ไร่

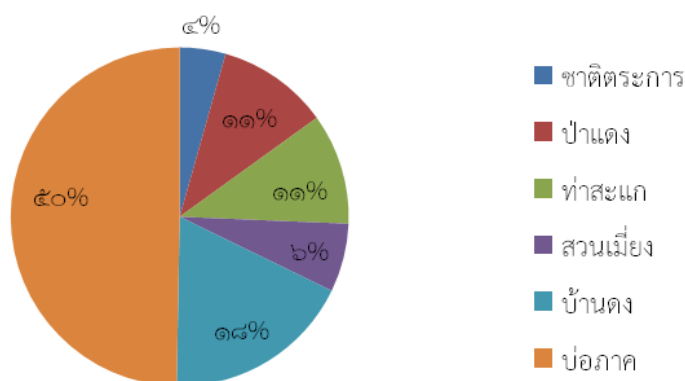
อำเภอลำดวนมีพื้นที่การปลูกข้าวโพด จำนวน ๓๗,๒๒๐ ไร่ ๒,๗๖๙ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก อยู่ที่บ้านดง จำนวน ๑๔,๘๓๗ ไร่ ๖๘๔ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลสวนเมี่ยงจำนวน ๖,๙๐๘ ไร่ ๖๐๒ ครัวเรือน และตำบลลำนาน จำนวน ๖,๗๕๕ ไร่ ๔๙๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตาราง แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพด อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ป่าแดง	๕๑๔	๓,๘๘๖.๒	๓,๘๘๖.๒๕	๓,๘๘๖.๒๕	๑
ชาติตระการ	๔๙๑	๖,๗๔๑.๖	๖,๗๔๑.๖๕	๖,๗๔๑.๖๕	๑
สวนเมี่ยง	๖๐๒	๖,๙๐๘.๕	๖,๙๐๘.๕๔	๖,๙๐๘.๕๔	๑
บ้านดง	๖๘๔	๑๔,๘๓๗.	๑๔,๘๓๗.๕๑	๑๔,๘๓๗.๕	๑
บ่อภาค	๔๕๒	๔,๔๘๙.๒	๔,๔๘๙.๒๖	๔,๔๘๙.๒๖	๑
ท่าสะแก	๒๖	๓๕๗.๗๖	๓๕๗.๗๖	๓๕๗.๗๖	๑
รวม	๒,๗๖๙	๓๗,๒๒๐.	๓๗,๒๒๐.๙๖	๓๗,๒๒๐.๙	๑

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รุ่น ๑ ปี ๒๕๖๗

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอชาติตระการมีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๓๕,๔๗๐ ไร่ ๒,๗๑๐ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลบ่อภาค จำนวน ๑๗,๖๓๔ ไร่ จำนวน ๗๐๕ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลบ้านดง จำนวน ๖,๖๔๓ ไร่ เกษตรกร ๖๕๐ ครัวเรือน และตำบลป่าแดง จำนวน ๓,๗๕๖ ไร่ เกษตรกร ๒๗๓ ครัวเรือน ตามลำดับ

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอชาติตระการ มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปีเพาะปลูก ๒๕๖๓/๖๔ มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓๗,๒๒๐ไร่ การเตรียมดินเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการตากดินหลังไถแปรด้วยพาสสาม ลึก ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตร ปลูกโดยใช้เครื่องหยอดติดท้ายรถแทรกเตอร์ มีการพ่นสารคุมวัชพืชคลุมดินหลังหยอดเมล็ด ก่อนที่ข้าวโพดและวัชพืชงอก มีการใส่ปุ๋ยเคมี ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เป็นปุ๋ยรองพื้นพร้อมปลูกและครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า เมื่อข้าวโพดอายุ ๒๐ - ๒๕ วัน การเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนมากกว่าเครื่องจักร เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๔,๓๖๐ บาทต่อไร่ ราคาขายผลผลิตเฉลี่ย ๗ บาท ต่อกิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย ๘๔๐ กิโลกรัมต่อไร่ ทำให้มีรายได้ประมาณ ๒,๒๙๐ บาทต่อไร่ และเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องภัยแล้ง เมล็ดพันธุ์ราคาแพง ราคาผลผลิตตกต่ำ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอชาติตระการ มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม ปลูกสูงสุดในเดือนสิงหาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนธันวาคม ถึง เดือนมกราคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนธันวาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดในอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	←---						←→	△				▽→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอชาติตระการ มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นเงิน ๔,๓๖๐ บาท ต่อไร่

ตาราง แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไร่ ปี ๒๕๖๗/๖๘ อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

รายการ	บาท
ไถดะ	๕๐๐
ไถแปร	๔๐๐
รถหยอดเมล็ด	๓๐๐
เมล็ดพันธุ์ (๓.๕ กก./ไร่)	๖๓๐
ยาคุมหญ้า/ยาฆ่าหญ้า	๔๕๐
ปุ๋ย (๖๐ กก./ไร่)	๙๐๐
เก็บเกี่ยว (หัก)	๙๐๐
สีข้าวโพด	๒๘๐
รวม	๔,๓๖๐

ผลผลิตเฉลี่ย ๙๕๐ กก./ไร่ ณ ความชื้น ๒๐ %

ราคาผลผลิต กก.ละ ๖ บาท

เป็นเงิน ๖,๖๕๐ บาท

หักต้นทุน ๔,๓๖๐ บาท

กำไร ๒,๒๙๐ บาท/ไร่

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

ราคาข้าวโพดภายในประเทศในช่วงสัปดาห์นี้ มีดังนี้

ราคาข้าวโพดที่เกษตรกรขายได้ความชื้นไม่เกิน ๑๔.๕% สัปดาห์นี้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๐.๐๓ บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ ๙.๘๙ บาท ของสัปดาห์ก่อนร้อยละ ๑.๔๒ และราคาข้าวโพดที่เกษตรกรขายได้ความชื้นเกิน ๑๔.๕% สัปดาห์นี้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๗.๗๒ บาท ลดลงจากกิโลกรัมละ ๗.๘๖ บาท ของสัปดาห์ก่อนร้อยละ ๑.๗๘

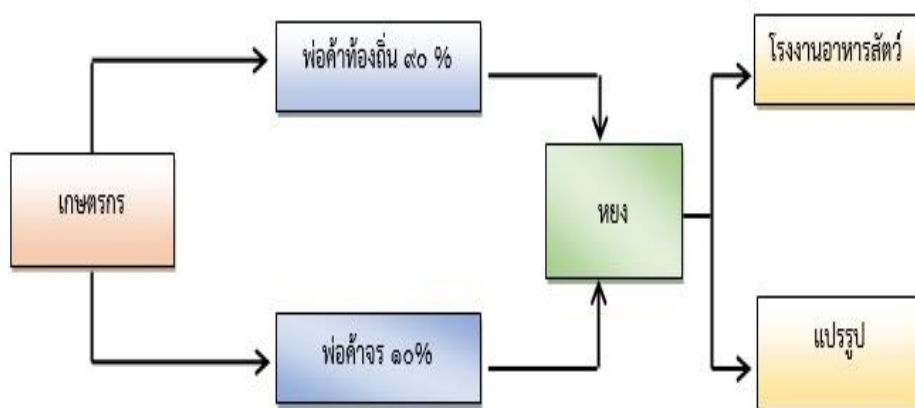
ราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ที่โรงงานอาหารสัตว์รับซื้อ สัปดาห์นี้เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๒.๗๘ บาท สูงขึ้นจากกิโลกรัมละ ๑๒.๗๗ บาท ของสัปดาห์ก่อนร้อยละ ๐.๐๘ และราคาขายส่งไซโลรับซื้อสัปดาห์นี้ไม่มีรายงานราคา

ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี. สัปดาห์นี้เฉลี่ยตันละ ๓๘๘.๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ (๑๓,๐๑๔.๐๐ บาท/ตัน) สูงขึ้นจากตันละ ๓๘๕.๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ (๑๓,๐๓๘.๐๐ บาท/ตัน) ของสัปดาห์ก่อนร้อยละ ๐.๗๘ แต่ลดลงในรูปของเงินบาทตันละ ๒๔.๐๐ บาท ราคาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดชิคาโกเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕ ข้าวโพดเมล็ดเหลืองอเมริกัน ชั้น ๒ สัปดาห์นี้

เฉลี่ยบุขเซลล์ ๘๐๒.๐๐ เซนต์ (๑๐,๘๗๘.๐๐ บาท/ตัน) ลดลงจากบุขเซลล์ ๘๑๐.๐๐ เซนต์ (๑๐,๙๓๗.๐๐ บาท/ตัน) ของสัปดาห์ก่อนร้อยละ ๐.๙๙ และลดลงในรูปของเงินบาทตันละ ๕๙.๐๐ บาท

(๑) วิธีการตลาดข้าวโพด เกษตรกรจะขายผลผลิตโดยมีขั้นตอนและแนวทางในการปฏิบัติดังนี้ จำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าท้องถิ่นถึง ๙๐% เพราะพ่อค้าท้องถิ่นเหล่านี้จะจัดการปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรและรับซื้อผลผลิตในลักษณะตกเขียว ส่วนเกษตรกรที่ลงทุนเองก็จะขายให้กับพ่อค้าท้องถิ่นหรือพ่อค้าจร ซึ่งอาจจะได้รับราคาที่สูงกว่าประมาณ ๑๐ % ทั้งพ่อค้าจรและพ่อค้าท้องถิ่นเมื่อนำข้าวโพดไปขาย ก็จะต้องผ่านนายหน้าหรือที่เรียกว่า “หยง” ซึ่งเป็นพ่อค้ารายใหญ่ก่อนที่จะไปสุโรงงานแปรรูปอื่นๆ

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ภาพ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดของอำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน, ๒๕๖๓)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ มีจุดรับซื้อข้าวโพดจำนวน ๑๒ แห่ง โดยตั้งอยู่ตำบลลำดวน ตำบลบ่อภาค ตำบลบ้านดง ตำบลป่าแดง ตำบลสวนเมี่ยง

ภาพ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอชาติตระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอชาติตระการ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านข้าวโพด จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้
การลดต้นทุนโดยการใช้ปุ๋ยอย่างถูกต้องเหมาะสม

ตารางแสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายวิโรจน์ แซ่ไซ	๖	ท่าสะแก	ชาติตระการ	๒๕๖๐	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒	นายทองส่วน คำภา	๑๐	ป่าแดง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๓	นางมณีนันท์ พัดแก้ว	๔	บ้านดง	ชาติตระการ	๒๕๖๐	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

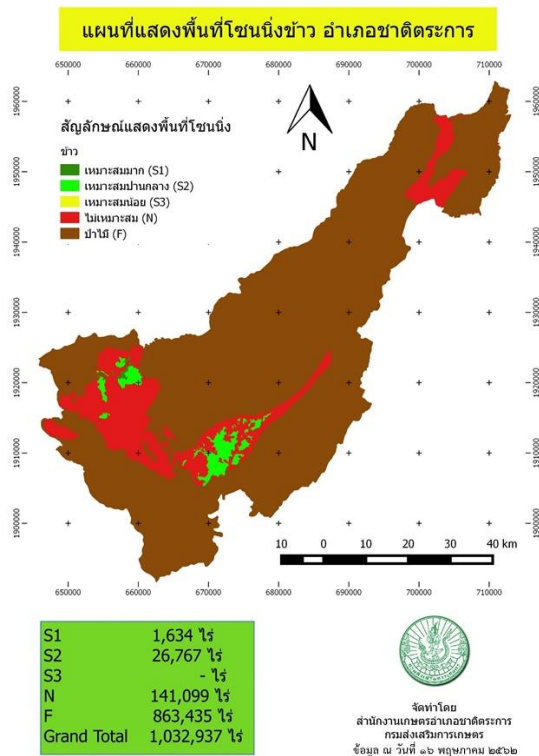
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

ชนิดสินค้าข้าว

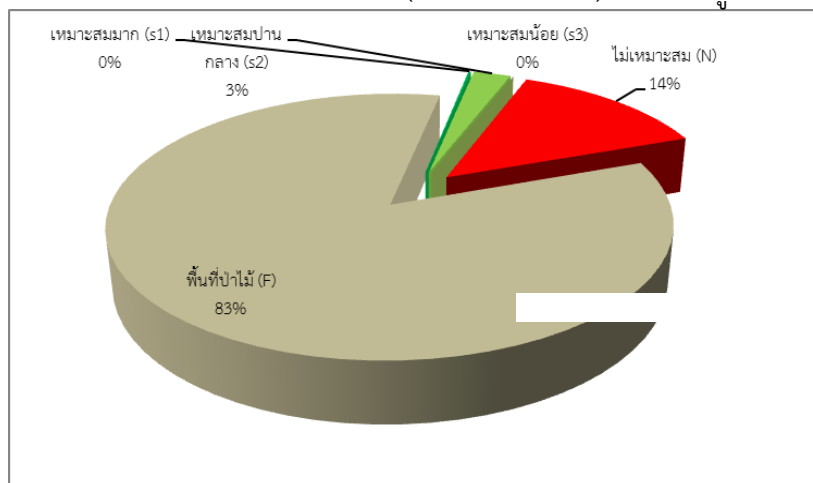
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอชาติตระการ มีพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว จำนวน ๑๖,๙๕๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๖๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๖ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๗๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๗๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๔๑,๐๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๒๔

ภาพ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอชาติตระการ

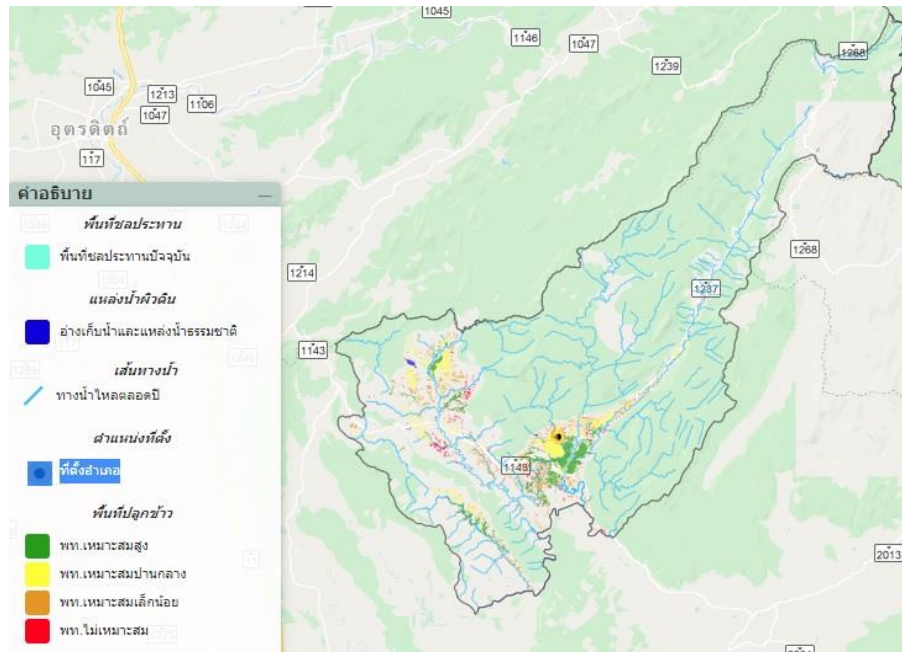
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ พ.ศ.๒๕๖๓)

ภาพ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอชาติตระการ

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๓)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

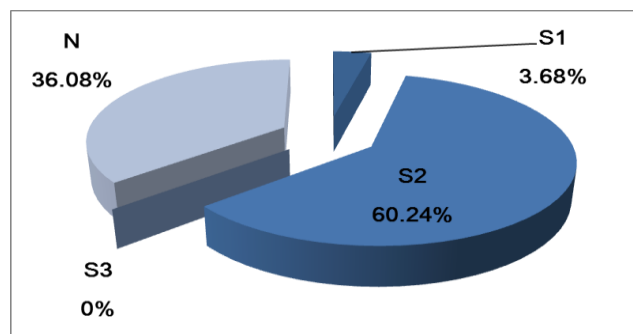
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๔๔,๔๓๐ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบ้านดง จำนวน ๑๐,๐๓๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลป่าแดง จำนวน ๘,๐๑๑ ไร่ และตำบลบ่อภาค จำนวน ๗,๖๖๑ ไร่ ตามลำดับ

ภาพ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอชาติตระการ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๖)

(๔) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอชาติตระการ มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๔๔,๔๒๙ ไร่ โดยมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๖๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๘ มีพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๖,๗๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๖,๐๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๘

ภาพ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอชาติตระการ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ, ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอชาติตระการ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๔๔,๔๓๐ ไร่ ๕,๘๑๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่ตำบลบ้านดง จำนวน ๑๐,๐๓๒ ไร่ ๑,๐๔๔ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลป่าแดง จำนวน ๘,๐๑๑ ไร่ ๑,๐๙๔ ครัวเรือน และตำบลบ่อภาค จำนวน ๗,๖๖๑ ไร่ ๑,๐๘๒ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตาราง แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอชาติตระการจังหวัดพิษณุโลก

ตำบล	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
ป่าแดง	๑,๐๙๔	๘,๐๑๑.๙๘	๘,๐๑๑.๙๘	๔,๐๐๕	๕๐๐
ชาติตระการ	๑,๐๒๙	๖,๗๑๔.๑๐	๖,๗๑๔.๑๐	๓,๓๕๗	๕๐๐
สวนเมี่ยง	๖๕๙	๔,๗๔๖.๓๕	๔,๗๔๖.๓๕	๒,๓๗๓	๕๐๐
บ้านดง	๑,๐๔๔	๑๐,๐๓๒.๑๑	๑๐,๐๓๒.๑๑	๕,๐๑๖	๕๐๐
บ่อภาค	๑,๐๘๒	๗,๖๖๑.๒๖	๗,๖๖๑.๒๖	๓,๘๓๐	๕๐๐
ท่าสะแก	๙๐๙	๗,๒๖๕.๐๑	๗,๒๖๕.๐๑	๓,๖๓๒	๕๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอชาติตระการ
(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ พ.ศ.๒๕๖๗)

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตาราง แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑. มันสำปะหลัง ๒. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๓. ข้าว	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรคและ แมลงศัตรูพืช ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน	๑. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยด ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔. จัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง ๕. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๖. ปรับปรุงสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตมันเส้นแทนการจำหน่ายมันสด ผลิตน้ำตาลปึก จำหน่าย ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตราคาถูก ๗. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๘. ณรงค์การใช้สารชีวภาพและชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี ๙. ณรงค์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ๑๐ ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและ สารเคมี อย่างจริงจัง ๑๑. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๒. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อปรับปรุงเพิ่มมูลค่า ๑๓. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร	ทุกตำบล	มาก

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ผู้สูงอายุ ๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความ เข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ และทักษะในการทำการเกษตร ทางด้านการปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการ ผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่ เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการ ตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกตำบล	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรอง คุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ไม่ เพียงพอ ๔. เกษตรกรไม่ให้ความ สนใจในการแปรรูป เนื่องจากขั้นตอนยุ่งยาก เสียเวลา	๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ใน การแปรรูป ๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูป ไม่เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พอ ต่อความต้องการในการบริโภค ๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้ เงินได้เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมี ขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้ สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคา ก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๒.๑ การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอชาติตระการ

ตาราง แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่สำคัญ ๒. ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น อาสาสมัคร เกษตร เข้มแข็ง ๓. การคมนาคมสะดวก ๔. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๕. มีเกษตรกรต้นแบบ มีองค์ความรู้ ๖. มีแหล่งเรียนรู้ ศพก. และเครือข่าย ๗. สภาพพื้นที่เหมาะสมในการทำ เกษตร ๘. สภาพภูมิประเทศเอื้อต่อการประกอบ อาชีพด้านการเกษตร ๙. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานครอบคลุมทั่ว พื้นที่ ๑๐. มีจุดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร	๑. เกษตรกร ๑.๑ เกษตรกรขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ๑.๒ เกษตรกรส่วนใหญ่สูงอายุ ๑.๓ เกษตรกรไม่มีแผนการผลิต ๑.๔ เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญกับสวส. ๑.๕ ไม่มีมาตรฐานการผลิต ๑.๖ เกษตรกรใช้สารเคมีเกินความจำเป็น ๑.๗ ขาดการนำเทคโนโลยีไปใช้ ๒. ขาดแคลนแหล่งน้ำ ๓. ผลผลิตต่ำ ๔. ขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร ๕. ต้นทุนการผลิตสูง ๖. เน้นทำเกษตรเชิงเดี่ยว ๗. มีเงินทุนประกอบอาชีพไม่เพียงพอ ๘. หนี้สินครัวเรือน ๙. ข้อมูลด้านการเกษตรไม่มีความถูกต้อง การบริหารจัดการฐานข้อมูลให้เป็น ระบบ ๑๐. พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. นโยบายและมาตรการภาครัฐที่ สนับสนุนด้านการเกษตร ๒. มีหน่วยงานราชการในสังกัด กระทรวงเกษตรฯ/อื่นๆ และ สถาบันการศึกษา ให้การสนับสนุน ๓. มีภาคเอกชน (รต./รส.) สนับสนุน การผลิตและการตลาด ๔. มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำเพื่อ การเกษตร ๕. มีระบบสารสนเทศครอบคลุมทุก พื้นที่และง่ายต่อการเข้าถึง ๖. กระแสนิยมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๗. เส้นทางเศรษฐกิจ ๘. ผู้บริโภคนิยมอาหารปลอดภัย เพิ่มขึ้น	๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตร (S๑ S๓ S๕ S๖ S๗ S๘ S๙ S๑๐ S๑๑ S๑๒ O๑ O๒ O๓ O๔ O๕ O๗ O๘) ๒. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กร เกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง (S๒ S๕ S๖ S๑๒ O๑ O๒ O๓ O๔) ๓. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ (S๕ S๖ S๒ O๑ O๒ O๓ O๔) ๔. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ (S๖ S๑๒ O๑ O๒ O๓ O๔)	๑. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช อาหารปลอดภัย (W๑ O๑ O๘) ๒. ลดต้นทุนการผลิต (W๑ W๕ W๖ O๑ O๒ O๓) ๓. ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (W๑ O๑ O๒ O๓ O๘) ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตรที่ดี ที่เหมาะสม (GAP) (W๑ O๑ O๘)

ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. มีการแข่งขันทางการตลาดสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๓. ภัยธรรมชาติ โรคและแมลงศัตรูพืช ๔. ปัจจัยการผลิตด้านเกษตรสูง ๕. ค่าจ้างแรงงานสูง ๖. การกีดกันทางการค้า ๗. การส่งเสริมการตลาดสารเคมีสูง (โปรโมชัน) ๘. ความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย	๑. สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรมีภูมิคุ้มกันและพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง	๑. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ (W๒ T๑ T๒ T๔ T๕) ๒. ๖. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (W๗T๘)

การกำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ สร้างการรับรู้ให้เกษตรกรมีภูมิคุ้มกันและพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (W๗T๘)

ให้มีประสิทธิภาพ (W๗T๘)

บทที่ ๓

สถานการณ์ชุมชน

๓.๑ ปัญหาของชุมชน โดยการวิเคราะห์ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๑. น้ำไม่เพียงพอต่อการทำ การเกษตร - ขาดแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร - สระน้ำตื้นเขิน ๒. ดินไม่ดี - ดินขาดความอุดม สมบูรณ์ - เกิดการชะล้างหน้าดิน - เกิดการสะสมของเคมี ๓. ภัยธรรมชาติ ๓.๑ น้ำท่วม - ไม่มีแหล่งน้ำกักเก็บน้ำ - คลองตื้นเขิน - ถนนขวางทางน้ำ ๓.๒ ฝนแล้ง - ไม่มีแหล่งเก็บกักน้ำ - ปริมาณน้ำฝนน้อย ๓.๓ ศัตรูพืชระบาด - โรค - แมลง	๑. ระบบการปลูกพืช - แมลงศัตรูพืชระบาด - ใช้สารเคมีไม่ถูกต้อง	๑. เงินทุนหมุนเวียน - เงินทุนไม่เพียงพอ - ขาดเงินทุนหมุนเวียน ๒. กองทุนต่างๆ - มีเงินกองทุนแต่ไม่ เพียงพอ ๓. ต้นทุนการผลิตสูง - เมล็ดพันธุ์ - ปุ๋ยเคมี - น้ำมันเชื้อเพลิง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ	๑. การจัดตั้งกลุ่ม - มีกลุ่มกิจกรรมเกิดขึ้น หลายกลุ่มรวมตัวกัน จัดตั้งขอขึ้นทะเบียน วิสาหกิจชุมชน เพื่อหา แหล่งเงินทุน หมุนเวียนที่มี อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำในการ ดำเนินกิจกรรม ๒. เกษตรกรขาดความรู้ ทางการเกษตร ๓. องค์กรท้องถิ่น (ผู้นำ ชุมชนและเกษตรกรให้ ความร่วมมือดี

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. น้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
๒. เงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอ
๓. ราคาผลผลิตตกต่ำ
๔. ขาดความรู้ในการผลิตที่ถูกต้อง
๕. ต้นทุนการผลิตสูง
๖. ภัยธรรมชาติ
๗. ดินไม่ดี

ข้อเสนอแนะ

๑. ปัญหาเร่งด่วน ได้แก่ เกษตรกรมีแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรและราคาผลผลิตตกต่ำ
๒. ชุมชนแก้ไขได้ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูง เกษตรกรจะรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต

๓.๒ ศักยภาพของชุมชน

๑. การคมนาคมและการติดต่อสื่อสารสะดวก
๒. ผู้นำชุมชนดี มีความสามัคคีในชุมชน มีการประชุมเป็นประจำ
๓. มีการรวมตัวในรูปกลุ่มต่างๆ จำนวนมาก
๔. มีพื้นที่เหมาะสมในการทำการเกษตร
๕. มีระบบสาธารณูปโภคครอบคลุมเกือบทุกหมู่บ้าน

๓.๓ วิสัยทัศน์ของชุมชน

(๑) ฝันของบุคคล

- มีน้ำเพื่อการเกษตรตลอดปี
- มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ได้ตลอดปี
- มีรายได้ตลอดปีและมีสุขภาพที่ดีแข็งแรง

(๒) ฝันของชุมชน

- ชุมชนมีความเข้มแข็ง รักและสามัคคีร่วมมือกันทำงาน เอื้ออาทรต่อกัน
- มีที่กักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง และมีทางระบายน้ำได้ดีในฤดูฝน

บทที่ 4

สังเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

ในอดีตการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่ผ่านมาเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและผลผลิตที่เหลือจะนำไปขายเป็นรายได้เพื่อซื้อปัจจัยในการดำรงชีวิต มีการใช้แรงงานในครัวเรือนและแรงงานสัตว์เป็นหลัก เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาเป็นหลักและประกอบกิจกรรมอื่นเป็นรายได้เสริมหรือเป็นแหล่งอาหารเพื่อการบริโภคในครัวเรือน เช่น การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชผักและพืชสมุนไพรแบบสวนหลังบ้าน การเลี้ยงสัตว์ปีกเพื่อบริโภค การเลี้ยงสัตว์เล็ก เพื่อเป็นเงินออม การเลี้ยงสัตว์ใหญ่เพื่อใช้งาน และการเลี้ยงปลา เพื่อเป็นแหล่งอาหาร เป็นต้น กล่าวคือ มีวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจเพื่อการยังชีพหรือเพียงพอและผลผลิตเหลือจึงนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ในการดำรงชีวิต

๔.๒ ลักษณะการผลิต เทคนิค และระบบ

ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๐ ที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบันเกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิต จากอดีตที่เคยประกอบอาชีพการเกษตรแบบผสมผสาน มีการประกอบกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีกิน มีใช้ ไม่เป็นหนี้ชีวิตมีความสุข มาเป็นการผลิตกิจกรรมการเกษตรเชิงเดี่ยว และพึ่งพากิจกรรมการเกษตรเพียงไม่กี่ชนิดโดยมุ่งหวังผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีและพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกเป็นหลัก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและเกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน กิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นแหล่งอาหารในครัวเรือนหรือรายได้เสริมถูกละเลย ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นในขณะที่รายรับไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนเป็นผลต่อการดำรงชีพและทำให้มีภาระหนี้สินผูกพันเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้การใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่มากเกินไปเกินขอบเขต ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และทำลายความสมดุลของระบบนิเวศเกษตร ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารตามธรรมชาติในท้องถิ่นรวมทั้งต่อการพัฒนาระบบและรูปแบบการผลิตการเกษตรที่ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่สมดุลของธรรมชาติมากขึ้น

๔.๓ ปัจจัย/เงื่อนไข ในการพัฒนาผลตอบแทนที่ได้

(๑) ปัจจัย/เงื่อนไขในการพัฒนา

๑) มุ่งเน้นให้เกิดการผสมผสานกิจกรรม/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยจะต้องสอดคล้องกับปัญหา และตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร ซึ่งการดำเนินงานจะต้องไม่เกิดความซ้ำซ้อนซึ่งกันและกัน

๒) มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยมีเกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชุมชนจะต้องเป็นผู้คิด ผู้ทำ และผู้ประเมินผลการกระทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน

๓) มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) ไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน

ผลตอบแทนที่ได้

- ๑) มีรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างชุมชนเครือข่ายพัฒนาการเกษตร
- ๒) มีการเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร กลุ่มอาชีพ แกนนำ และหน่วยงานต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และสนองตอบความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรในชุมชน
- ๓) ชุมชนมีแหล่งความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม และสามารถนำไปปรับใช้ในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้และฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตร
- ๔) เกิดพื้นที่นำร่องที่เน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรอันจะเป็นแบบอย่างสำหรับการขยายผลต่อไป

๔.๔ กลยุทธ์ทางเลือก

(๑) แผนถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี เน้นการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดที่สำคัญในลักษณะของกลุ่มพัฒนาการผลิต หรือศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตของชุมชน มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) และสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพการผลิตของชุมชน โดยให้มีการกำหนดเป้าหมายและวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีวิทยากรเกษตรกร รวมทั้งกำหนดรูปแบบในการจัดการทั้งในช่วงของภาครัฐ องค์กรเกษตรกร และภาคเอกชนที่ชัดเจน ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีภายใต้งาน/โครงการเดียวกัน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยการผลิตควบคู่กับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ยึดชุมชนเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี มีวิทยากรเกษตรกร มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีจุดถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งมีการบริหารจัดการกลุ่มและกองทุนหมุนเวียน โดยให้เกษตรกรในชุมชนจัดทำข้อตกลงระเบียบและข้อบังคับ เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาการผลิตและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

(๒) แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน) เน้นการส่งเสริมองค์กรเกษตรกร หรือชุมชนในการพัฒนาการผลิตพืช ประมง และปศุสัตว์ รวมทั้งการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเกษตรของชุมชนให้เป็นสินค้าเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม การสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วย และเพิ่มผลผลิตที่มีคุณภาพ สะอาดปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง และตรงกับความต้องการของตลาด ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรในลักษณะวิสาหกิจชุมชน มีการรวมตัวเป็นกลุ่มมีระบบการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม มีการถ่ายทอดความรู้โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง มีจุดถ่ายทอดและวิทยากรเกษตรกร โดยมุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หรือผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งผลิตที่รองรับความต้องการของตลาด

(๓) แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการ องค์กรเกษตรกร และชุมชนในการฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การเกษตรในระดับไร่นา รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล ลักษณะงาน/โครงการ ภายใต้แผนงาน เป็นการส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและเกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในระดับไร่นา การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดการให้มีการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันและแก้ไขดินเสื่อมโทรม รวมทั้งการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) แผน ๓ ปี เน้นการทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผนชุมชน) ที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชน โดยให้สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณา

โครงการ/กิจกรรม ตามความต้องการของชุมชนไปจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (แผน ๓ ปี)

(๕) แผนแก้ไขปัญหาคความยากจนด้านการเกษตร เน้นการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย ด้านการเกษตรสาขาต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดทำแผนพัฒนากิจกรรมกลุ่ม และพัฒนาอาชีพของตนเอง โดยการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เช่น ควรจะผลิตอะไร จะต้องใช้เงินทุนเท่าไร จะทำการผลิต เพื่อบริโภคหรือเพื่อจำหน่าย ถ้าจำหน่ายจะจำหน่ายที่ไหนและจำหน่ายอย่างไร เป็นต้น ตลอดจนการสนับสนุนข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ให้กับเกษตรกร ทั้งนี้หน่วยงานราชการสนับสนุนเงินทุน และปัจจัยการผลิต เพื่อช่วยเสริมให้แผนการผลิตของเกษตรกร ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในลักษณะเงินอุดหนุนตามความต้องการของเกษตรกร

บทที่ ๕

แนวทางการพัฒนาชุมชน

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ปัญหาชุมชนของเกษตรกรอำเภอชาติตระการ จำนวน ๗๒ หมู่บ้าน เกษตรกรมีปัญหาคือที่จะต้องนำมาวางแผนในการพัฒนา จำนวนทั้งหมด ๓ แผน คือ

๑. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

กิจกรรมฝึกอบรมเกษตรกรเรื่อง :-

- ๑.๑ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๑.๒ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัย
- ๑.๓ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ
- ๑.๔ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพ
- ๑.๕ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตถั่วเขียวผิวมันให้มีคุณภาพ
- ๑.๖ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชผัก (GAP)
- ๑.๗ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก
- ๑.๘ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีเบื้องต้น
- ๑.๙ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้เงินวิสาหกิจชุมชน
- ๑.๑๐ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- ๑.๑๑ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด
- ๑.๑๒ ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดสัตว์ใหญ่

๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

- ๒.๑ โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ๒.๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว
- ๒.๓ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- ๒.๔ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตถั่วเขียวผิวมัน
- ๒.๕ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผัก
- ๒.๖ โครงการกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ
- ๒.๗ โครงการวิสาหกิจชุมชน
- ๒.๘ โครงการส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๓. แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- ๓.๑ โครงการปรับปรุงบำรุงดิน
 - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด
 - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ
- ๓.๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว / ถั่วเขียวผิวมัน / พืชผัก
 - การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

บทที่ ๖
รูปแบบการเขียนโครงการ/กิจกรรม

๑. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาการบริหารจัดการและถ่ายทอดความรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำอำเภอ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร

หลักการและเหตุผล

อำเภอชาติตระการเป็นอำเภอที่เกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันเกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตทางการเกษตรที่ดี และเหมาะสม เกษตรกรมีรายได้น้อย ได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่าการใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณมากเกินไปจนเกินขอบเขต ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และเป็นการทำลายความสมดุลทางธรรมชาติที่มีอยู่ สภาพการผลิตมีการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกเป็นหลัก มีการรวมกลุ่มเกษตรกรแต่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ความรู้ในการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม
๒. เพื่อให้ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
๓. เพื่อให้ความรู้ในการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค
๔. เพื่อให้ความรู้ในการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

สร้างความรู้ ความสามารถ ในการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม ดังนี้

ปี ๒๕๖๖	เกษตรกรจำนวน	๑,๐๐๐	ราย
ปี ๒๕๖๗	เกษตรกรจำนวน	๑,๐๐๐	ราย
ปี ๒๕๖๘	เกษตรกรจำนวน	๑,๐๐๐	ราย
ปี ๒๕๖๙	เกษตรกรจำนวน	๑,๐๐๐	ราย
รวม		๔๐,๐๐๐	ราย

พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ทั้ง ๖ ตำบล ๗๒ หมู่บ้าน

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘

แผนการดำเนินงาน

๑.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน	เกษตรกร จำนวน ๕๐๐ ราย
๒.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีที่ถูกต้องและปลอดภัย	เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย
๓.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ	เกษตรกร จำนวน ๓๐๐ ราย
๔.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพ	เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย
๕.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตถั่วเขียวผิวมันให้มีคุณภาพ	เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย
๖.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชผัก (GAP)	เกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย
๗.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ปีก	เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย
๘.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดทำบัญชีเบื้องต้น	เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย
๙.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้เงินวิสาหกิจชุมชน	เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย
๑๐.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	เกษตรกร จำนวน ๒๐๐ ราย
๑๑.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด	เกษตรกร จำนวน ๓๐๐ ราย
๑๒.ฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันโรคระบาดสัตว์ใหญ่	เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดฝึกอบรมให้ความรู้ เกษตรกรแบบมีส่วนร่วมในการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม
๒. ให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการผลิตทางการเกษตรให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ
๓. ดึงงานแปลงเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

๑. ค่าใช้จ่ายในการถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วม รายละเอียด ๑๒๕ บาท
 - ปี ๒๕๖๖ จำนวนเงิน ๔๐,๒๔๕ บาท
 - ปี ๒๕๖๗ จำนวนเงิน ๒๕,๘๗๕ บาท
 - ปี ๒๕๖๘ จำนวนเงิน ๔๐,๗๕๐ บาท
 - ปี ๒๕๖๙ จำนวนเงิน ๔๐,๗๕๐ บาท
- รวมงบประมาณทั้งหมด ๑๔๗,๖๒๐ บาท

ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโครงการ

๑. เกิดโครงการพัฒนาการบริหารจัดการและถ่ายทอดความรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

เกษตรกรมีความรู้ ความสามารถในการประเดิม

๑. การปรับปรุงบำรุงดิน	จำนวน ๙๐	ราย
๒. การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	จำนวน ๑๕๐	ราย
๓. การผลิตข้าวให้มีคุณภาพ	จำนวน ๑๕๐	ราย
๔. การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้มีคุณภาพ	จำนวน ๑๕๐	ราย
๕. การผลิตถั่วเขียวผิวมันให้มีคุณภาพ	จำนวน ๑๑๗	ราย

๖. การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชผัก (GAP)	จำนวน ๑๒๙	ราย
๗. การทำเกษตรแบบผสมผสาน	จำนวน ๑๒๑	ราย
๘. การจัดทำบัญชีเบื้องต้น	จำนวน ๙๕	ราย
๙. การใช้เงินวิสาหกิจชุมชน	จำนวน ๑๒๕	ราย
๑๐. การบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวน ๑๕๒	ราย
๑๑. การปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ	จำนวน ๑๒๑	ราย
๑๒. การป้องกันโรคระบาดสัตว์ใหญ่	จำนวน ๑๒๙	ราย

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

๑. เกษตรกรที่ได้รับความรู้ สามารถขยายผลให้เกษตรกรข้างเคียงได้
๒. เกษตรกรสามารถทำกิจกรรมการเกษตรได้ต่อเนื่อง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

๑. เกิดกองทุนหมุนเวียนในชุมชน และการบริหารจัดการ

๒. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค
๒. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค

หลักการและเหตุผล

ตำบลบ่อภาค เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนา แต่ในปัจจุบันการผลิตข้าวของเกษตรกรยังให้ ผลผลิตค่อนข้างต่ำ คุณภาพไม่ดี และขายไม่ได้ราคา นอกจากนี้ เกษตรกรยังใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ไม่ถูกต้อง หรือเหมาะสมทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และบางครั้งก็ยังขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้อย่างเพียงพอและต่อเนื่องตลอดไป
๒. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิตและตลาดข้าว ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมไปสู่เกษตรกร

เป้าหมาย

- ปี ๒๕๖๖ จำนวนพื้นที่ ๓๒๐ ไร่ เกษตรกร ๓๒ ราย
- ปี ๒๕๖๗ จำนวนพื้นที่ ๓๗๐ ไร่ เกษตรกร ๓๗ ราย
- ปี ๒๕๖๘ จำนวนพื้นที่ ๓๑๐ ไร่ เกษตรกร ๓๑ ราย
- ปี ๒๕๖๙ จำนวนพื้นที่ ๓๕๐ ไร่ เกษตรกร ๓๕ ราย

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑-๑๖ ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘

แผนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
๒. ประชุมชี้แจงโครงการ จัดทำใบสมัครและทะเบียนเกษตรกร
๓. สนับสนุนปัจจัยการผลิต
๔. ถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วม
๕. ติดตามและรายงานผล
๖. ประเมินผลงาน

วิธีดำเนินงาน

๑. คัดเลือกพื้นที่ที่เหมาะสม โดยพิจารณาความพร้อมและความสมัครใจของเกษตรกร

๒. จัดทำแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน
๓. กำหนดเป้าหมายการกระจายพันธุ์สู่ชุมชน
๔. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้กับเกษตรกร รายละ ๑๐ ไร่ ๆ ละ ๑๕ กิโลกรัม

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์

๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว

ปี ๒๕๖๖	จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔,๘๐๐	กิโลกรัม	จำนวนเงิน	๙๖,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๗	จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๕,๕๐๐	กิโลกรัม	จำนวนเงิน	๑๑๐,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๘	จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔,๖๕๐	กิโลกรัม	จำนวนเงิน	๙๓,๐๐๐	บาท
ปี ๒๕๖๙	จำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔,๖๕๐	กิโลกรัม	จำนวนเงิน	๑๑๐,๐๐๐	บาท

ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโครงการ

๑. เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีและสามารถกระจายพันธุ์
๒. เกษตรกรมีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยทางอ้อม

๑. มีการเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าว
๒. มีกองทุนหมุนเวียนในชุมชน

๓. ชื่อโครงการ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็กในไร่นา

ผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. กรมพัฒนาที่ดิน
๒. กรมชลประทาน
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค

หลักการและเหตุผล

ตำบลบ่อภาคเป็นตำบลที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในปัจจุบันเกษตรกรจำนวนมาก จะต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก อาทิเช่น ขาดแคลนน้ำในการทำนา แปลงกล้าเสียหาย เนื่องจากฝนทิ้งช่วง เกษตรกรยังขาดแคลนเงินทุนในการจัดหาแหล่งน้ำ ถ้าหากเกษตรกรมีแหล่งน้ำในไร่นาแล้วก็จะสามารถผลิตพืชได้ทันตามฤดูกาล ลดความเสียหายจากผลผลิตทางการเกษตร สามารถเพิ่มผลผลิตการเกษตรมากขึ้น

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำสำรองในการเพาะปลูกพืช
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๓. เพื่อให้เกษตรกรมีงานทำตลอดฤดูกาล

เป้าหมาย

ปี ๒๕๖๖ เกษตรกร ๕๐ ครัวเรือน	จำนวน ๑๐ บ่อ
ปี ๒๕๖๗ เกษตรกร ๕๐ ครัวเรือน	จำนวน ๑๐ บ่อ
ปี ๒๕๖๘ เกษตรกร ๕๐ ครัวเรือน	จำนวน ๑๐ บ่อ
ปี ๒๕๖๙ เกษตรกร ๕๐ ครัวเรือน	จำนวน ๑๐ บ่อ

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ – ๑๖ ตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘

แผนการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงโครงการ
๒. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกร
๓. จัดทำทะเบียนสมาชิก
๔. กำหนด ระเบียบ ข้อตกลง ของเกษตรกรที่ร่วมโครงการ
๕. อุดหนุนงบประมาณ
๖. ติดตามรายงานผล

๗. ประเมินผลงาน

วิธีดำเนินงาน

๑. คณะกรรมการศูนย์ชี้แจงโครงการในที่ประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. และประชุมประจำเดือนในหมู่บ้าน
๒. คณะกรรมการศูนย์สำรวจและคัดเลือกเกษตรกรที่มีพื้นที่เหมาะสม
๓. คณะกรรมการศูนย์จัดทำทะเบียนเกษตรกร
๔. คณะกรรมการศูนย์ ร่วมกับสมาชิกประชุมเพื่อจัดทำข้อตกลง ระเบียบ ข้อบังคับ และการบริหาร กองทุนหมุนเวียน
๕. ขุดสระน้ำขนาดกว้าง ๒๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร ลึก ๔ เมตร ในพื้นที่ของเกษตรกร
๖. คณะกรรมการศูนย์ ร่วมกับเกษตรกร ติดตาม ประเมินผล และรายงานให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์/แผนการใช้เงิน

๑. เงินอุดหนุน ค่าขุดสระน้ำ จำนวนปีละ ๑๐ ราย ๆ ละ ๖๐,๐๐๐ บาท รวม ๕๐ ราย เป็นเงิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

๑. เกษตรกรจำนวน ๕๐ ครัวเรือน มีแหล่งน้ำสำรองในไร่นา
๒. เกษตรกรสามารถทำกิจกรรมการเกษตรได้ต่อเนื่อง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

๑. เกิดกองทุนหมุนเวียนในชุมชน และการบริหารจัดการ

๔. ชื่อโครงการ ส่งเสริมสนับสนุนความรู้ทางด้านวิชาการให้แก่เกษตรกร

หลักการและเหตุผล

ตามที่ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบ่อภาค มีภารกิจในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรภายในตำบล เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ทางด้านวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมในการนำไปใช้ประกอบอาชีพทางการเกษตร การจัดอบรม การศึกษาดูงาน และ การจัดทำแปลงสาธิต เป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรโดยตรง เกษตรกรที่เข้าสู่กระบวนการถ่ายทอดความรู้จะมีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของตนเองได้ ดังนั้นทางคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลได้เล็งเห็นถึงความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ทางด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรภายในตำบลบ่อภาค เช่น กิจกรรม อบรมการกรีดยาง กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตการปลูกมันเพื่อเพิ่มผลผลิตโดยการจัดการเตรียมดินที่ดี และกิจกรรมการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการเกษตรปลอดภัย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ทางด้านวิชาการในการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกต้อง

เป้าหมาย

- เกษตรกรภายในตำบลบ่อภาค หมู่ ๑ - ๑๐ จำนวน ๘๐ ราย

ระยะเวลาดำเนินงาน

สิงหาคม ๒๕๖๗ – กรกฎาคม ๒๕๖๘

วิธีดำเนินงาน

ทางศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบ่อภาคจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทางด้านวิชาการเกษตร ๓ กิจกรรมดังนี้

๑. กิจกรรมอบรมการกรีดยางพารา ดำเนินงานดังนี้

- ๑.๑ จัดหาเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราภายในตำบลบ่อภาค ๓๐ ราย
- ๑.๒ จัดการอบรมวิธีการกรีดยางที่ถูกต้องเหมาะสมให้แก่เกษตรกรที่สนใจพร้อมฝึกปฏิบัติ
- ๑.๓ สรุปการดำเนินกิจกรรม

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตการปลูกมันเพื่อเพิ่มผลผลิตโดยการจัดการเตรียมดินที่ดี

- ๒.๑ จัดหาพื้นที่ทำแปลงสาธิตการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังโดยการจัดการเตรียมดินที่ดี ๑ แปลง
- ๒.๒ อบรมผู้ที่สนใจและศึกษาดูแปลงสาธิตจำนวน ๒๐ ราย
- ๒.๓ สรุปการดำเนินกิจกรรม

๓. กิจกรรมการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการเกษตรปลอดภัย

- ๓.๑ อบรมเกษตรกรผู้มีความสนใจในการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการเกษตรปลอดภัย จำนวน ๓๐ ราย
- ๓.๒ สรุปการดำเนินกิจกรรม

หน่วยงานดำเนินการ - ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบ่อภาค
- สำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ

งบประมาณดำเนินการ ใช้งบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาคจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

๑. กิจกรรมอบรมการกรีดยางพารา ใช้งบประมาณ ๗,๐๐๐ บาท

- ค่าวิทยากรอบรมการกรีดยาง ๓ ชม.ๆ ละ ๖๐๐ บาท	จำนวนเงิน	๑,๘๐๐ บาท
- ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ๓๐ รายๆละ ๑๐๐ บาท	จำนวนเงิน	๓,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุในการจัดฝึกอบรม	จำนวนเงิน	๒,๒๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตการปลูกมันเพื่อเพิ่มผลผลิตโดยการจัดการเตรียมดินที่ดีใช้งบประมาณ ๓๓,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดทำแปลงสาธิต ๕ ไร่ ๆ ละ ๖,๐๐๐ บาท	จำนวนเงิน	๓๐,๐๐๐ บาท
- ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ๒๐ รายๆละ ๑๐๐ บาท	จำนวนเงิน	๒,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุในการจัดฝึกอบรม	จำนวนเงิน	๑,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๓,๐๐๐ บาท

๓. กิจกรรมการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อการเกษตรปลอดภัย

- ค่าอาหาร และเครื่องดื่ม ๓๐ รายๆละ ๑๐๐ บาท	จำนวนเงิน	๓,๐๐๐ บาท
- ค่าวัสดุในการจัดฝึกอบรม	จำนวนเงิน	๒,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๕,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรได้รับความรู้ทางด้านวิชาการในการประกอบอาชีพทางการเกษตรที่ถูกต้อง

ผลลัพธ์ เกษตรกรสามารถนำความรู้ทางด้านวิชาการมาใช้ประกอบอาชีพทางการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายสมบัติ มีเพชร ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรประจำตำบลบ่อภาค

(ลงชื่อ) สมบัติ มีเพชร ผู้เสนอโครงการ

(นายพีรกร ราชเพี้ยแก้ว)

ประธานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบ่อภาค

ลงชื่อ อธิธิพล ขำนาฟุ้ง

(นายอธิธิพล ขำนาฟุ้ง)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

เลขานุการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลบ่อภาค

๕. ชื่อโครงการ การผลิตปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอชาติตระการ โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริ(โครงการปิดทองหลังพระ) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติการจัดทำแผนกลั่นกรองโครงการตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ โดยให้อำเภอชาติตระการเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการ และอำเภอชาติตระการได้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ๑๔ หมู่บ้าน จาก ๖ ตำบล

ดังนั้นการดำเนินงานจากการลงพื้นที่เป้าหมายในการสำรวจข้อมูล เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรมีความสามารถในการจัดการดินและการผลิตปุ๋ย เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตได้ด้วยตนเอง เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันราคาปุ๋ยในตลาดมีการปรับราคาสูงขึ้นสาเหตุสำคัญมาจากวัตถุดิบปุ๋ยเคมี และปุ๋ยสำเร็จรูปส่วนใหญ่ ต้องนำเข้าจากต่างประเทศมีการปรับราคาสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในพื้นที่ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น กับการค้าผลผลิตที่ต่ำลง ไม่คุ้มค่าในการลงทุน หรือได้รับผลตอบแทนที่น้อย และดินที่เสื่อมคุณภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้เบื้องต้นในการจัดการดินและการใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต โดยจัดฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ หลักสูตร “โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต” เพื่อให้ราษฎรจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรอบรมดังกล่าวไปแก้ไขปัญหาเรื่องดินและการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่การเกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตได้

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้เบื้องต้นด้านดิน การผลิตและใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี
- ๒) เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร
- ๓) เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต

๓. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมาย ๑ หมู่บ้าน ตำบลชาติตระการ ประกอบด้วย

๑. หมู่ที่ ๖ บ้านชาติตระการ เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย

๔. วิธีดำเนินการ

๑) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินโครงการเป้าหมายทราบ ถึงโครงการโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต มี ๒ กิจกรรมย่อย ดังนี้

- กิจกรรมอบรมความรู้เบื้องต้นด้านดิน การผลิตและใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี
- กิจกรรมศึกษาดูงานแปลงเกษตรกรต้นแบบ

๒) ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมโครงการ

๓) ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

๔) สนับสนุนปัจจัยสาคิตประกอบการฝึกอบรม ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ

๕) ติดตามผลการดำเนินงาน

๖) สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๕.ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๖. วงเงินงบประมาณและรายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่ายรวมของโครงการ (หน่วย: บาท)

วงเงิน ๑๓๙,๔๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นเก้าพันสี่ร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายรายการ กิจกรรม ที่จะทำในตารางรายการค่าใช้จ่ายดังนี้

กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เบื้องต้นด้านดิน การผลิตและใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี

งบรายจ่าย	หมวดรายจ่ายย่อย	รายละเอียด		วงเงิน (บาท)
		ชื่อรายการ	จำนวน	
กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เบื้องต้นด้านดิน การผลิตและใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี				๑๒๐,๖๐๐
งบดำเนินงาน	ค่าตอบแทน	ค่าวิทยากร ๒ คน x ๘ ชม. x ๖๐๐ บาท	๒ ราย	๙,๖๐๐
	ค่าใช้สอย	ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๑๐๐ บาท อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท	๓๐ ราย	๔,๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุสำนักงาน) รายละเอียด ๑๐๐ บาท	๓๐ ราย	๓,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุการเกษตร) รายละเอียด ๑๐๐ บาท	๓๐ ราย	๓,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าป้ายฝึกอบรมเกษตรกร	๑ ป้าย	๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุการเกษตรเพื่อสาธิตฝึกปฏิบัติ - ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ ขนาด ๕๐ กิโลกรัม กระสอบละ ๑,๐๓๐ บาท - ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๐-๖๐ ขนาด ๕๐ กิโลกรัม กระสอบละ ๑,๐๒๐ บาท - ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๘-๔๖-๐ขนาด ๕๐ กิโลกรัม กระสอบละ ๑,๒๕๐ บาท	๓๐ ราย ๓๐ ราย ๓๐ ราย	๓๐,๙๐๐ ๓๐,๖๐๐ ๓๗,๕๐๐
		บริหารจัดการและติดตามการดำเนินโครงการ	๑ โครงการ	๑,๐๐๐

กิจกรรมย่อย ศึกษาดูงานแปลงเกษตรกรต้นแบบ

งบรายจ่าย	หมวดรายจ่ายย่อย	รายละเอียด		วงเงิน (บาท)
		ชื่อรายการ	จำนวน	
กิจกรรมย่อย ศึกษาดูงานแปลงเกษตรกรต้นแบบ				๑๘,๘๐๐
งบดำเนินงาน	ค่าตอบแทน	ค่าวิทยากร ๑ คน x ๘ ชม. x ๖๐๐ บาท	๑ ราย	๔,๘๐๐
	ค่าใช้สอย	ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๑๐๐ บาท อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท	๓๐ ราย	๔,๕๐๐
	ค่าใช้สอย	ค่าพาหนะเกษตรกรรายละ ๑๕๐ บาท	๓๐ ราย	๔,๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุสำนักงาน) รายละ ๕๐ บาท	๓๐ ราย	๑,๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุการเกษตร) รายละ ๑๐๐ บาท	๓๐ ราย	๓,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าป้ายฝึกอบรมเกษตรกร	๑ ป้าย	๕๐๐

หมายเหตุ : สามารถถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการทุกกิจกรรมโดยไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก
 อำเภอลำดวน โดย สำนักงานเกษตรอำเภอลำดวน

๘. ประโยชน์ /ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกรเป้าหมายได้รับการอบรมมีความรู้เบื้องต้นด้านดินและการใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี
- ๒) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
- ๓) เกษตรกรมีการพัฒนาคุณภาพและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต

ผู้เสนอโครงการฯ

(ลงชื่อ) **อณัญญา วิจิตรธรรมคุณ**
 (นางสาวอณัญญา วิจิตรธรรมคุณ)
 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ผู้เห็นชอบโครงการฯ

(ลงชื่อ) **ชาญชัย แสงสวัสดิ์**
 (ชาญชัย แสงสวัสดิ์)
 นายอำเภอลำดวน

๖. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอชาติตระการ โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการจัดทำโครงการโครงการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริ(โครงการปิดทองหลังพระ) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติการจัดทำแผนกลั่นกรองโครงการตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ โดยให้อำเภอชาติตระการเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการ และอำเภอชาติตระการได้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ๑๔ หมู่บ้าน จาก ๖ ตำบล

จากการลงพื้นที่เป้าหมายในการสำรวจข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาความต้องการที่แท้จริงของราษฎร พบว่าราษฎรต้องการมีความรู้ในการกำจัดศัตรูพืชเบื้องต้น เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดการระบาดของศัตรูพืช ที่สร้างความเสียหายถึงระดับเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบกับสภาวะโลกร้อน และสภาพอากาศที่แปรปรวน ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้ศัตรูพืชเกิดการระบาดเพิ่มมากขึ้น มีทั้งศัตรูพืชท้องถิ่นเดิมที่ไม่เคยระบาดสร้างความเสียหาย ก็เกิดการสร้างความเสียหายอย่างมาก เช่น โรคใบไหม้ในข้าว เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในชุมชนสร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร จึงจำเป็นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดการกับศัตรูพืชที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดการระบาด โดยการให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับโรคพืช การสังเกตลักษณะรูปแบบการเกิดโรค และการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ โดยจัดฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ หลักสูตร “ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี” เพื่อให้ราษฎรจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรอบรมดังกล่าวไปแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นกับผลผลิตให้แก่เกษตรกร และมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานเพื่อลดความสูญเสียที่เกิดจากการทำลายของโรคและศัตรูพืช ซึ่งจะส่งผลดีต่อผลผลิตและเกษตรกรต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) พัฒนาเกษตรกรด้านการจัดทำแปลงพยานการระบาดของศัตรูพืช
- ๒) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ
- ๓) ปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันศัตรูพืชของเกษตรกรให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ร่วมกับการใช้ชีวภัณฑ์

๓. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมาย ๑ หมู่บ้าน ตำบลชาติตระการ ประกอบด้วย

๑. หมู่ที่ ๖ บ้านชาติตระการ เกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย

๔. วิธีดำเนินการ

- ๑) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินโครงการเป้าหมายทราบ ถึงโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในครัวเรือนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มี ๑ กิจกรรมย่อย ดังนี้
 - กิจกรรมอบรมความรู้เกี่ยวกับโรคพืชในพืชเศรษฐกิจและจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

- ๒) ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมโครงการ

- ๓) ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๔) สนับสนุนปัจจัยสาคิตประกอบการฝึกอบรม ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๕) ติดตามผลการดำเนินงาน
- ๖) สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี

๕.ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๖. วงเงินงบประมาณและรายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่ายรวมของโครงการ (หน่วย: บาท)

วงเงิน ๒๑,๑๐๐ บาท (สองหมื่นหนึ่งพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายรายการกิจกรรมที่จะทำในตารางรายการค่าใช้จ่ายดังนี้

กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เกี่ยวกับโรคพืชในพืชเศรษฐกิจและจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

งบรายจ่าย	หมวดรายจ่ายย่อย	รายละเอียด		วงเงิน (บาท)
		ชื่อรายการ	จำนวน	
กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เกี่ยวกับโรคพืชในพืชเศรษฐกิจและจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและฝึกปฏิบัติทำชีวภัณฑ์				๒๑,๑๐๐
งบดำเนินงาน	ค่าตอบแทน	ค่าวิทยากร ๒ คน x ๘ ชม. x ๖๐๐ บาท	๒ ราย	๙,๖๐๐
	ค่าใช้สอย	ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๑๐๐ บาท อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท	๒๐ ราย	๓,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุสำนักงาน) รายละเอียด ๑๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุการเกษตร) รายละเอียด ๑๐๐ บาท	๒๐ ราย	๒,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าป้ายฝึกอบรมเกษตรกร	๑ ป้าย	๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุการเกษตรเพื่อสาธิตฝึกปฏิบัติ เช่น ข้าวสาร,แอลกอฮอล์ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ขนาด๔๕ซีซี , หนัวยยางรัดถุง ๑/๒ กก.,ถุงพลาสติกขนาด๔๕x๑๖” , เข็มหมุด,กระบอกฉีดน้ำ,ทัพพี,หม้อหุงข้าวขนาด ๕ ลิตร,ตะเกียงแอลกอฮอล์	๒๐ ราย	๔,๐๐๐

หมายเหตุ : สามารถถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการทุกกิจกรรมโดยไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก
 อำเภอนาขะน้ำใส โดย สำนักงานเกษตรอำเภอนาขะน้ำใส

๘. ประโยชน์ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เกษตรกรมีการจัดทำแปลงด้านการพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืช
- ๒) เกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ด้าน โรคพืชเศรษฐกิจและการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ
- ๓) เกษตรกรเป้าหมายปรับปรุงพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันศัตรูพืชของเกษตรกรให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัยร่วมกับการใช้ชีวภัณฑ์

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ) *อณัญญา วิจิตรธรรมคุณ*
 (นางสาวอณัญญา วิจิตรธรรมคุณ)
 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(ลงชื่อ) *ชาญชัย แสงสวัสดิ์*
 (ชาญชัย แสงสวัสดิ์)
 นายอำเภอนาขะน้ำใส

๗. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการปลูกไม้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอชาติตระการ โดยสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการจัดทำโครงการโครงการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริ(โครงการปิดทองหลังพระ) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติการจัดทำแผนกลั่นกรองโครงการตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ โดยให้อำเภอชาติตระการเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการ และอำเภอชาติตระการได้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ๑๔ หมู่บ้าน จาก ๖ ตำบล

จากการลงพื้นที่เป้าหมายในการสำรวจข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาความต้องการที่แท้จริงของราษฎร พบว่าราษฎรต้องการมีความรู้เรื่องการปลูกไม้ผลในพื้นที่การเกษตรของตนเอง เนื่องจากเกษตรกรมีพื้นที่ไร่นาเป็นของตนเองต้องการใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการปลูกไม้ผลเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางการเกษตรในพื้นที่เดียวกันบริเวณที่เหลือนอกจากการกิจกรรมทำไร่ นา เป็นการปลูกพืชแบบไร่นาสวนผสม สามารถนำมาเลี้ยงชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคง และเป็นสินค้าที่เป็นรายได้ให้กับครัวเรือนได้ ทั้งยังช่วยให้เกษตรกรมีไม้ผลบริโภคภายในครัวเรือน สร้างความมั่นคงในชีวิตครอบครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยกิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดจะเกื้อกูลกัน การใช้พื้นที่ของตนเองให้มีประสิทธิภาพครอบคลุม มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาสวนผสมอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดประโยชน์จากพื้นที่ของตนเองและลดรายจ่ายภายในครัวเรือน ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกให้มากที่สุด โดยจัดฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการ หลักสูตร “ส่งเสริมการปลูกไม้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้ราษฎรจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรอบรมดังกล่าวไปปรับใช้ในพื้นที่เกษตรของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนมีไม้ผลเพื่อให้เกิดความมั่นคง
๒. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรวมทางเลือกให้แพร่หลายสู่เกษตรกร มีความยั่งยืนในการประกอบอาชีพตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารอย่างเพียงพอ และยั่งยืน และเป็นแปลงต้นแบบให้กับราษฎรภายในชุมชนและพื้นที่ข้างเคียง

๓. พื้นที่เป้าหมาย

พื้นที่เป้าหมาย ๑ หมู่บ้าน ตำบลชาติตระการ ประกอบด้วย

๑. หมู่ที่ ๖ บ้านชาติตระการ เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย

๔. วิธีดำเนินการ

- ๑) ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินโครงการเป้าหมายทราบ ถึงโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มี ๑ กิจกรรมย่อย ดังนี้

- กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผล

- ๒) ดำเนินการรับสมัครเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมโครงการ

- ๓) ดำเนินการฝึกอบรมให้ความรู้เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
 ๔) สนับสนุนปัจจัยสาคิตประกอบการฝึกอบรม ให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
 ๕) ติดตามผลการดำเนินงาน
 ๖) สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๕.ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

๖. วงเงินงบประมาณและรายละเอียดประมาณการค่าใช้จ่ายรวมของโครงการ (หน่วย: บาท)

วงเงิน ๕๖,๕๕๐ บาท (ห้าหมื่นหกพันห้าร้อยห้าสิบบาทถ้วน) มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายรายการกิจกรรมที่จะทำในตารางรายการค่าใช้จ่ายดังนี้

กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตไม้ผล

งบรายจ่าย	หมวดรายจ่ายย่อย	รายละเอียด		วงเงิน (บาท)
		ชื่อรายการ	จำนวน	
กิจกรรมย่อย อบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตไม้ผล				๕๖,๕๕๐
งบดำเนินงาน	ค่าตอบแทน	ค่าวิทยากร ๓ คน x ๘ ชม. x ๖๐๐ บาท	๓ ราย	๑๔,๔๐๐
	ค่าใช้สอย	ค่าอาหารกลางวัน ๑ มื้อๆละ ๑๐๐ บาท อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท	๓๐ ราย	๔,๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุสำนักงาน) รายละเอียด ๑๐๐ บาท	๓๐ ราย	๓,๐๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุฝึกอบรมเกษตรกร (วัสดุการเกษตร) รายละเอียด ๒๕๐ บาท	๓๐ ราย	๗,๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าป้ายฝึกอบรมเกษตรกร	๑ ป้าย	๕๐๐
	ค่าวัสดุ	ค่าวัสดุการเกษตรเพื่อสาธิตฝึกปฏิบัติ เช่น ต้นตอ,ยอดพันธุ์ดี,เชือกฟาง,ป้ายแท็กชื่อ	๓๐ ราย	๑,๐๐๐
		- ต้นพันธุ์ทุเรียนหมอนทอง ขนาดความสูงไม่ต่ำกว่า ๕๐ ซม. หน่วยละ ๑๒๐ บาท - ต้นพันธุ์เงาะโรงเรียน ขนาดความสูงไม่ต่ำกว่า ๖๐ ซม. หน่วยละ ๕๐ บาท	๑๕๐ ๙๐	๑๘,๐๐๐ ๔,๕๐๐

หมายเหตุ : สามารถถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการทุกกิจกรรมโดยไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติ

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก
 อำเภอนาหว้า โดย สำนักงานเกษตรอำเภอนาหว้า

๘. ประโยชน์ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรในชุมชนมีไม้ผลเพื่อยังชีพ บริโภคทำให้เกิดความมั่นคงภายในครัวเรือน
๒. ในชุมชนมีแปลงต้นแบบในการทำเกษตรไร่นาสวนผสม
๓. เกษตรกรในชุมชนสามารถลดรายจ่าย มีรายได้เพิ่มขึ้น

ผู้เสนอโครงการ

(ลงชื่อ) **อณัญญา วิจิตรธรรมคุณ**
 (นางสาวอณัญญา วิจิตรธรรมคุณ)
 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

ผู้เห็นชอบโครงการ

(ลงชื่อ) **ชาญชัย แสงสวัสดิ์**
 (ชาญชัย แสงสวัสดิ์)
 นายอำเภอนาหว้า

ภาคผนวก

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๑	พัฒนาการบริหารจัดการและถ่ายทอดความรู้ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	๑.เพื่อให้ความรู้ในการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ๒.เพื่อให้ความรู้ในการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ๓.เพื่อให้ความรู้ในการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ๔.เพื่อให้ความรู้การบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖	๘๔๐	ตค.-กย.	๔๐,๒๔๕	๒๕,๘๗๕	๒๕,๘๗๕	๔๐,๗๕๐	เกษตรกรได้รับความรู้สามารถขยายผลให้เกษตรกรข้างเคียงได้	๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลบ่อภาค

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	หน่วยงาน
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	ว่าจะได้รับ	ผู้รับผิดชอบ
๑	จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	๑.เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำสำรองในการเพาะปลูกพืช ๒.เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ๓.เพื่อให้เกษตรกรมีงานทำตลอดฤดูกาล	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖	๑๕๐	ตค.-กย.	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๑.เกษตรกรมีน้ำสำรองในไร่นา ๒.เกษตรกรสามารถทำกิจกรรมการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง	๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลบ่อภาค ๒.กรมพัฒนาที่ดิน

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๒	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าว	๑.เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้อย่างพอเพียงและต่อเนื่อง	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖	๑๐๐	ตค.-กย.	๙๖,๐๐๐	๑๑๑,๐๐๐	๑๑๑,๐๐๐	๙๓,๐๐๐	๑.เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี และสามารถกระจายพันธุ์ได้ ๒.เกษตรกรมีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม	๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลบ่อภาค ๒.องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๓	ส่งเสริม การปลูกไม้ ผลตาม แนวทาง เศรษฐกิจ พอเพียง	๑. เพื่อให้เกษตรกรใน ชุมชนมีไม้ผลเพื่อให้เกิด ความมั่นคง ๒. เพื่อส่งเสริม เกษตรกรรมทางเลือก ให้แพร่หลายสู่ เกษตรกร มีความยั่งยืน ในการประกอบอาชีพ ตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ๓. เพื่อความมั่นคง ทางด้านอาหารอย่าง เพียงพอ และยั่งยืน และเป็นแปลงต้นแบบ ให้กับราษฎรภายใน ชุมชนและพื้นที่ ข้างเคียง	๖	๓๐	ตค.-กย.	๕๖,๕๕๐	-	-	-	๑. เกษตรกรในชุมชนมีไม้ ผลเพื่อยังชีพ บริโภคทำให้ เกิดความมั่นคงภายใน ครัวเรือน ๒. ในชุมชนมีแปลงต้นแบบ ในการทำการเกษตรไร่นา สวนผสม ๓. เกษตรกรในชุมชน สามารถลดรายจ่าย มีรายได้ เพิ่มขึ้น	๑.สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัด พิษณุโลก ๒.อำเภอดงเจริญ โดยสำนักงานเกษตร อำเภอดงเจริญ

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่ คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๔	ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตผักปลอดสารพิษ	๑.เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตผักที่ปลอดสารพิษ	๗ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๔	๓๐	ตค.-กย.	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๙๐,๐๐๐	๑.ผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ	๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลบ่อภาค ๒.องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาค

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่ คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๕	ปรับปรุงบำรุง ดิน	๑.เพื่อส่งเสริม และพัฒนาให้ เกษตรกรผลิต ปุ๋ยใช้เอง -ปุ๋ยชีวภาพ -ปุ๋ยอินทรีย์ อัดเม็ด	๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖	๓๐๐	ตค.-กย.	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๑.พัฒนา ชีวิตและ ความ เป็นอยู่ของ ชุมชน ๑๕๐ ครัวเรือน	๑.ศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรตำบล บ่อภาค ๒.องค์การบริหารส่วนตำบล บ่อภาค

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก
 แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๖	ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานเพื่อลดการใช้สารเคมี	๑. พัฒนาเกษตรกรด้านการจัดทำแปลงพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืช ๒. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ ๓. ปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันศัตรูพืชของเกษตรกรให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัยร่วมกับการใช้ชีวภัณฑ์	๖	๒๐	ตค.-กย.		๒๑,๑๐๐	-	-	๑. เกษตรกรมีการจัดทำแปลงด้านการพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืช ๒. เกษตรกรเป้าหมายมีความรู้ด้าน โรคพืชเศรษฐกิจและการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ ๓. เกษตรกรเป้าหมายปรับพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันศัตรูพืชของเกษตรกรให้มีการใช้อย่างถูกต้องและปลอดภัยร่วมกับการใช้ชีวภัณฑ์	๑.สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก ๒.อำเภอชาติตระการ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอชาติตระการ

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

เป้าหมาย(ผลผลิตโครงการ)

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	หมู่ ที่	จำนวน (ราย)	ระยะเวลา า	จำนวนเงิน(บาท)				ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ
						๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
๗	การผลิต ปุ๋ยและการ ใช้ปุ๋ยตาม ค่า วิเคราะห์ ดินเพื่อลด ต้นทุนการ ผลิต	๑. เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรมีความรู้ เบื้องต้นด้านดิน การ ผลิตและใช้ปุ๋ยอย่างถูก วิธี ๒. เพื่อลดต้นทุนการ ผลิต และเพิ่มผลผลิต ทางการเกษตร ๓. เพื่อให้เกษตรกรมีการ พัฒนาคุณภาพและมีการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การผลิต	๖	๓๐	ตค.-กย.		๑๓๙,๔๐๐	-	-	๑) เกษตรกรเป้าหมายได้รับ การอบรมมีความรู้เบื้องต้น ด้านดินและการใช้ปุ๋ยอย่างถูก วิธี ๒) เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการสามารถลดต้นทุนการ ผลิต และมีผลผลิตทาง การเกษตรเพิ่มขึ้น ๓) เกษตรกรมีการพัฒนา คุณภาพและมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการผลิตมีการ ใช้สารเคมีป้องกันศัตรูพืชของ เกษตรกรให้มีการใช้อย่าง ถูกต้องและปลอดภัยร่วมกับการ ใช้ชีวภัณฑ์	๑.สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จังหวัดพิษณุโลก ๒.อำเภอชาติ ตระการ โดย สำนักงานเกษตร อำเภอชาติตระการ

กระบวนการจัดทำเวทีชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	จำนวน ชาวบ้าน ที่เข้าร่วม ทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำ ชาวบ้าน	ผลที่ ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๑	- วิเคราะห์ ศักยภาพ,สังเคราะห์ ข้อมูลชุมชน - วิเคราะห์สภาพ ปัญหาของตำบล กำหนดแนวทาง แก้ไขปัญหา	๑๐๐	- สำนักงานเกษตร อำเภอชาติตระการ - องค์การบริหารส่วน ตำบลบ่อภาค	๔ ๔	- กำนัน ๑ ราย - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์ถ่ายทอดฯ ๑๔ ราย - สมาชิก อบต. ๑๔ ราย	ผ่าน ผ่าน ผ่าน
๒	- ประเมินความเป็น ไปได้ของแผน พัฒนาการเกษตร ระดับตำบล - การจัดทำแผน พัฒนาการเกษตร ระดับตำบลฉบับ สมบูรณ์	๑๐๐	- สำนักงานเกษตร อำเภอชาติตระการ - องค์การบริหาร ส่วนตำบลบ่อภาค	๔ ๔	- กำนัน ๑ ราย - คณะกรรมการบริหาร ศูนย์ถ่ายทอดฯ ๑๔ ราย - สมาชิก อบต. ๑๔ ราย	ผ่าน ผ่าน ผ่าน